

Konjunkturläget
December 2020

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I Konjunkturbarometern publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier, Working paper, PM** och som remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Den senaste statistiken och prognoserna hittar du under www.konj.se/statistik.

STRUKTUREN I KONJUNKURLÄGET

I den ordinarie löptexten redovisas ett antal *rutor* som normalt skiljer sig från löptexten, det kan vara en kortare beskrivning inom något område eller en mer teknisk beskrivning. Dessutom publiceras mer djuplodande analyser i så kallade *fördjupningar*. Löptexten kompletteras också av en *tabellbilaga* med mer detaljerade prognoser.

I högermarginalen redovisas *diagram* och ibland även så kallade *marginalrutor*. Marginalrutorna har ungefär samma funktion som rutor i löptexten och redovisas också sist i Konjunkturläget i en bilaga.

Alla fördjupningar redovisas också samlat på nätet, diagram i PowerPointformat finns också att ta del av. Dessutom kan siffror till alla diagram inklusive rubriker, underrubriker, källor och eventuella fotnoter laddas ner. Allt detta återfinns under www.konj.se/publikationer/konjunkturlaget.

Förord

I Konjunkturläget december 2020 presenteras en prognos för den ekonomiska utvecklingen 2020–2022 i Sverige och i omvärlden. Därtill gör Konjunkturinstitutet ett scenario för utvecklingen 2023–2030, varav 2023–2025 beskrivs i rapporten. Prognosen och scenariot för hela perioden 2020–2030, samt mer detaljerade prognoser, finns att hämta i Konjunkturinstitutets prognosdatabas.

I ett särskilt avsnitt jämförs den nya prognosen med den prognos som presenterades i Konjunkturläget september 2020.

Arbetet med Konjunkturläget har letts av prognoschef Ylva Hedén Westerdahl. I beräkningarna har inkommande statistik beaktats till och med den 14 december 2020.

Stockholm 17 december 2020

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

Innehåll

Konjunkturläget december 2020.....	6
Prognosrevideringar 2020–2021.....	29

RUTOR

Nya förutsättningar för handel med Storbritannien	9
Högre nationell skuldsättning till följd av pandemin.....	11
Pandemin gör nationalräkenskaperna svårtolkade	15

FÖRDJUPNINGAR

Arbetslöshet i covid-19-pandemin.....	31
Växelkursens genomslag på svenska priser under 2000-talet	41

TABELLBILAGA

Tabellbilaga.....	51
-------------------	----

BILAGA MARGINALRUTOR

Grundläggande antaganden för prognosen.....	70
Så mäts offentlig konsumtion.....	71
Vad skiljer scenario från prognos?.....	71
Branschbeteckningar	71
Metoden för att beräkna den historiska samvariationen	72
Oklarheter i prisstatistiken påverkar tolkningen av skattningsresultaten för importpriserna	72
Uteblivna prisgenomslag kan bero på osäkerhet kring varaktigheten i växelkursförändringen.....	73
Tidigare analyser av växelkursens genomslag på konsumentpriserna.....	73

Konjunkturläget december 2020

Efter den kraftiga inbromsningen till följd av covid-19-pandemin det andra kvartalet 2020 återhämtade sig den svenska ekonomin mer än väntat det tredje kvartalet när smittspridningen bedarade. Den andra vågen av smittspridning som nu sköljer över bland annat Sverige och övriga Europa innebär dock att återhämtningen bryts det fjärde kvartalet. De positiva signalerna om att en vaccineringskampanj kan inledas redan i början av 2021 innebär att återhämtningen tar fart igen det andra kvartalet. Lågkonjunktoren förblir ändå djup under 2021 och arbetslösheten uppgår i genomsnitt till 9 procent. Trots den mycket expansiva finanspolitiken 2020 för att stödja ekonomin under pandemin och rekordstora budgeterade ofinansierade åtgärder för 2021 är de offentliga finanserna fortfarande starka. Om konjunktoren av någon orsak skulle utvecklas betydligt sämre än prognostiserat finns det därför fortfarande ett stort utrymme att stödja ekonomin med ytterligare offentliga medel 2021.

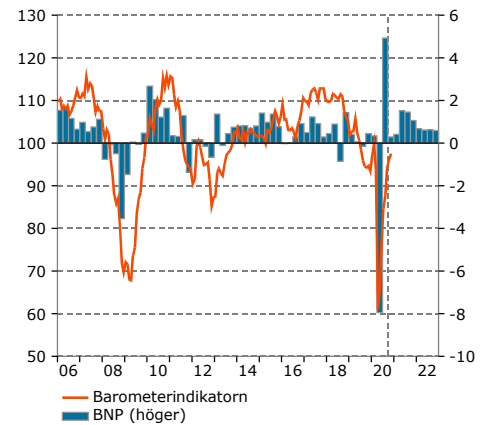
Den andra våg av covid-19-pandemin som blossat upp under hösten i stora delar av Europa har blivit allvarligare än vad Konjunkturinstitutet och många andra bedömare tidigare räknade med. Det tredje kvartalet återhämtade sig ekonomin i bland annat euroområdet kraftigt efter den dramatiska nedgången det andra kvartalet 2020. Den andra vågen av smittspridning har lett till skärpta restriktioner och förnyade nedstängningar i många länder. I flera länder i Europa är åtgärderna för att bromsa smittspridningen dock inte fullt lika omfattande som under våren. De skärpta restriktionerna bidrar till att BNP faller något det fjärde kvartalet i bland annat euroområdet.

I Sverige ökade BNP med i det närmaste 5 procent det tredje kvartalet 2020 (se diagram 1), vilket var något mer än i Konjunkturinstitutets prognos i september. Varuexporten återhämtade en stor del av nedgången från det andra kvartalet då produktionen föll på grund av minskad efterfrågan och produktionsstörningar. Rekylen i varuexporten bidrog till att industriproduktionen ökade med 22 procent det tredje kvartalet och nästan hela nedgången från det andra kvartalet återhämtades. I tjänstebranscherna var återhämtningen inte lika stor. Trots lättnader i påbudet om social distansering var efterfrågeläget i bland annat besöksnäringen och andra kontaktnära branscher fortsatt mycket lägre än normalt det tredje kvartalet.

Den andra vågen av smittspridning i Sverige har inneburit att påbudet om social distansering åter har skärpts, vilket har en återhållande effekt på efterfrågan. Extrafrågorna i Konjunkturbarometern om omsättning i förhållande till ett normalläge

Diagram 1 Barometerindikatorn och BNP

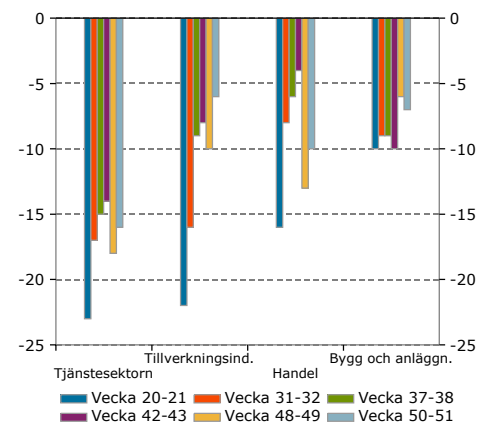
Index medelvärde=100, månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 2 Extraundersökning Konjunkturbarometern: Omsättning jämfört med normalläge

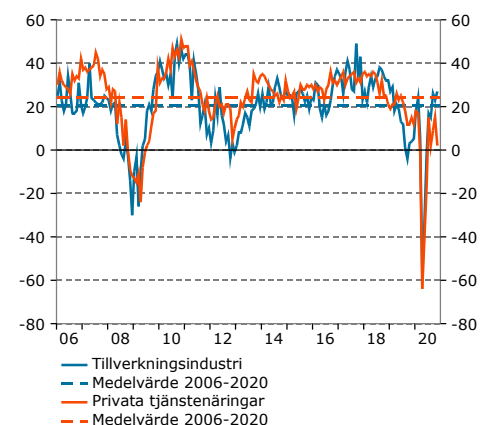
Procent

Anm. Det procentuella omsättningstappet har beräknats genom att ta mittpunkten i svarsalternativen: minskat med 1-25, 26-50 osv. Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 3 Produktionsplaner i tillverkningsindustrin och privata tjänstenärings

Nettotal, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

indikerar att omsättningen i framför allt handeln har vänt nedåt igen efter att den andra vågen av smittspridning tagit fart, även om en viss uppgång noterades i den senaste undersökningen i början av december (se diagram 2). Fallande konsumtion leder till att BNP-tillväxten dämpas till 0,3 procent det fjärde kvartalet och att återhämtningen i den svenska ekonomin bryts (se diagram 1).

Utsikterna för att återhämtningen kommer igång igen 2021 är goda. Ett tecken på detta är att produktionsplanerna i industrin har återhämtat sig och nu är något högre än normalt (se diagram 3). En förutsättning är dock att de vaccin som har godkänts eller är på väg att godkännas uppfyller förväntningarna och att det inte blir några större bakslag i vaccineringsprocessen. Prognosen baseras på antagandet att riskgrupper och vård- och omsorgspersonal börjar vaccineras i början av 2021, och att den övriga befolkningen börjar vaccineras därefter (se marginalrutan ”Grundläggande antaganden för prognosen”). Smittspridningen antas vara fortsatt relativt stor under inledningen av 2021 och de skärpta restriktionerna ligger då kvar, för att sedan fasas ut i takt med att smittspridningen avtar. Detta bidrar till att BNP-tillväxten fortsätter att vara dämpad det första kvartalet och det dröjer till det andra kvartalet innan återhämtningen tar fart igen. Trots återhämtningen förblir lågkonjunkturen djup 2021 och arbetslösheten uppgår till i genomsnitt 9 procent.

Det ska betonas att osäkerheten i prognosen är större än normalt. Antagandet om en framgångsrik vaccineringskampanj under loppet av 2021 är en stor osäkerhetsfaktor, liksom hur pandemin och viruset i sig utvecklas. Även brexit utgör en betydande osäkerhetsfaktor. Prognosen baseras på antagandet att EU och Storbritannien sluter ett avtal på åtminstone handelsområdet före årsskiftet så att en ”hård” brexit, där utrikeshandeln skulle komma att ske till WTO-regler, undviks. Tiden för att nå ett avtal börjar bli knapp och om det inte sluts ett avtal före årsskiftet kommer framför allt den brittiska ekonomin att ta skada, men konsekvenserna kommer att bli kännbara även för EU-länderna (se rutan ”Nya förutsättningar för handel med Storbritannien”).

De omfattande finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att ge stöd åt företag, arbetstagare och andra som på olika sätt drabbats av pandemin medför att Sverige 2020 får ett stort offentligt budgetunderskott. Den konsoliderade offentliga bruttoskulden, den så kallade Maastrichtskulden, stiger därmed till ca 40 procent av BNP 2020–2021. Skuldnivån är dock fortsatt låg i ett internationellt perspektiv och dessutom tydligt under den av EU stipulerade övre gränsen på 60 procent av BNP. Om konjunkturen av någon orsak skulle utvecklas betydligt sämre än

Grundläggande antaganden för prognosen

Den pågående covid-19-pandemin innebär att den föreliggande prognosen är påtagligt mer osäker än normalt. Prognosen baseras på ett antal grundläggande antaganden för hur den påbjudna sociala distanseringen och myndigheternas andra åtgärder påverkar ekonomin. De mest betydande antagandena för prognosen för den svenska ekonomin är:

- Godkända vaccin mot covid-19 antas finnas tillgängliga i Sverige och våra viktigaste handelspartners det första kvartalet 2021, om än inledningsvis i begränsade mängder. I Sverige antas att riskgrupper och vård- och omsorgspersonal börja vaccineras i början av 2021. Efter att dessa grupper vaccinerats påbörjas vaccineringen av den övriga befolkningen.
- Covid-19-pandemin fortsätter med oförminskad styrka de närmaste månaderna i många länder. Smittspridningen mattas sedan av, delvis som en följd av att en betydande andel av befolkningen i omvärlden då har vaccinerats.
- De restriktioner som införts i omvärlden är inte fullt lika restriktiva som i våras och bedöms inte komma att väsentligt skärpas ytterligare framöver. Industrin kommer inte att drabbas av problem med leverantörskedjor i större omfattning.
- Spridningen av covid-19 i Sverige har tagit fart igen under hösten. Skärpta restriktioner och ökad självpåtagen social distansering leder till att uppgången i smittspridningen bryts. Under vintern och våren ligger sedan smittspridningen kvar på en betydligt högre nivå än under sommaren och den tidiga hösten 2020. Därefter avtar smittspridningen, delvis som en följd av att många då vaccinerats.
- De restriktioner som införts och de påbud om social distansering som utfärdats under senare tid i Sverige för att bromsa smittspridningen kommer i allt väsentligt att ligga kvar under inledningen av 2021. Restriktionerna kommer därefter att fasas ut i takt med att smittspridningen minskar.
- Förskolor och grundskolor bedriver i huvudsak sin verksamhet genom undervisning på plats i skolorna.
- I Sverige har i genomsnitt ca 330 000 personer gått ner i arbetstid efter överenskommelse om korttidspermittering under det andra och det tredje kvartalet 2020. Det fjärde kvartalet minskar antalet permitterade till ca 120 000. Minskningen fortsätter 2021 och under det andra halvåret 2021, då subventionsgraden i systemet går tillbaka till normal nivå, är i genomsnitt ca 10 000 personer permitterade.
- Storbritannien och EU förutsätts komma överens om ett avtal på åtminstone handelsområdet före årsskiftet så att en ”hård” brexit undviks.

prognostiserat finns det därför fortfarande ett stort utrymme att stödja ekonomin med ytterligare offentliga medel 2021.

ÅTERHÄMTNINGEN I OMVÄRLDEN SAKTAR IN

Till följd av nya restriktioner och självpåtagen social distansering i spåren av den andra vågen av smittspridning dämpas återhämtningen i slutet av 2020 i världsekonomin. Längre fram under 2021 antas smittspridningen avta och de flesta länder kan successivt lätta på de restriktioner som införts under hösten. Global BNP faller med 4,0 procent 2020 och växer sedan med 4,6 procent 2021 och något mindre året därpå (se tabell 1). Svensk exportmarknad minskar 2020 betydligt mer än produktionen i omvärlden och faller med 10,1 procent, men återhämtar sig sedan relativt snabbt de kommande två åren.

Under hösten har restriktionerna framför allt varit riktade mot kontaktnära branscher och i prognosen antas att de nya restriktionerna inte kommer att påverka industriproduktionen i omvärlden i alls samma utsträckning som under våren. En viktig anledning till detta är att Kina inte drabbats av smittspridning lika hårt som under våren och produktionen av insatsvaror i landet väntas inte påverkas. Produktionen i Kina har återhämtat sig snabbare än i USA och euroområdet och växer i ungefär samma takt som innan covid-19-pandemin (se diagram 4).

Inköpschefsindex tyder överlag på att BNP-tillväxten i världen förblir positiv det fjärde kvartalet, även om bilden spretar en del (se diagram 5). Även indikatorer för konsumentförtroende skiljer sig tydligt mellan olika länder. I euroområdet finns tecken på minskad optimism medan konsumentförtroendet fortsatt är på en normal nivå i USA och har fortsatt att stiga under hösten till ett starkare läge än normalt i Kina (se diagram 6).

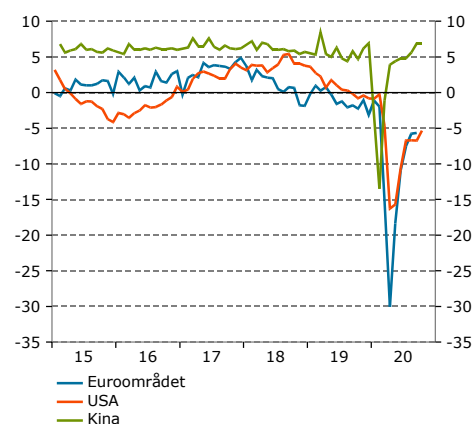
Positiva nyheter om vaccin under hösten har bidragit till att börserna har stigit och de är i vissa fall på rekordnivåer (se diagram 7). Ett begränsat utrymme för räntesänkningar har lett till att ECB har lanserat ytterligare obligationsköp för att lindra de ekonomiska effekterna av pandemin. Sammantaget väntas ränteläget i omvärlden förbli lågt under hela prognoshorisonten (se diagram 8).

Euroområdet vänder ner igen

Trots att BNP i euroområdet steg med 12,5 procent det tredje kvartalet, är nivån fortfarande ca 4,5 procent lägre än det fjärde kvartalet 2019. BNP förväntas falla det fjärde kvartalet, främst till följd av de åtgärder som införts för att minska smittspridningen. Åtgärderna är dock i de flesta länderna i euroområdet inte fullt lika hårda som de som infördes under våren och

Diagram 4 Industriproduktion i valda länder och regioner

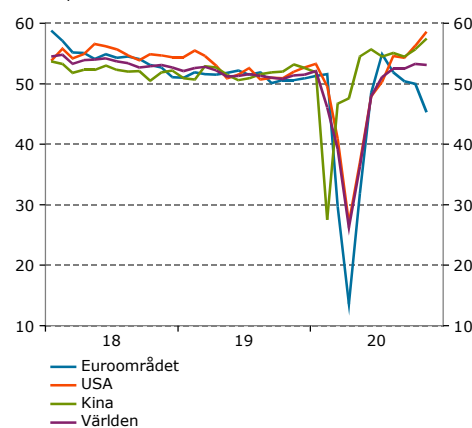
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: Eurostat, Federal Reserve och Konjunkturinstitutet.

Diagram 5 Sammanvägt inköpschefsindex i valda länder och regioner

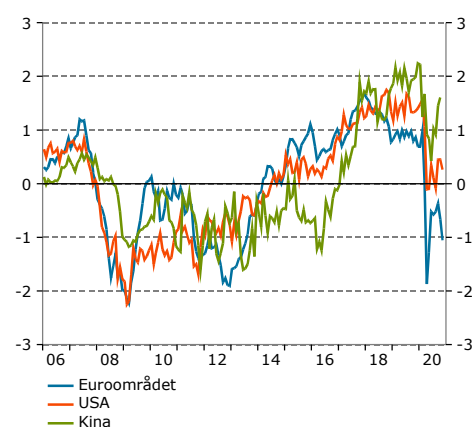
Index, månadsvärden

Källa: IHS Markit.

Diagram 6 Konsumentförtroende

Standardiserade avvikelser från medelvärde, månadsvärden

Källor: Conference Board, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

framåtblickande förtroendeindikatorer har bland annat därför inte fallit i samma utsträckning (se diagram 5 och diagram 6). En större kunskap om hur social distansering kan förenas med ekonomisk aktivitet hos företag och hushåll bidrar också till att begränsa effekterna på ekonomin. Detta talar för att fallet i BNP blir betydligt mindre än det andra kvartalet.

Arbetslösheten var 8,4 procent i oktober och har stigit måttligt hittills under pandemin. En anledning till detta är att stödprogram i form av bland annat korttidsarbete har hållit uppe sysselsättningen. I prognosen väntas arbetslösheten fortsätta att stiga till ca 9,5 procent våren 2021 innan den vänder nedåt.

Den svaga efterfrågan har bidragit till att inflationstakten har fallit de senaste månaderna och blivit negativ. Inflationen förväntas stiga framöver men bedöms fortsätta att vara lägre än ECB:s mål under hela prognosperioden.

De stora offentliga stödåtgärder som har genomförts har varit nödvändiga, men har inneburit kraftigt försämrade offentliga finanser i många euroländer och därmed en ökad risk för en mer utdragen kris (se rutan ”Högre nationell skuldsättning till följd av pandemin”).

Nya förutsättningar för handel med Storbritannien

Storbritannien lämnade EU den 1 februari 2020 och befinner sig nu i en övergångsperiod som varar fram till årsskiftet 2020/2021. Då lämnar Storbritannien EU:s inre marknad och tullunion och kommer inte längre att omfattas av EU:s regelverk. Prognosen baseras på att det sker ett ordnat brittiskt utträde vid årsskiftet, men förhandlingarna går trögt och risken är fortfarande påtaglig att utträdet sker utan avtal. Det skulle bland annat leda till att handeln mellan EU och Storbritannien kommer att ske till WTO-regler.¹ Effekterna av detta skulle kunna bli stora, främst för Storbritannien men även omvärlden skulle påverkas.² Det finns en risk att en del praktiska problem uppstår, framför allt på kort sikt, när de nya handelsreglerna träder i kraft.³ Dessutom finns en viss risk för turbulens på de finansiella marknaderna.

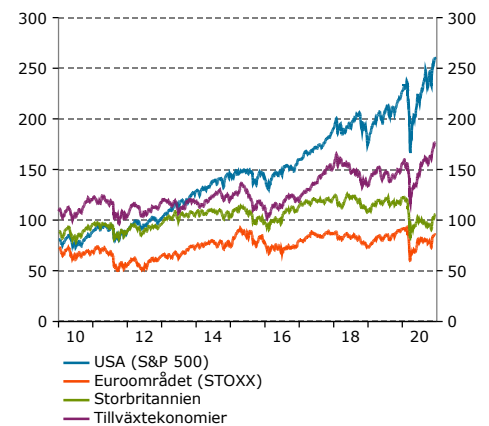
¹ Världshandelsorganisationens (WTO) MFN regler (“most-favoured-nation”).

² Tullar och icke-tariffära handelshinder skulle införas och gränskontroller skulle bli nödvändiga.

³ Bland annat finns det indikationer på att en fjärdedel av företagen i Storbritannien inte förväntar sig vara redo för ett slut på övergångsperioden (se Institute of Directors oktober 2020, Responding to the PM’s statement on the progress of Brexit negotiations).

Diagram 7 Börsutveckling

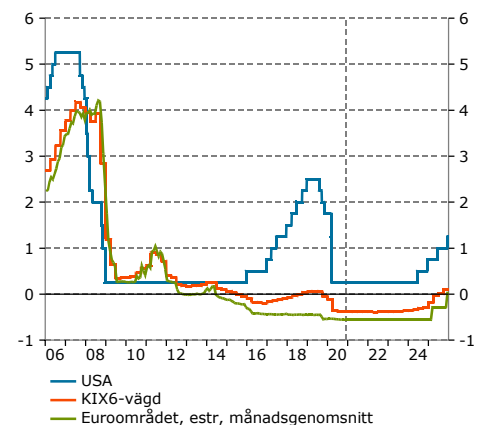
Index 2006-12-29=100, dagsvärden, 5-dagars glidande medelvärde

Källor: Standard & Poor’s, STOXX, MSCI, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 8 Styrräntor

Procent, dags- respektive månadsvärden

Anm. Styrräntan i USA avser den övre gränsen i Federal Reserves toleransintervall.

Källor: Bank of England, Bank of Japan, ECB, Federal Reserve, Norges Bank, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

De direkta effekterna för Sverige via den bilaterala handeln skulle dock förmodligen bli relativt begränsade. Den svenska tjänsteexporten till Storbritannien uppgick till 10,5 procent av Sveriges totala tjänsteexport 2019. Samma år exporterades varor till ett värde av 80 miljarder kronor vilket motsvarar 5,5 procent av den totala varuexporten (se diagram 9). Runt 75 procent av exporten till Storbritannien består av svenskt förädlingsvärde medan resterande 25 procent är utländskt förädlingsvärde.⁴ Motorfordonsindustrin är den bransch i Sverige som exporterar mest till Storbritannien. År 2019 uppgick exporten av motorfordon till Storbritannien till 12 miljarder kronor. Det utgör dock endast 5 procent av Sveriges totala motorfordonsexport. Det finns ett fåtal mindre branscher som är betydligt mer exponerade för störningar i handeln med Storbritannien (se diagram 10). Exempelvis går runt 17 procent av Sveriges totala export av trävaror dit.

Sveriges ekonomi kan påverkas även indirekt om Storbritannien lämnar EU utan avtal. Svenska företag exporterar insatsvaror och tjänster till andra länder där de efter bearbetning exporteras vidare till Storbritannien. Drygt 20 procent av svenskt förädlingsvärde som exporteras till Storbritannien kommer från ett annat land än Sverige.⁵ Runt 13 procentenheten av detta förädlingsvärde exporteras av ett land i euroområdet och kommer därför att påverkas av störningar i handeln med Storbritannien. Totalt är andelen av svenskt exporterat förädlingsvärde som hamnar i Storbritannien 7,2 procent.

Inbromsning i slutet av 2020 i USA

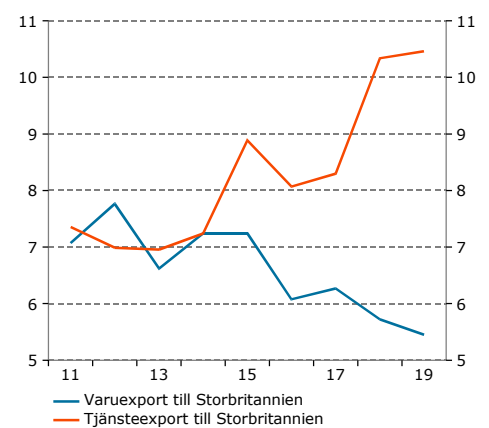
Det tredje kvartalet steg BNP i USA med 7,4 procent jämfört med föregående kvartal och det var framför allt hushållens konsumtion som drev tillväxten. Uteblivna stimulanser från finanspolitiken tillsammans med mer utbredd social distansering har fått återhämtningen att bromsa in i slutet av 2020 och tillväxten kommer bli dämpad det första kvartalet 2021. Allt eftersom fler

⁴ Uppgifterna för svensk export av varor och tjänster och andelen export till Storbritannien baseras på data från SCB för år 2019. Data avseende svenskt förädlingsvärdes andel av exporten baseras på beräkningar utifrån OECD-databasen TiVA för år 2015.

⁵ För att undersöka effekterna av ett avtalslöst utträde för den svenska ekonomin betraktas den direkta och indirekta exporten av svenskt förädlingsvärde till Storbritannien. Mer om globala värdekedjor och förädlingsvärdets betydelse i handeln finns att läsa i "Internationalisering och utvecklingen av globala värdekedjor", *Konjunkturläget* december 2019. Beräkningarna av svenskt och utländskt förädlingsvärde i exporten till Storbritannien görs med hjälp av OECD-databasen TiVA.

Diagram 9 Varu- och tjänsteexport till Storbritannien

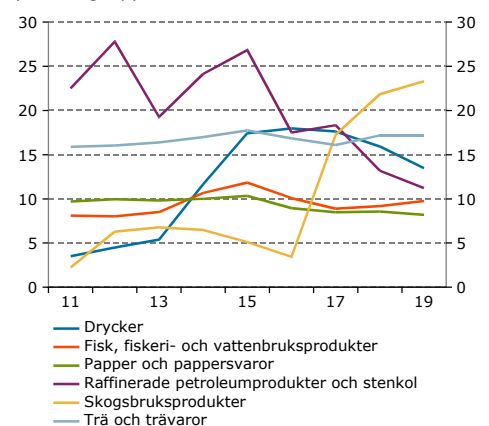
Andel av Sveriges totala varu- och tjänsteexport

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 10 Varuexportandel till Storbritannien efter produktgrupp

Andel av total varuexport för respektive produktgrupp

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

personer vaccinerats och smittotalen faller under våren kommer återhämtningen återigen ta fart (se tabell 1).

Nedgången i arbetslösheten i USA har saktat in i november då den uppgick till ca 7 procent (se diagram 11). Denna långsammare förbättring väntas fortsätta under prognosperioden och i slutet av 2022 är arbetslösheten strax under 5 procent. Konsumentpriserna har återhämtat sig sedan våren och återgången till ett normalt resursutnyttjande i ekonomin gör att priserna fortsätter att stiga de kommande åren (se tabell 1).

Högre nationell skuldsättning till följd av pandemin

Covid-19-pandemin och åtgärderna för att dämpa smittspridningen har fått stora offentligfinansiella konsekvenser i många länder. I EU har den konsoliderade bruttoskulden, Maastrichtskulden, sammantaget ökat med 10 procent av BNP det andra kvartalet 2020, jämfört med 2019. Under samma period har den amerikanska skulden ökat med 17 procent av BNP (se diagram 12).

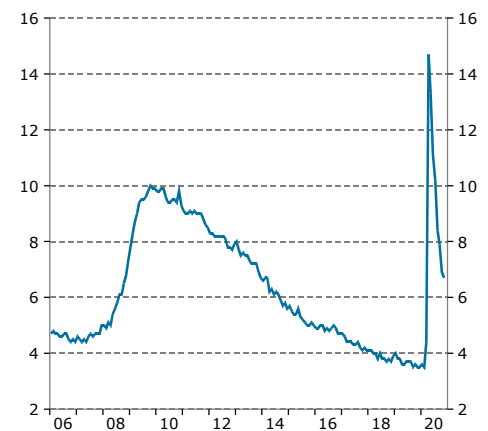
Den ökande skuldsättningen förklaras dels av att inkomsterna, främst i form av skatteintäkter, har sjunkit när den ekonomiska aktiviteten minskat, dels av att utgifterna stigit när många länder infört stödåtgärder riktade mot hushåll och företag. Samtidigt har BNP minskat kraftigt, vilket bidragit till att offentlig sektors skuld som andel av BNP stigit ytterligare.

År 2019, det vill säga innan pandemin, var den totala skulden i euroområdet 86 procent av BNP. Det andra kvartalet 2020 hade den ökat till nära 95 procent. Ökningen förklaras främst av att skulden stigit, men en lägre nominell BNP bidrar också.⁶ Diagram 13 visar den konsoliderade bruttoskulden som andel av BNP innan pandemin och hur mycket den ökat under första halvåret 2020 bland EU:s medlemsstater samt Norge och USA. Diagrammet visar att det framför allt är länder som hade en hög skuldsättning innan pandemin som också ökat sin skuld mest i förhållande till BNP. Exempelvis hade Frankrike, Italien och Spanien alla en bruttoskuld över 100 procent av BNP innan pandemin och under det första halvåret 2020 ökade den med ytterligare ca 15 procentenheter. En betydande del av ökningen förklaras av stora fall i BNP det andra kvartalet. Bland de länder vars bruttoskuld innan pandemin inte

⁶ Bruttoskuld som andel av BNP avser vanligtvis helår. För att kunna beräkna en kvartalssiffra används summan av nominell BNP de fyra senaste kvartalen. Bruttoskuld är dock en stockvariabel varför kvartalsdata är konsistent med årsdata. Jämfört med 2019 ökade den konsoliderade bruttoskulden med 9 procentenheter det andra kvartalet 2020. Under samma period minskade nominell BNP med 3 procent.

Diagram 11 Arbetslöshet i USA

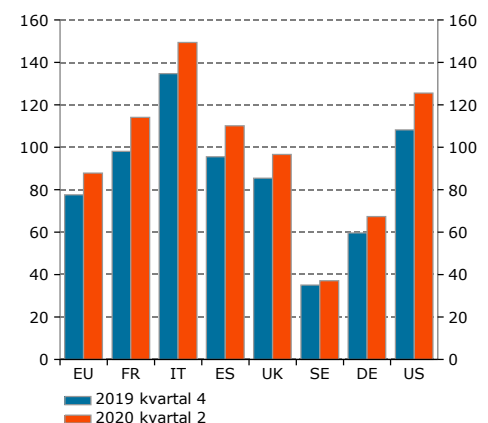
Procent av arbetskraften 16 år och äldre, säsongrensade månadsvärden

Källor: Bureau of Labor Statistics och Macrobond.

Diagram 12 Konsoliderad bruttoskuld i omvärlden

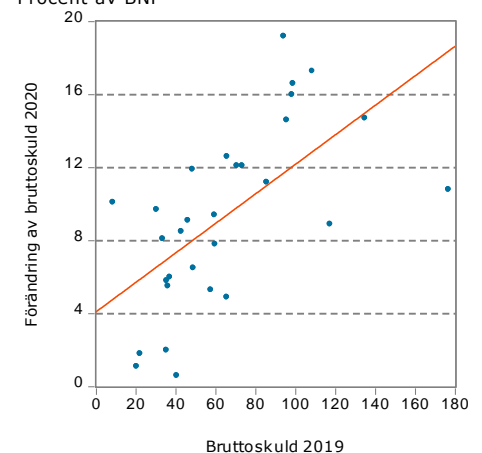
Procent av BNP

Källor: Eurostat och Federal Reserve Bank of St. Louis.

Diagram 13 Utveckling av konsoliderad bruttoskuld 2020

Procent av BNP

Anm. Vertikal axel visar förändring av bruttoskuld första halvåret 2020 och horisontell axel visar nivån på bruttoskuld 2019 som andel av BNP. Samtliga medlemsstater i EU samt Norge och USA ingår.

Källor: Eurostat och Federal Reserve Bank of St. Louis.

överskred EU:s gränsvärde på 60 procent av BNP är det bara Slovakien som ökat sin skuld som andel av BNP med mer än 10 procentenheter.

OECD bedömer att skulderna har fortsatt att öka i relativt snabb takt under det andra halvåret men att utvecklingen kommer att mattas av under 2021. Enligt deras prognos kommer euroområdet i slutet av 2020 ha en Maastrichtskuld motsvarande 101 procent av BNP och 105 procent i slutet av 2021.⁷ Konjunkturinstitutets prognos för Sveriges Maastrichtskuld är att den ökar till 40 procent av BNP 2021.

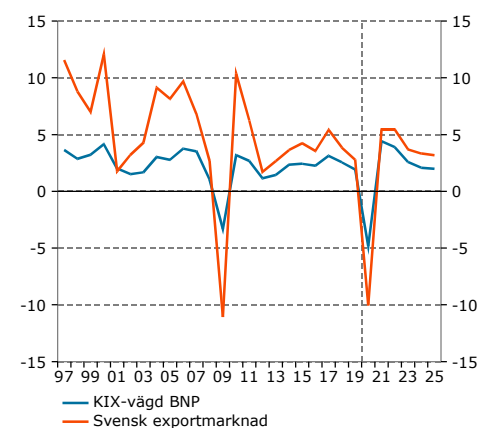
En återgång till det normala 2023–2025

BNP-tillväxten och importefterfrågan i omvärlden kommer att vara starkare än normalt under scenarioåren 2023–2025 (se tabell 1). Redan under 2022 har merparten av effekterna från pandemin klingat av och världsekonomin rör sig mot ett normalt resursutnyttjande och tillväxttakten i BNP sjunker i takt med att mängden lediga resurser minskar (se tabell 1). Utväxlingen mellan omvärldens BNP⁸ och svensk exportmarknad stiger något under scenarioåren och rör sig mot sitt historiska samband⁹ (se diagram 14). Handelsrelationerna mellan USA och Kina samt mellan USA och EU utgör en fortsatt risk för världshandeln under scenarioåren. De ökade statsskulderna utgör också en risk för återhämtningen, särskilt i länder som redan innan covid-19 hade höga statsskulder (se rutan ”Högre nationell skuldsättning till följd av pandemin”).

Resursutnyttjandet stiger långsamt de kommande åren och styrräntan i omvärlden¹⁰ förblir låg länge. ECB höjer styrräntan, refi, först 2025 och dagslåneräntan estr börjar samtidigt stiga (se diagram 8). Federal Reserve för en flexibel penningpolitik och tillåter att inflationen blir högre än 2 procent under en tid och höjer styrräntan först 2024 (se diagram 8).

Diagram 14 KIX-vägd BNP och svensk exportmarknad

Procentuell förändring

Källor: Nationella källor, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

⁷ OECD (2020), OECD Economic Outlook, Volume 2020 Issue 2: Preliminary version, No. 108, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/39a88ab1-en>.

⁸ Med omvärldens BNP avses KIX-vägd BNP. KIX-vägd BNP är ett aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners.

⁹ Sedan 1990 har svensk exportmarknad växt ungefär 1,7 gånger så snabbt som KIX-vägd BNP.

¹⁰ Avser KIX6-vägd styrränta. KIX6-vägd styrränta är ett genomsnitt av estr för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan.

Tabell 1 BNP och konsumentpriser i världen

Procentuell förändring

	Prognos			Scenario		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Svensk exportmarknad ¹	-10,1	5,5	5,4	3,7	3,3	3,2
BNP²						
Världen	-4,0	4,6	3,9	3,4	3,2	3,2
KIX-vägd ³	-4,8	4,4	3,9	2,6	2,1	2,0
Euroområdet	-7,2	4,2	4,0	2,3	1,4	1,3
USA	-3,6	3,6	3,4	2,5	2,0	1,8
Kina	1,8	8,3	5,1	5,3	5,3	5,3
Sverige	-3,1	3,1	3,5	2,4	1,9	2,0
KPI⁴						
KIX-vägd ³	1,2	1,4	1,9	2,2	2,2	2,2
Euroområdet	0,3	0,8	1,3	1,7	1,9	1,9
USA	1,2	2,0	2,2	2,5	2,4	2,3
Kina	2,4	0,9	2,8	3,0	3,0	3,0
Sverige	0,5	1,1	1,4	1,9	2,2	2,1

¹ Den svenska exportmarknaden avser den samlade importefterfrågan i de 32 länder som är Sveriges viktigaste handelspartners. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport. ² BNP-siffrorna avser den kalenderkorrigerade utvecklingen uttryckt i fasta priser. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ KIX-vägd BNP och KPI är aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners. ⁴ Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat. Sveriges siffra avser KPIF.

Källor: Eurostat, IMF, OECD, Macrobond, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

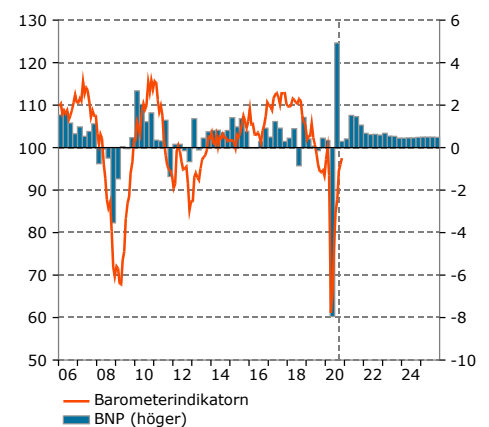
EXPORTEN DRAGLOK I DEN SVENSKA ÅTERHÄMTNINGEN

Den svenska konjunktoren påverkas markant av covid-19-pandemin. Efter ett dramatiskt fall på ca 8 procent det andra kvartalet 2020 steg svensk BNP redan följande kvartal med nästan 5 procent (se diagram 15). Trots den kraftiga återhämtningen det tredje kvartalet består lågkonjunktoren och ökad smittspridning gör att BNP-tillväxten bromsar in kraftigt det fjärde kvartalet och förblir dämpad det första kvartalet 2021 innan konjunkturåterhämtningen återupptas det andra kvartalet 2021.

Den globala konjunkturedgången det andra kvartalet sänkte efterfrågan på svensk export och pandemin orsakade störningar i de globala leveranskedjorna. Exporten föll kraftigt till följd av detta men redan det tredje kvartalet skedde en återhämtning och svensk export steg med drygt 11 procent. Uppgången drevs nästan enbart av exporten av varor. Tjänsteexporten låg kvar på en mycket dämpad nivå och steg med endast 1 procent det tredje kvartalet.

Diagram 15 Barometerindikatorn och BNP

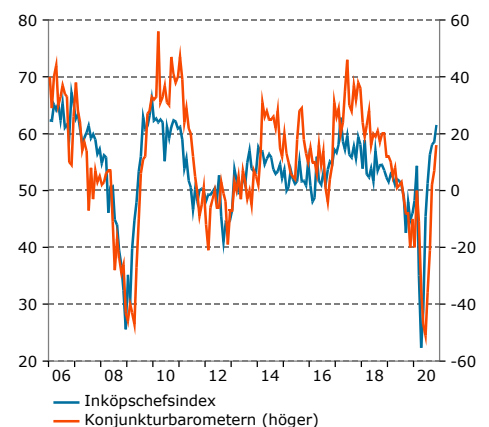
Index medelvärde=100, månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 16 Exportordergång i industrin

Diffusionsindex respektive netttotal, säsongrensade månadsvärden

Källor: Swedbank/SILF, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Trots den senaste tidens ökade smittspridning globalt ser den svenska exportindustrin ut att klara sig relativt väl. Enligt utrikeshandelsstatistiken fortsatte varuexporten att utvecklas i positiv riktning i oktober. Dessutom har exportorderingsgången repat sig sedan i våras (se diagram 16). Efterfrågetillväxten i omvärlden tar fart en bit in på 2021 och efter att ha fallit med nära 10 procent 2020 växer svensk exportmarknad med drygt 5 procent per år 2021–2022. Det gynnar exportindustrin och det är i första hand exporten som är dragloket i konjunkturåterhämtningen (se diagram 17). År 2021 är det framför allt varuexporten som ökar snabbt, till exempel exporten av maskiner och motorfordon. Tjänsteexporten tar rejäl fart först 2022, främst till följd av att utländska medborgares konsumtion i Sverige och efterfrågan på transporttjänster då ökar kraftigt.

INVESTERINGAR STIGER PÅ BRED FRONT

Jämfört med tidigare konjunktursvackor har nedgången i investeringar varit mild och det tredje kvartalet 2020 steg investeringarna med 2,4 procent jämfört med föregående kvartal. En stor del av uppgången skedde inom maskininvesteringar. Det är viktigt att notera att kvartalsförloppen i hög utsträckning påverkas av hur säsongeffekterna beräknas. Vid stora förändringar av den faktiska utvecklingen kan det göra de säsongrensade utfallen mer svårtolkade än vanligt (se rutan ”Pandemin gör nationalräkenskaperna svårtolkade” nedan).

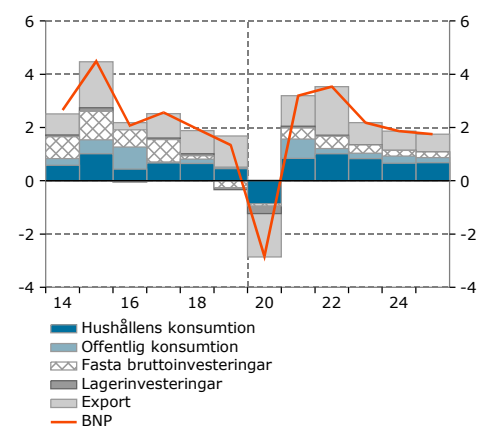
Återhämtningen fortsätter i lägre takt i slutet av 2020 men för helåret sjunker ändå investeringarna med 1,5 procent. De goda nyheterna om vaccin och det faktum att vissa länder kan börja vaccinera redan i december ger en positiv injektion för investeringstillväxten. Understödd av finanspolitiken och låga räntor växer investeringarna med 3,0 procent 2021 och 3,4 procent 2022 vilket ger ett betydande bidrag till BNP-tillväxten (se diagram 18).

År 2021 drivs mycket av investeringstillväxten av offentliga myndigheter där statliga investeringar i såväl infrastruktur som militärmateriel ökar kraftigt. Investeringstillväxten i kommunsektorn har varit hög under 2010-talet och nivån på investeringarna fortsätter vara hög framöver, även om tillväxten blir mer dämpad. Sammantaget växer offentliga investeringar med 8,5 respektive 1,7 procent 2021 och 2022 (se diagram 19).

I takt med att restriktionerna för att minska smittspridningen lättas successivt under 2021 ökar även investeringstillväxten i näringslivet. År 2022 drivs investeringstillväxten av näringslivet och i synnerhet av tjänstebranschen. Det är den bransch som tydligast känt av pandemin och som såg det största fallet i investeringarna det andra kvartalet. Sammantaget stiger

Diagram 17 Importjusterat bidrag till BNP-tillväxten

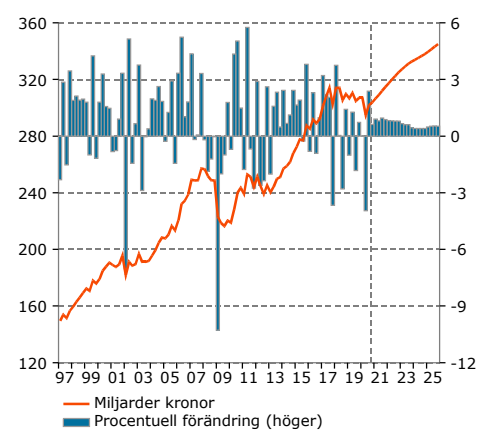
Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 18 Fasta bruttoinvesteringar

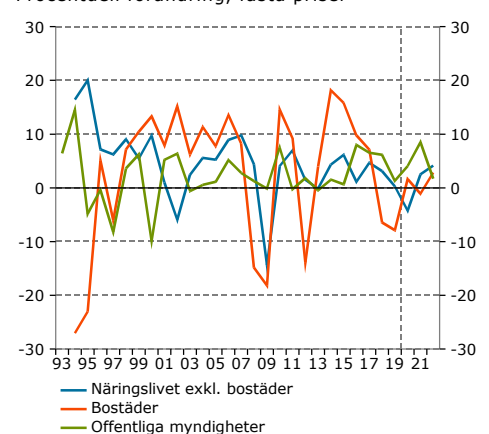
Miljarder kronor, fasta priser respektive procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 19 Fasta bruttoinvesteringar

Procentuell förändring, fasta priser

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

investeringarna i näringslivet exklusive bostäder med 2,5 procent 2021 och 4,2 procent 2022.

Såväl bygglov som påbörjade lägenheter minskade det tredje kvartalet och inom byggbranschen är förväntningarna på husbyggandet dämpade (se diagram 20). År 2021 minskar bostadsinvesteringarna även om ökad ombyggnation i viss mån håller emot. År 2022 stiger antalet påbörjade lägenheter igen vilket också innebär att bostadsinvesteringarna ökar (se diagram 19).

Pandemin gör nationalräkenskaperna svårtolkade

Konjunkturinstitutet och andra prognosmakare analyserar vanligen den ekonomiska utvecklingen i termer av kvartalsvisa förändringar. För att kvartalsdata ska beskriva konjunkturförloppet på ett bra sätt behöver säsongsmönster som orsakas av semestrar, storhelger, väder, med mera renas bort.

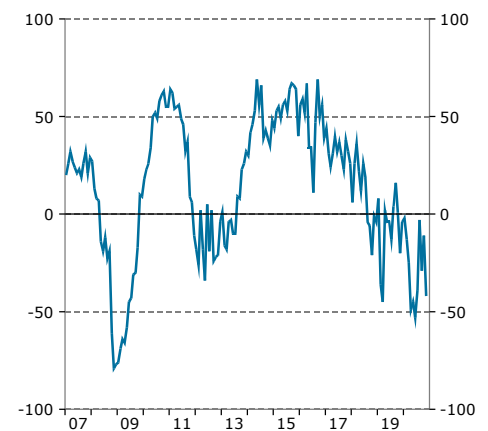
Den pågående pandemin och åtgärder för att bromsa smittspridningen har lett till mycket kraftiga svängningar i ekonomin år 2020. Dramatiska fall i efterfrågan och produktion det andra kvartalet följdes av starka rekylar det tredje kvartalet. En rimlig utgångspunkt är att pandemin inte har påverkat det underliggande säsongsmönstret särskilt mycket. SCB:s modeller för att beräkna säsongskomponenter fångar för vissa variabler upp effekterna av pandemin så att säsongskomponenten inte ändras så mycket. Men för andra variabler är det inte så. Detta är särskilt tydligt för de fasta bruttoinvesteringarna.

I diagram 21 och diagram 22 redovisas säsongskomponenterna för de fasta bruttoinvesteringarna som andel av de fasta bruttoinvesteringarna för det andra respektive det tredje kvartalet för perioden 2010–2020. Säsongskomponenterna ska visa hur mycket den faktiska serien behöver korrigeras för att säsongsmönstret ska elimineras. Röda staplar avser NR-data som publicerades i februari, medan blå staplar avser de senaste beräkningarna från november. Som framgår av diagram 21 och diagram 22 låg säsongskomponenten för det andra och det tredje kvartalet relativt stabilt kring –7 procent respektive 9 procent som andel av faktiska värden under perioden 2010–2020 enligt statistiken från i februari. I de senaste beräkningarna har säsongskomponenterna reviderats kraftigt och de är nu markant anorlunda än tidigare.

Enligt NR-statistiken från november föll de fasta bruttoinvesteringarna med 4,0 procent det andra kvartalet 2020 och ökade sedan med 2,4 procent det tredje kvartalet (se

Diagram 20 Förväntningar på husbyggande

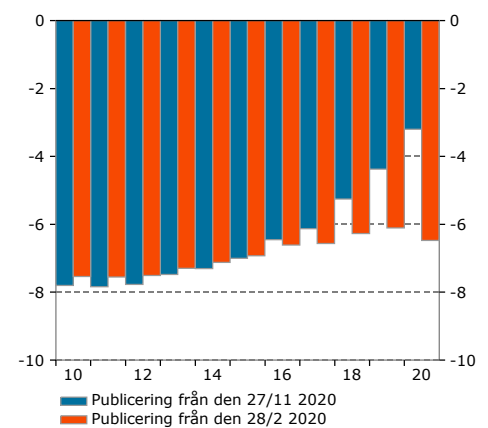
Nettotal, säsongrensade månadsvärden

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 21 Fasta bruttoinvesteringar, kvartal 2

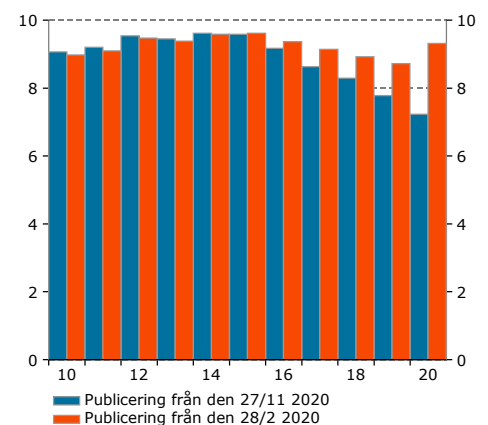
Säsongskomponent som andel av faktisk serie, procent

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 22 Fasta bruttoinvesteringar, kvartal 3

Säsongskomponent som andel av faktisk serie, procent

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

blå staplar i diagram 23). Med säsongskomponenter från i februari blir bilden en helt annan. Investeringarna föll då med ca 8 procent det andra kvartalet för att sedan öka med ungefär lika mycket det tredje kvartalet.

Det är inte rimligt att tro att det verkliga säsongsmönstret har förändrats så mycket som den senaste statistiken ger sken av. Troligen kommer säsongskomponenterna gradvis att återgå mot de tidigare nivåerna, vilket leder till revideringar av historiska säsongrensade data när statistik för ett nytt kvartal publiceras. Detta försvårar i sin tur arbetet med att göra prognoser för säsongrensade kvartalsdata.

Tabell 2 Försörjningsbalans för Sverige

Procentuell förändring, fasta priser

	Prognos			Scenario		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hushållens konsumtionsutgifter	-5,1	3,1	5,1	3,0	2,4	2,3
Offentliga konsumtionsutgifter	0,1	3,1	0,8	1,0	1,2	0,9
Fasta bruttoinvesteringar	-1,5	3,0	3,4	2,5	1,8	1,7
Slutlig inhemsk efterfrågan	-2,8	3,1	3,5	2,3	1,9	1,8
Lagerinvesteringar ¹	-0,6	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Total inhemsk efterfrågan	-3,4	3,2	3,6	2,3	1,9	1,8
Export	-5,3	5,5	6,5	3,7	3,2	2,8
Total efterfrågan	-4,0	4,0	4,5	2,8	2,3	2,1
Import	-6,7	5,9	6,9	4,2	3,4	3,0
Nettoexport ¹	0,4	0,1	0,1	-0,1	0,0	0,0
BNP	-2,8	3,2	3,5	2,2	1,9	1,8
BNP, kalenderkorrigerad	-3,1	3,1	3,5	2,4	1,9	2,0
BNP per invånare	-3,7	2,4	2,8	1,5	1,2	1,1
Bytesbalans ²	5,9	4,1	4,6	4,4	3,8	3,5

¹ Procent av BNP föregående år. ² Procent av BNP, löpande priser.

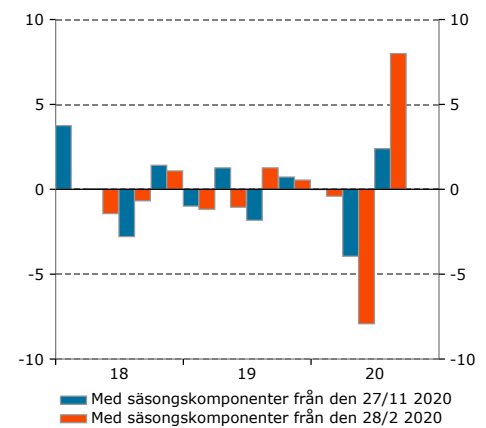
Källa: Konjunkturinstitutet.

FINANSPOLITIKEN GER STÖD ÅT EKONOMIN I NÄRTID

Till följd av covid-19-pandemin har riksdag och regering vidtagit en stor mängd finanspolitiska åtgärder under 2020 för att stötta hushåll och företag. I huvudsak har det handlat om åtgärder på utgiftssidan och då främst transfereringar till företag, vilket har bidragit till tillfälligt ökade offentliga utgifter som andel av BNP (se diagram 24). Stöden har dock utnyttjats i lägre grad än vad regeringen först beräknade. Det gäller både stöden till företagen,

Diagram 23 Fasta bruttoinvesteringar

Procentuell förändring, säsongrensade kvartalsvärden

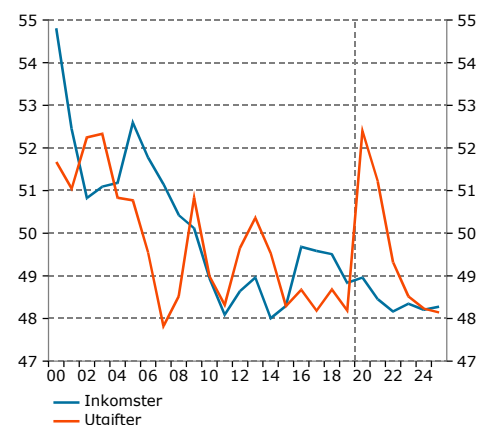

Anm. Röda staplar avser faktiskt utfall publicerat den 27 november 2020 men med de skattade säsongrensade komponenterna som publicerades den 28 februari 2020.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 24 Offentlig sektors inkomster och utgifter

Procent av BNP

Anm. För kommande år visas offentliga inkomster vid 2021 års skatteregler och offentliga utgifter vid oförändrade regler i transfereringssystemen. Utgifterna för offentlig konsumtion och investeringar utvecklas från och med 2022 i linje med det demografiskt betingade behovet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

bland annat korttidspermittering, omställningsstöd och ersättning för sjuklönekostnader, och transfereringarna till hushållen, så som ersättning för karensavdrag och förebyggande sjukpenning. Konjunkturinstitutet bedömer att de samlade kostnaderna för de finanspolitiska åtgärder som vidtagits efter budgetpropositionen för 2020, i huvudsak på grund av covid-19-pandemin, uppgår till 194 miljarder kronor för 2020.

Budgetpropositionen för 2021 innehåller ofinansierade åtgärder om knappt 100 miljarder kronor, varav omkring en tredjedel utgörs av vardera skattesänkningar, transfereringar till hushåll och företag respektive anslag riktade till offentlig konsumtion och investeringar, bland annat statsbidrag till kommunsektorn.¹¹ Därutöver antas åtgärder om knappt 20 miljarder kronor till bland annat förlängd korttidspermittering och vaccin.¹²

OFFENTLIG KONSUMTION UTVECKLAS SVAGT 2020

För både kommuner och regioner har 2020 till stor del handlat om att hantera covid-19-pandemin. Vården har varit och är nu åter under hög belastning.¹³ Samtidigt har mycket vård som skulle ha genomförts under 2020 skjutits upp och antalet vårdtillfällen har totalt sett varit betydligt färre än under ett normalt år. Både inom kommuner och regioner har sjukfrånvaron bland de anställda varit högre än normalt, med färre arbetade timmar som följd. Sammantaget har pandemin, trots ökade direkta kostnader för covid-19 och stora tillskott av medel från riksdag och regering, hållit tillbaka den kommunala produktionen och konsumtionen så som den mäts i nationalräkenskaperna (se marginalrutan ”Så mäts offentlig konsumtion”). Därmed väntas kommunsektorn göra stora överskott 2020. År 2021 och 2022 ökar produktions- och konsumtionsvolymerna snabbare, dels för att läget inom vården normaliseras när pandemin klingar av, dels på grund av arbetet med att beta av vårdskulden.

Även inom staten ökar konsumtionen 2021 till följd av stigande utgifter inom arbetsmarknadsområdet, försvaret, rättsväsendet, underhåll av infrastrukturen samt inköp av vaccin för covid-19. Sammantaget ökar kostnaderna för den offentliga

¹¹ Se fördjupning ”Budgetpropositionen för 2021” i *Konjunkturläget*, september 2020.

¹² Regeringen har sammantaget aviserat åtgärder om ytterligare 27 miljarder kronor efter budgetpropositionen för 2021. Av dessa är 14 miljarder kronor omställningsstöd för perioden augusti–december 2020, men som beslutas och betalas ut 2021. Konjunkturinstitutet bedömning av utbetalningarnas storlek är dock lägre än regeringens. Sammantaget summerar därför de ytterligare åtgärderna i prognosen till 20 miljarder kronor 2021.

¹³ I mitten av december var antalet personer som vårdas i slutenvården för covid-19 i paritet med de högsta nivåer som Folkhälsomyndigheten rapporterade i våras.

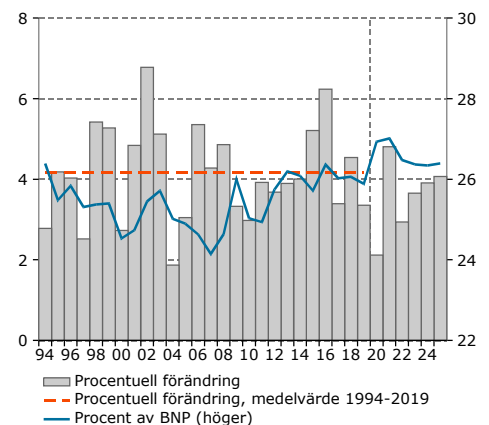
Så mäts offentlig konsumtion

Den offentliga konsumtionen kan delas upp i *kollektiv* och *individuell* konsumtion. När det finns en specifik mottagare av tjänsten (individuell konsumtion) mäts volymen i nationalräkenskaperna som antalet brukare av tjänsten (volymmetoden). Exempel på detta är vårdtillfällen, studenter på högskolan, elever i skolan eller barn på förskolan. När det inte finns en specifik mottagare av tjänsten (kollektiv konsumtion) mäts volymen genom en fastprisberäkning av kostnaden och återspeglar då bland annat antalet arbetade timmar. Exempel på kollektiv konsumtion är polis, försvar och statsförvaltning.

Se vidare i fördjupningen ”Produktivitetsutveckling i offentlig sektor” i *Konjunkturläget*, december 2018.

Diagram 25 Offentliga konsumtionsutgifter

Procentuell förändring, löpande priser respektive procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

konsumtionen jämförelsevis långsamt 2020, men betydligt snabbare 2021 (se diagram 25).

Den offentliga sektorns finansiella sparande faller från 0,6 procent av BNP 2019 till -3,4 procent 2020 (se diagram 26 och tabell 3). Det låga sparandet innebär att Maastrichtskulden, den offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld, stiger som andel av BNP 2020 (se diagram 27). Majoriteten av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att stötta företag och hushåll under pandemin är tillfälliga. I takt med att dessa tar slut stiger det finansiella sparandet men det är dock fortsatt negativt både 2021 och 2022.

Tabell 3 Offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	Prognos			Scenario		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomster¹	2 414	2 496	2 607	2 723	2 824	2 938
Procent av BNP	49,0	48,4	48,2	48,3	48,2	48,3
Utgifter²	2 583	2 639	2 669	2 733	2 825	2 930
Procent av BNP	52,4	51,2	49,3	48,5	48,2	48,1
Överföring till hushållen³	0	0	0	-3	-19	-14
Finansiellt sparande	-169	-142	-62	-7	17	22
Procent av BNP	-3,4	-2,8	-1,1	-0,1	0,3	0,4
Strukturellt sparande	-92	-69	-32	0	19	20
Procent av potentiell BNP	-1,8	-1,3	-0,6	0,0	0,3	0,3
Maastrichtskuld	1 955	2 069	2 102	2 157	2 194	2 236
Procent av BNP	39,6	40,2	38,8	38,3	37,5	36,7

¹ Exklusive EU-skatter. Prognoserna för skatter och avgifter baseras på 2021 års regelverk. ² Prognoserna för transfereringar baseras på 2021 års regelverk. ³ Avser de belopp som behöver överföras mellan hushåll och offentlig sektor för att uppnå prognosbanan för det strukturella sparandet. Negativa tal innebär ett finansieringsbehov, det vill säga att åtgärder vidtas som har negativ effekt på hushållens disponibla inkomster. Ett positivt tal innebär ett utrymme för ytterligare åtgärder.

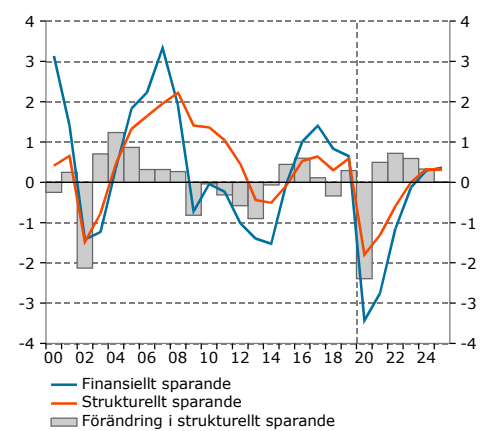
Källa: Konjunkturinstitutet.

STORA SVÄNGNINGAR I HUSHÅLLENS KONSUMTION

Hushållens konsumtion har påverkats kraftigt av covid-19-pandemin. Efter stora fall det första och framför allt det andra kvartalet, ökade hushållens konsumtion med 6,3 procent det tredje kvartalet (se diagram 28). Den hårt drabbade konsumtionen av hotell- och restaurangtjänster såg en rejäl återhämtning. Dessutom steg konsumtionen av bilar med ungefär 60 procent det tredje kvartalet efter två kvartal med fallande konsumtion.

Diagram 26 Finansiellt och strukturellt sparande i offentlig sektor

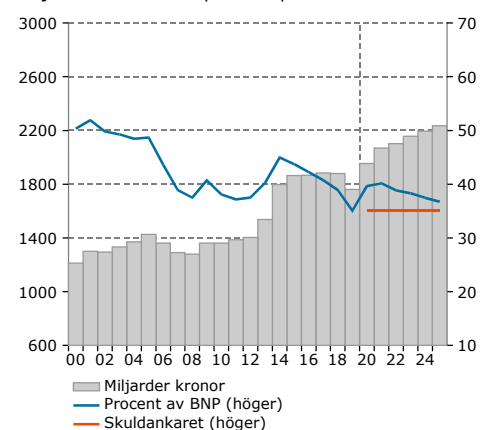
Procent av BNP respektive potentiell BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 27 Maastrichtskuld

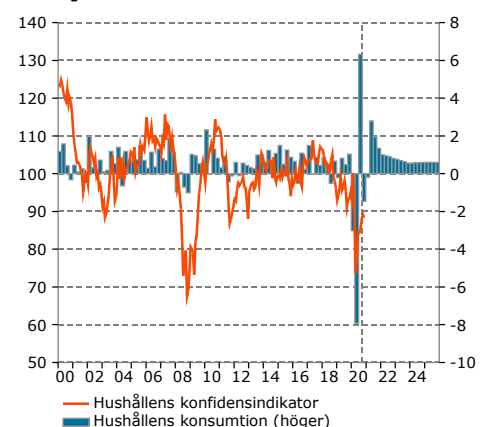
Miljarder kronor respektive procent av BNP

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 28 Hushållens konfidensindikator och konsumtion

Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Uppgången i hushållens konsumtion bedöms dock ha brutits. Den tilltagande smittspridningen har medfört skärpta restriktioner samt en ökad självpåtagen social distansering. Hushållens konsumtion av den typen av varor och tjänster som främst drabbades det andra kvartalet faller åter det fjärde kvartalet 2020 och ligger kvar på den lägre nivån det första kvartalet 2021 (se diagram 29). Inte minst konsumtionen av kontaktnära och personalintensiva tjänster och konsumtionen utomlands utvecklas svagt.

När vaccineringen av stora grupper i samhället inletts 2021 och smittspridningen avtar tar hushållens konsumtion fart igen. En effekt av pandemin är att hushållen mer eller mindre frivilligt har sparat mer än de annars hade gjort. Det innebär att sparkvoten ökar 2020 (se diagram 30), trots att den svaga utvecklingen av hushållens löneinkomster och minskade utdelningar från aktier medför en mycket svag utveckling av hushållens inkomster. År 2021 ljusnar bilden betydligt och hushållens reala disponibla inkomster stiger med 4,1 procent. Aktieutdelningarna återgår till normala nivåer, samtidigt som budgetpropositionen för 2021 bland annat innebär lägre skatter för hushållen. År 2022 ökar de reala disponibelinkomsterna med 3,1 procent. I och med den svaga inledningen på året ökar hushållens konsumtion något långsammare än inkomsterna helåret 2021 och sparkvoten stiger ytterligare. År 2022 börjar dock hushållen att använda en del av sitt sparande och konsumtionen stiger med drygt 5 procent.

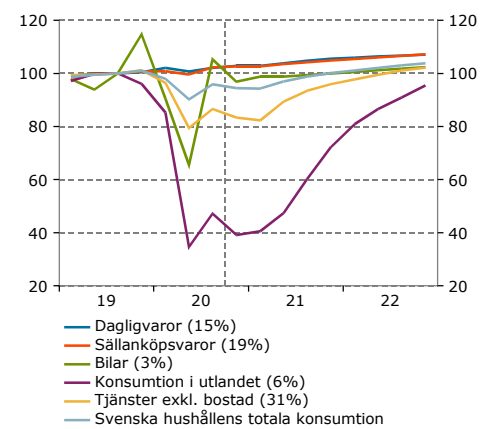
ANDRA VÅGEN SÄTTER ÅTERHÄMTNINGEN AV PRODUKTIONEN PÅ PAUS

Produktionen i näringslivet ökade med 6,7 procent det tredje kvartalet, efter ett kraftigt fall det andra kvartalet. Även om produktionen i delar av tjänstebanscher föll kraftigt det andra kvartalet minskade industriproduktionen mer procentuellt än produktionen i tjänstesektorn som helhet, inte minst till följd av produktionsstoppen i motorfordonsindustrin (se diagram 31). Efter att efterfrågan successivt börjat komma tillbaka det tredje kvartalet och produktionshindren minskat sågs en kraftig rekyl uppåt och nästan hela fallet från det andra kvartalet hämtades in av industrin. Även produktionen i tjänstesektorn återhämtade sig. För de hårdast drabbade tjänstebanscher var dock återhämtningen avsevärt mindre än tappen det andra kvartalet och produktionen i dessa branscher är därmed fortsatt dämpad (se diagram 32).

Det fjärde kvartalet stagnerar produktionen i det närmaste i näringslivet. Extrafrågorna i Konjunkturbarometern pekar på ökade omsättningstapp under november, även om det skedde en viss förbättring i början på december (se diagram 33). I vissa

Diagram 29 Hushållens totala konsumtion och olika komponenter

Index 2019 kvartal 3=100, fasta priser, säsongrensade kvartalsvärden

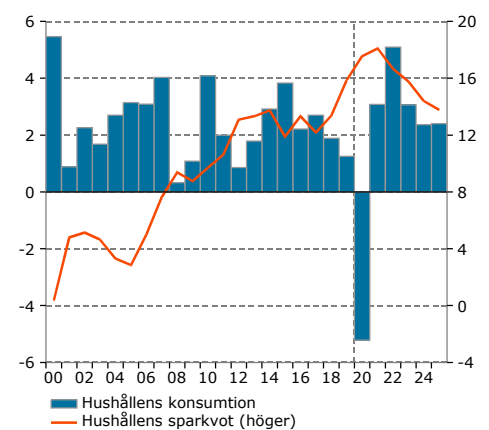

Anm. Siffrorna inom parentes avser de olika komponenternas andel av hushållens totala konsumtion 2019. Hushållens totala konsumtion avser hushållens ändamålsfördelade konsumtion samt hushållens konsumtion i utlandet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 30 Hushållens konsumtion och sparkvot

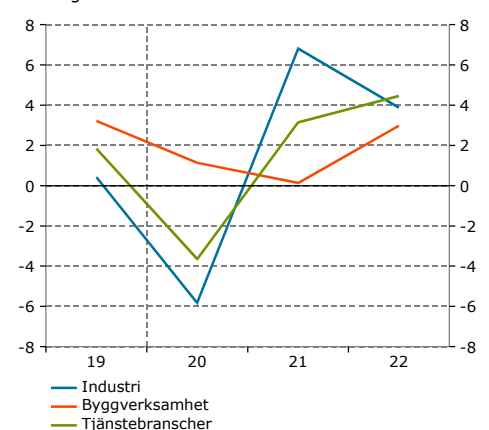
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden, respektive procent av disponibel inkomst

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 31 Produktion i näringslivet

Procentuell förändring, fasta priser, säsongrensade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

branscher, till exempel hotell och restaurang, var dock omsättningstappen i början av december i nivå med i våras. Den ökade smittspridningen och de hårdare sociala restriktionerna har drabbat dessa branscher hårt, medan industrin är relativt förskonad jämfört med i våras. Eftersom många tjänsteföretag är leverantörer till industrin, både av insatstjänster och personal via bemanning, påverkas inte tjänstesektorns produktion i samma utsträckning som under våren.

Återhämtningen för produktionen kommer igång igen det andra kvartalet 2021 och helåret avslutas med stark tillväxt i produktionen. När vaccineringen har påbörjats och restriktionerna gradvis lättas upp återvänder efterfrågan till de kontaktnära branscherna. Produktionen i dessa branscher kan då öka från de mycket låga nivåer som den legat på i början av 2021. Även produktionen i industrin och byggsektorn påverkas positivt. Dessa branscher är dock närmare ett normalt läge i slutet av 2021 och 2022 och får därmed inte samma återhämtningseffekt.

Tabell 4 Produktion

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Prognos			Scenario		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Näringsliv	-3,4	3,5	4,1	2,8	2,2	2,2
Varubranscher	-3,0	4,0	3,5	...	...	...
Varav industri	-5,8	6,8	3,9	...	...	...
byggverksamhet	1,1	0,1	3,0	...	...	...
Tjänstebranscher	-3,6	3,1	4,5	...	...	...
Offentliga myndigheter	-1,4	2,7	1,3	0,9	0,9	0,9
Hela ekonomin¹						
BNP till baspris	-3,0	3,3	3,5	2,4	1,9	1,9
BNP till marknadspris	-3,1	3,1	3,5	2,4	1,9	1,9

¹ Inklusivt hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

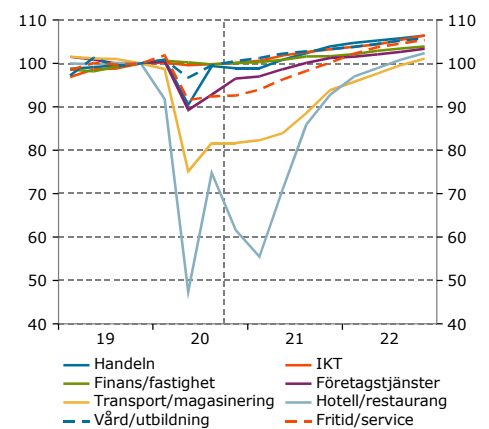
Källa: Konjunkturinstitutet.

LÅNGSAM ÅTERHÄMTNING PÅ ARBETSMARKNADEN PÅBÖRJAS 2021

Antalet sysselsatta var i stort sett oförändrat mellan det andra och tredje kvartalet 2020. Under samma period ökade däremot arbetskraften, vilket resulterade i att arbetslösheten steg till 9,1 procent (se diagram 34). Arbetslösheten är som högst bland unga personer, 15–24 år, men den är även rekordhög inom

Diagram 32 Produktion i tjänstebranscherna

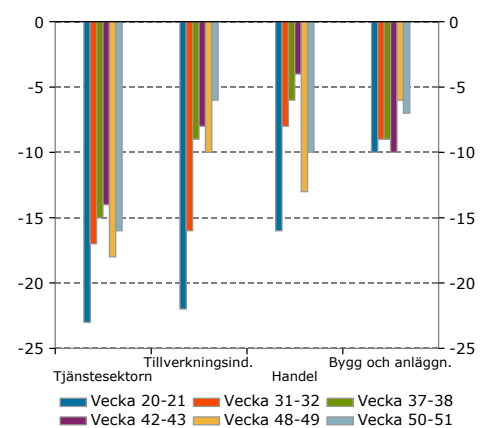
Index 2019 kvartal 4=100, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 33 Extraundersökning Konjunkturbarometern: Omsättning jämfört med normaläge

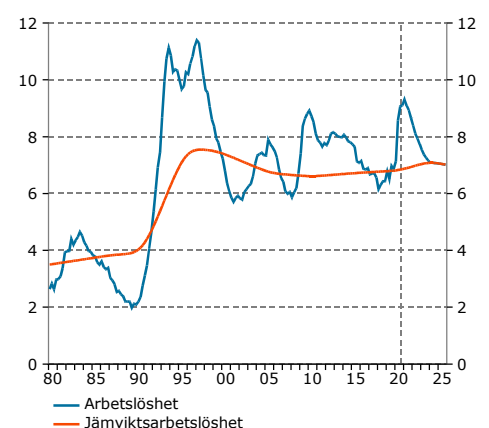
Procent

Anm. Det procentuella omsättningstappet har beräknats genom att ta mittpunkten i svarsalternativen: minskat med 1–25, 26–50 etc. Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 34 Arbetslöshet och jämviktsarbetslöshet

Procent av arbetskraften, säsongrensade kvartalsvärden

Anm. Data före 2001 är länkade av Konjunkturinstitutet.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

kärnarbetskraften (25–54 år).¹⁴ Det finns också tydliga skillnader mellan in- och utrikes födda. Arbetslösheten var 5,6 procent bland inrikes födda det tredje kvartalet 2020 och 20,5 procent bland utrikes födda.

Sysselsättningen började repa sig påtagligt under hösten men de restriktioner som infördes i november för att minska smittspridningen gör att sysselsättningstillväxten under senare delen av det fjärde kvartalet inte fortsätter och tillväxten blir 0,1 procent (se diagram 35). Restriktionerna som införts drabbar främst personalintensiva, kontaktnära tjänster där en förhållandevis stor del av de anställda har en hög rörlighet på arbetsmarknaden. Under inledningen av 2021 minskar sysselsättningen, men fallet dämpas av företagets möjligheter till förlängning av korttidspermittering med förhöjd statlig ersättningsnivå.

FORTSATTA UTMANINGAR FÖR VISSA TJÄNSTEBRANSCHER

Från och med det andra kvartalet 2021 kommer den totala sysselsättningen sakta men säkert att återhämta sig (se diagram 35). Bilden skiljer sig dock betydligt åt mellan olika branscher (se diagram 36).¹⁵ Industrin, som drabbades hårt i ett tidigt skede av pandemin, visar redan tecken på återhämtning, medan återhämtningen inom tjänstenäringarna dröjer. Det finns dock en diskrepans inom tjänstebanscher där vissa branscher, som företags-tjänster och informations- och kommunikationstjänster, inte har påverkats av pandemin i samma utsträckning som kontaktnära verksamheter och reseföretag.

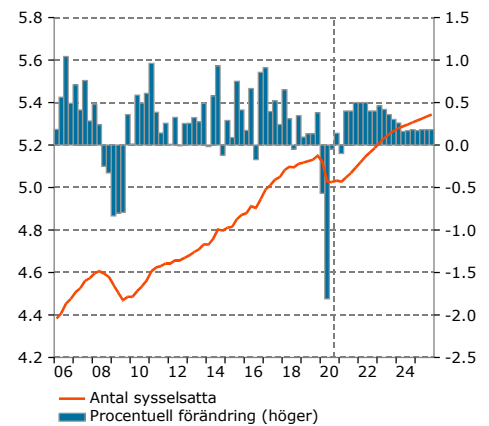
I takt med att en del korttidspermitteringar avslutades under det tredje kvartalet ökade antalet arbetade timmar snabbare än sysselsättningen. Det fjärde kvartalet och det första kvartalet 2021 stagnerar dock ökningen av antalet arbetade timmar per sysselsatt, till följd av att konjunkturåterhämtningen stannar av och systemet med korttidspermittering förlängs. Från och med det andra kvartalet 2021 återupptas återhämtningen och antalet arbetade timmar växer åter snabbare än sysselsättningen året ut (se diagram 37). År 2021 ökar sysselsättningen inom såväl offentlig sektor som inom varubranscherna. Uppgången i dessa branscher motverkas dock av en fortsatt minskning inom tjänstebanscher och sysselsättningen stagnerar i det närmaste

¹⁴ Se fördjupningen "Arbetslöshet i covid-19-pandemin" för en utförlig analys av vilka grupper som har drabbats hårdast på arbetsmarknaden under rådande pandemi.

¹⁵ På grund av rådande pandemi överensstämmer inte olika mått på antalet sysselsatta i samma utsträckning som vanligt. Enligt Arbetskraftsundersökningarna var sysselsättningen i princip oförändrad mellan det andra och tredje kvartalet 2020 medan sysselsättningen ökade enligt Nationalräkenskaperna. Detta förklarar skillnaden mellan sysselsättningen i diagram 35 och diagram 36.

Diagram 35 Sysselsättning

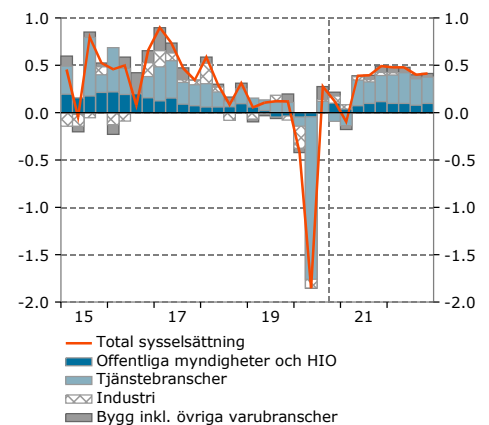
Miljoner personer respektive procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 36 Bidrag till sysselsättningstillväxten

Procentuell förändring respektive procentenheter, säsongsrensade kvartalsvärden

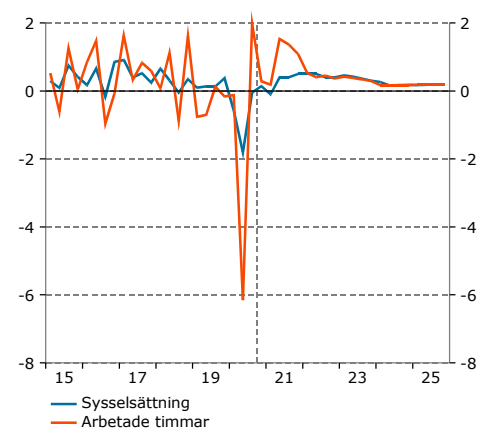

Anm. HIO avser hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 37 Sysselsättning och arbetade timmar

Procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

helåret 2021. Året därpå blir sysselsättningen inom tjänstebranscherna återigen dragloket på den svenska arbetsmarknaden.

LÅGKONJUNKTUREN BESTÅR ÄVEN 2022

Sysselsättningen har till viss del hållits uppe av de statliga stöd som har riktats mot utsatta företag. Företagen har med hjälp av korttidspermitteringar snabbt kunnat anpassa antalet arbetade timmar till produktionsnedgången, vilket har bidragit till att hålla uppe produktiviteten (se tabell 5). Anpassningen av antalet arbetade timmar under 2020 och till viss del 2021 gör dock att arbetsmarknadsgapet, som relaterar det faktiska antalet arbetade timmar till den potentiella nivån, är synnerligen djupt under större delen av dessa år (se diagram 38). Även om BNP är tillbaka på 2019 års nivå i slutet av 2021 så består lågkonjunkturer i form av ett negativt BNP-gap även 2022 (se tabell 5).

Tabell 5 Arbetsmarknad

Tusental personer respektive procentuell förändring, om inget annat anges

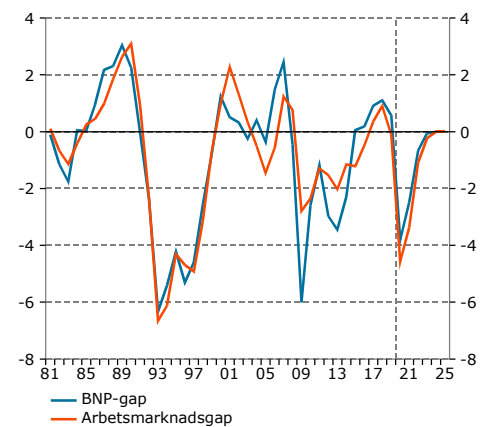
	Prognos			Scenario		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP till baspris ¹	-3,0	3,3	3,5	2,4	1,9	1,9
Produktivitet i hela ekonomin ¹	1,0	1,4	0,5	0,8	1,0	1,2
Produktivitet i näringslivet ¹	2,0	1,5	0,1	1,0	1,3	1,6
Arbetade timmar ¹	-4,0	1,9	3,0	1,6	0,9	0,7
Medelarbetstid för sysselsatta ¹	-2,5	1,7	1,2	-0,1	-0,1	0,0
Sysselsättning	-1,6	0,1	1,9	1,7	1,0	0,7
Sysselsättningsgrad ²	67,0	66,7	67,7	68,7	69,1	69,3
Arbetskraft	0,3	0,7	0,8	0,9	0,7	0,7
Arbetskraftsdeltagande ²	73,2	73,3	73,6	74,1	74,4	74,5
Arbetslöshet ³	8,5	9,0	8,0	7,3	7,1	7,0
Befolkning 15–74 år	0,4	0,6	0,4	0,4	0,4	0,5
Produktivitetsgap i näringslivet ⁴	1,5	1,8	0,7	...	...	...
Arbetsmarknadsgap ⁵	-4,6	-3,4	-1,1	-0,2	0,0	0,0
BNP-gap ⁶	-3,8	-2,5	-0,7	-0,1	0,0	0,0

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Procent av befolkningen 15–74 år. ³ Procent av arbetskraften. ⁴ Skillnaden mellan faktisk och potentiell produktivitet i näringslivet uttryckt i procent av potentiell produktivitet i näringslivet ⁵ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar ⁶ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 38 BNP-gap och arbetsmarknadsgap

Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar

Källa: Konjunkturinstitutet.

DÄMPADE LÖNEÖKNINGAR 2020 TILL FÖLJD AV PANDEMIN

Den stora avtalsrörelsen 2020 skulle i huvudsak ha genomförts under våren. Till följd av pandemin sköts förhandlingarna upp till fjärde kvartalet och de gamla avtalen förlängdes fram tills dess. För de berörda löntagarna innebar det att den avtalade lönetillväxten under förlängningsperioden blev noll. Det bidrog tillsammans med den svaga arbetsmarknaden till att löneökningstakten föll kraftigt andra och tredje kvartalet 2020 (se diagram 39).

FRAMTUNGA AVTAL DRIVER PÅ LÖNETILLVÄXTEN 2021

Först ut i höstens avtalsrörelse var parterna inom industrin, vilka 1 november enades om kostnadsökningar motsvarande 5,4 procents löneökningar under 29 månader. Det motsvarar 2,2 procent per år eller 1,8 procent om man tar hänsyn till månaderna utan avtalade löneökningar. Under 2000-talet har löneavtalet inom industrin ("industrimärket") varit normerande för övriga parter på arbetsmarknaden. I skrivande stund pågår fortfarande löneförhandlingar på delar av arbetsmarknaden, men det mesta tyder på att löneavtalet inom industrin i huvudsak blir normerande även denna gång. Detta bidrar till att jämna ut lönetillväxten mellan branscher som drabbats mer och branscher som drabbats mindre av pandemin.

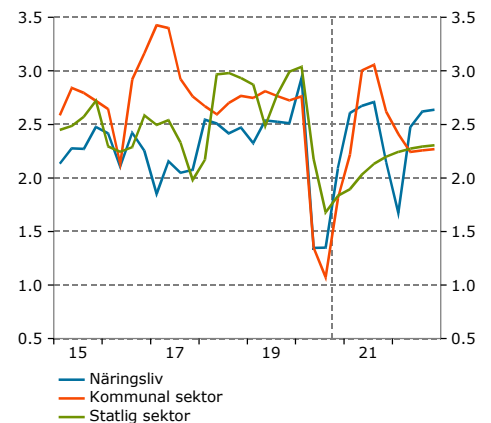
År 2021 bidrar de avtalade lönerna till en kraftigt ökad lönetillväxt i näringslivet. De beror på att de slutna avtalen i hög grad har en framtung profil. Enligt Teknikavtalet höjs till exempel metallarbetarnas löner med 2,7 procent i november 2020. Därefter dröjer nästa lönerevision till april 2022 då avtalet innebär att lönerna höjs med ytterligare 2,2 procent.¹⁶ Till följd av detta blir årstillväxttakten för lönerna i näringslivet som högst under de första tre kvartalen 2021. Därefter sjunker löneökningstakten kraftigt i fem månader, innan den delvis återhämtar sig från och med andra kvartalet 2022. Även löneavtalen för kommunal sektor har en liknande profil, varför löneökningstakten blir högre 2021 än 2022 (se diagram 39 och diagram 40).

SVAGT STIGANDE KOSTNADSTRYCK 2020–2022

Tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter har bidragit till att dämpa arbetskostnaderna i näringslivet 2020. De kostnadsdämpande effekterna av korttidspermitteringarna fångas dock inte i nationalräkenskapernas lönestatistik, vilket gör att både

Diagram 39 Timlön

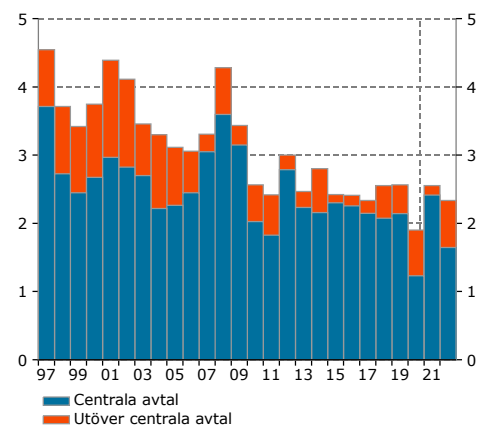
Procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

Diagram 40 Timlön i hela ekonomin

Procentuell förändring

Anm. Preliminära kalkyler. Avtal som inte är klara eller saknar procentsatser ökar med samma procentsats samt har samma tidsprofil som industrimärket.

Källor: Medlingsinstitutet och Konjunkturinstitutet.

¹⁶ Därutöver tillkommer bland annat ökade pensionsavsättningar, vilket totalt summerar till kostnadsmärket på 5,4 procent.

löneökningstakten och kostnadstrycket överskattas i NR-statistiken.¹⁷ Detta medför att arbetskostnaden per producerad enhet växer med 2,8 procent 2020. År 2021 bidrar samma effekt till att enhetsarbetskostnaden minskar med 0,2 procent (se tabell 6 och diagram 41) En bättre bild av hur det underliggande kostnadstrycket utvecklas ges av medelvärdet för 2020–2021. Under dessa år växer enhetsarbetskostnaden med i genomsnitt 1,3 procent per år. Det är lägre än den utveckling på 1,8 procent som på sikt bedöms vara förenlig med en inflation om 2 procent och indikerar att kostnadstrycket dämpas. År 2022 ökar kostnadstrycket till följd av både högre arbetskostnader och lägre produktivitetstillväxt och enhetsarbetskostnaden växer då med 2,1 procent.

Trots att företagens egna bedömningar av lönsamhetsläget i Konjunkturbarometern har fallit under 2020 så är den justerade vinstandelen ungefär oförändrad 2020 och 2021. Det förklaras framför allt av omfattande företagssubventioner, främst tillfälligt sänkta arbetsgivaravgifter och korttidspermitteringar, och måttligt stigande enhetsarbetskostnader. När enhetsarbetskostnaderna stiger snabbare igen 2022 faller den justerade vinstandelen tillbaka markant (se diagram 42), vilket indikerar att kostnadstrycket ökar.

Tabell 6 Timlön och arbetskostnad

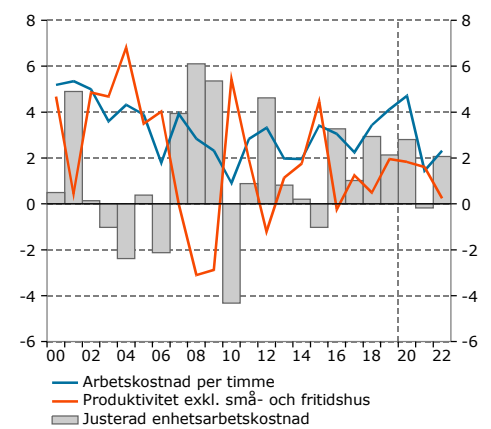
Procentuell förändring respektive procent

	Prognos			Scenario		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Timlön, KL, hela ekonomin ¹	1,9	2,6	2,3	2,4	2,8	3,1
Timlön, KL, i näringslivet ¹	1,9	2,5	2,4	2,5	2,8	3,1
Arbetskostnad per timme, näringslivet ²	4,7	1,4	2,3	2,5	2,8	3,1
Produktivitet, näringslivet, exkl. små- och fritidshus ²	1,8	1,6	0,2	...	...	...
Justerad enhetsarbetskostnad, näringslivet ³	2,8	-0,2	2,1	...	...	...
Justerad vinstandel, näringslivet ⁴	35,7	36,0	35,2	35,2	35,5	35,8

¹ Enligt Konjunkturlönestatistiken. ² Enligt nationalräkenskaperna, kalenderkorrigerade värden. ³ Inklusiv små- och fritidshus samt justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare, kalenderkorrigerade värden. ⁴ Exklusiv små- och fritidshus samt justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare, ej kalenderkorrigerade värden. Beräknad till faktorpris.

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 41 Justerad enhetsarbetskostnad i näringslivet
Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

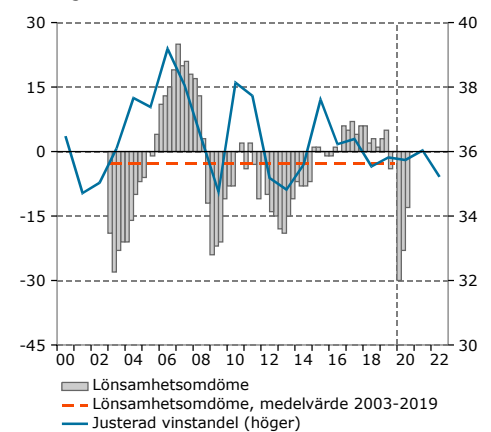

Anm. Enhetsarbetskostnaden är justerad för egenföretagares arbetsinsats och exkluderar små- och fritidshus.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 42 Lönsamhet i näringslivet

Procent, årsvärden respektive netttotal, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹⁷ Se marginalrutan "Permittering och sjukfrånvaro ökar NR-timlönen" i kapitlet "Utgångspunkter" i Lönebildningsrapporten 2020.

LÅG INFLATION 2020

KPIF-inflationen var 0,2 procent i november 2020 (se diagram 43). Prisutvecklingen 2020 har hållits nere av fallande energipriser och låga prisökningar på tjänster (se diagram 44). De framtunga löneavtalen innebär en högre ökning av produktionskostnaderna för företagen 2021, vilket håller uppe prisökningarna, i synnerhet på tjänster. Stora höjningar av taxorna för vatten och avlopp i många kommuner bidrar liksom högre fastighetsavgifter också till en högre inflationstakt 2021 (se tabell 7).¹⁸ Men en låg prisutveckling på importerade varor håller tillbaka inflationen det närmaste året. Därefter bidrar en starkare efterfrågan och en högre importprisutveckling till högre inflation (se diagram 45).

Tabell 7 Konsumentpriser, räntor och växelkurs

Procentuell förändring respektive procent

	Prognos			Scenario		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
KPI	0,5	0,9	1,3	2,0	2,4	2,5
Räntekostnader, räntesats ¹	0,4	-4,0	-0,6	1,3	4,4	11,5
KPIF	0,5	1,1	1,4	1,9	2,2	2,1
Varor	0,8	0,2	0,6	...	...	...
Tjänster	1,4	1,3	1,3	...	...	...
Boende exkl. räntekostnader och energi ²	1,7	1,8	1,5	...	...	...
Energi	-9,5	1,5	4,2	...	...	...
Räntekostnader, kapitalstock ¹	5,6	5,4	5,3	5,0	4,8	4,5
KPIF exkl. energi	1,3	1,0	1,2	...	...	...
HIKP	0,7	0,7	1,2	...	...	...
Reporänta ³	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,50
Tioårig statsobligationsränta	0,0	0,2	0,6	0,9	1,3	1,7
Kronindex (KIX) ⁴	118,6	114,3	113,0	111,9	111,6	111,8

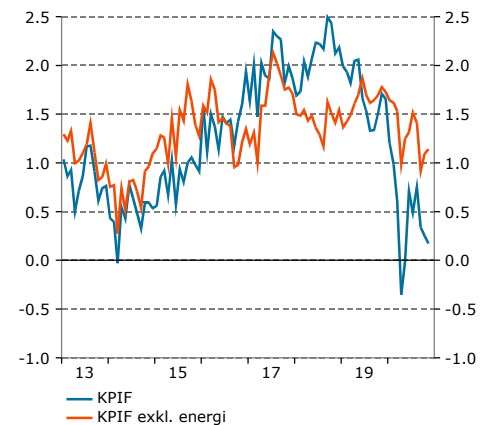
¹ Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och räntesats. Energi avser kostnader för el, gas, uppvärmning och drivmedel. ² Avser hyror, månadsavgifter i bostadsrättsföreningar, reparationskostnader, avskrivningar (renoveringskostnader), tomträttsavgäld och fastighetsskatt, försäkringskostnader, kostnader för vatten, avlopp, renhållning och sotning. ³ Vid årets slut. ⁴ Effektivt växelkursindex baserat på Riksbankens KIX-vikter för 32 länder med basen 100 den 18 november 1992. Högre indextal indikerar en svagare krona.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

¹⁸ Se exempelvis "Nya taxor för vatten och avfall 2021" på www.stockholm-vattenochavfall.se, och "Så kan taxan för avfall, vatten och avlopp bli 2021" på goteborg.se.

Diagram 43 Konsumentpriser

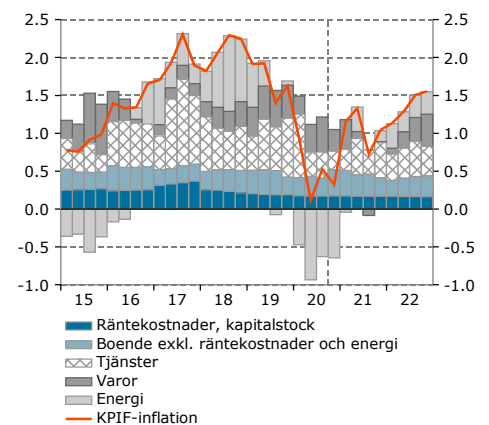
Årlig procentuell förändring, månadsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 44 Bidrag till KPIF-inflationen

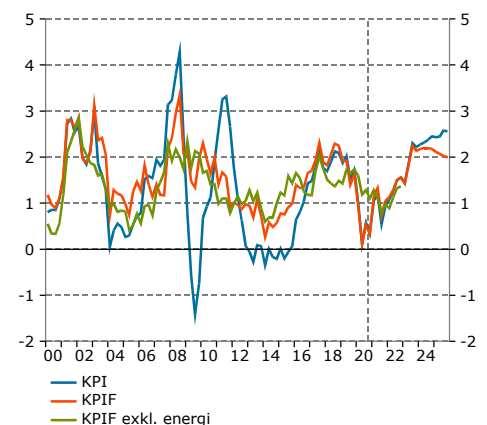
Procentenheter respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Beräkningen av bidragen är approximativ. Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 45 Konsumentpriser

Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

REPORÄNTAN SÄNKES INTE TROTS SVAGA INFLATIONSUTSIKTER

Riksbanken har så här långt under pandemin valt att lämna reporäntan oförändrad på 0,0 procent, trots de svaga inflationsutsikterna. Andra åtgärder har dock vidtagits för att stödja det finansiella systemet och ge penningpolitisk stimulans. Konjunkturinstitutets prognos är att reporäntan förblir 0,0 procent under prognosperioden. Detta är i linje med Riksbankens prognos och nära marknadens förväntningar i form av så kallade RIBA-terminer (se diagram 46). Riksbanken väljer i stället att stimulera efterfrågan genom ytterligare köp av värdepapper för att hålla marknadsräntorna fortsatt låga.

Kronan har stärkts mot Sveriges viktigaste handelspartners sedan i april 2020 (se tabell 7). Kronan fortsätter att stärkas gradvis under prognosperioden.

SCENARIO FÖR SVENSK EKONOMI 2023–2025

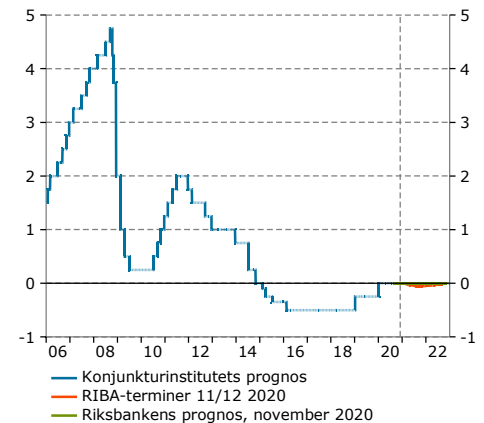
Scenariot tar sin utgångspunkt i Konjunkturinstitutets prognos för åren 2020–2022 (se marginalrutan ”Vad skiljer scenario från prognos?”). Under prognosåren kommer produktionen att till stora delar återta den förlorade mark som pandemin förorsakat. Ekonomin befinner sig dock fortsatt i lågkonjunktur 2022 mätt med BNP-gapet.

Drivkrafterna för hög tillväxt försvagas 2023 och 2024

Omvärldens BNP-tillväxt och importefterfrågan utvecklas starkare än normalt 2023 men i en takt som successivt mattas av. För svensk del innebär det att marknadstillväxten för svensk export fortsätter att vara något högre än normalt. De svenska hushållen har, i utgångsläget, en hög sparkvot. Utvecklingen av den disponibla inkomsten är god, även om den hämmas av en åtstramande finanspolitik. Finanspolitiken är åtstramande fram till att det, i utgångsläget låga, strukturella sparandet når 0,3 procent av potentiell BNP 2024 (se tabell 3). Det innebär att den offentliga sektorns sparande då är i linje med överskottsmålet. Offentlig konsumtion och investeringar drivs av det demografiskt betingade behovet. Detta förutsätter att det fram till 2025 fattas politiska beslut om ökade utgifter på 115 miljarder kronor. För att finansiera detta och samtidigt nå överskottsmålet görs i scenariot en beräkningsteknisk överföring från hushållen till offentlig sektor på 14 miljarder kronor till och med 2025. Det påverkar hushållens disponibla inkomster negativt. Maastrichtskulden sjunker som andel av BNP successivt från 38 procent av BNP 2022 och närmar sig 2025 skuldankaret på 35 procent. Penningpolitiken stimulerar efterfrågan med låga räntor under hela scenariot.

Diagram 46 Reporänta

Procent, dags- respektive kvartalsvärden

Anm. RIBA är terminskontrakt baserade på framtida reporäntor. Riksbankens prognos avser kvartalsvärden.

Källor: Nasdaq OMX, Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Vad skiljer scenario från prognos?

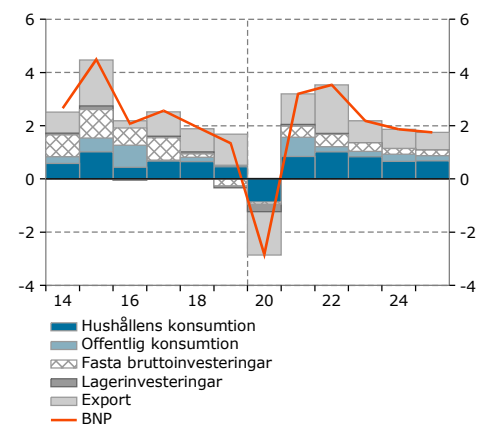
Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2022.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin, som strävar mot konjunkturrell balans. När det uppnåtts är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraften utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

- Finanspolitiken anpassas så att överskottsmålet uppfylls på sikt. Penningpolitiken bedrivs så att inflationsmålet nås på sikt, det vill säga KPIF ökar på sikt med 2 procent i årstakt.
- Offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personaltätet i offentlig finansierade verksamheter och en standardhöjning ungefär i linje med historiskt mönster.

Diagram 47 Importjusterat bidrag till BNP-tillväxten

Procentuell förändring respektive procentenheter

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Ekonomi när konjunkturell balans i scenariot

Sammantaget växlar BNP-tillväxten ner i scenariot jämfört med 2021–2022. Tillväxten är dock högre än normalt även 2023. Det är främst exporten och hushållens konsumtion som driver tillväxten (se diagram 47). Även investeringarna gynnas något av den högre BNP-tillväxten samt det låga ränteläget. Nedväxlingen av BNP-tillväxten sker i takt med att ekonomin närmar sig normalt resursutnyttjande och mängden lediga resurser minskar. Ekonomi när i stort sett konjunkturell balans, mätt med BNP-gapet, 2023 (se diagram 48).

Återhämtningen i produktionen leder till ett ökat antal arbetade timmar och sysselsättningen stiger. Arbetslösheten är dock fortsatt hög 2022. Sysselsättningstillväxten fortsätter att vara hög 2023 och resursutnyttjandet på arbetsmarknaden fortsätter att återhämta sig. Sammantaget bidrar det till att arbetslösheten minskar successivt under scenarioåren. Arbetslösheten når Konjunkturinstitutets bedömda nivå för jämviktsarbetslösheten 2024 (se diagram 49). Resursutnyttjandet på arbetsmarknaden släpar efter BNP-gapet något och arbetsmarknadsgapet sluts 2024.

Högre potential i ekonomin

Konjunkturinstitutets bedömning är att potentialen i ekonomin påverkas negativt, men i begränsad utsträckning, under ett antal år framöver till följd av krisen. Det handlar främst om att arbetskraft slås ut från arbetsmarknaden till följd av pandemin samt att jämviktsarbetslösheten blir något förhöjd under ett antal år. Där till ökar nivån för potentiellt antal arbetade timmar successivt. Det beror bland annat på en högre potential på grund av pensionsreformen som innebär en successivt höjd pensionsålder med start redan 2020. Det leder till en något längre återhämtningsfas men bidrar samtidigt till en högre produktionsnivå i ekonomin på längre sikt.

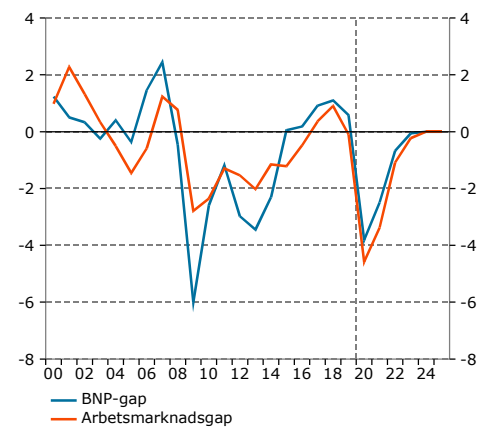
Inflationsmålet nås 2024

De temporära finanspolitiska åtgärderna som påverkar arbetskostnaden till följd av covid-19-pandemin har till övervägande del fasats ut 2023. Den justerade vinstandelen i näringslivet är relativt låg i utgångsläget (se tabell 6), vilket indikerar att företagen har behov av att öka sina priser för att kompensera för de höga arbetskostnaderna. Kostnaden per producerad enhet stiger dock relativt långsamt under scenarioåren.

Trots att kronan stärkts hittills under 2020 bedöms den fortfarande vara undervärderad i ett långsiktigt perspektiv och stärks därför successivt under scenariot (se diagram 50). Det håller

Diagram 48 BNP-gap och arbetsmarknadsgap i Sverige

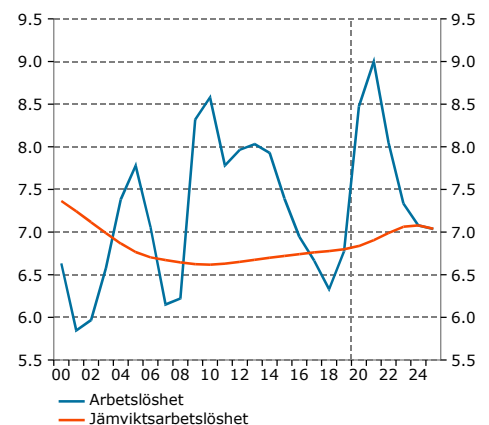
Procent av potentiell BNP respektive potentiellt arbetade timmar

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 49 Arbetslöshet och jämviktsarbetslöshet

Procent av arbetskraften

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 50 Kronans effektiva växelkurs (KIX)

Index 1992-11-18=100, månadsvärden

Anm. KIX är ett konkurrensvägt index baserat på valutor från samtliga OECD-länder samt Kina, Indien, Brasilien och Ryssland. Högre index motsvarar en svagare krona.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

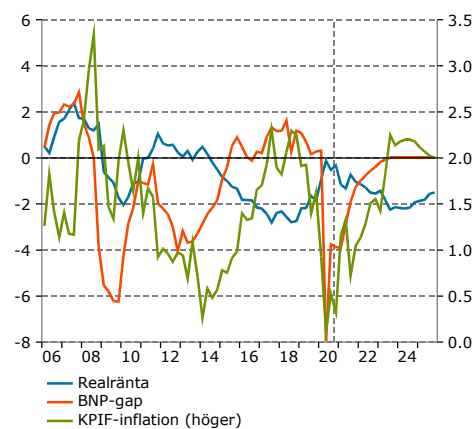
tillbaka importpriserna. Det relativt höga kostnadstrycket och det stigande resursutnyttjandet gör att inflationen ändå ökar gradvis under scenarioåren. År 2024 blir inflationen något mer än 2 procent, varefter den stabiliserar sig på inflationsmålet.

Reporäntan ligger still i nära fyra år till

Riksbanken låter reporäntan vara oförändrad på 0,0 procent till 2024. Därefter inleds en serie höjningar av reporäntan för att dämpa ett stigande inflationstryck. Ränthöjningarna bidrar till att bibehålla inflationen mätt med KPIF på inflationsmålet på 2 procent. Reporäntan är fortsatt låg i ett historiskt perspektiv och den reala reporäntan är fortsatt negativ i slutet av scenario-perioden (se diagram 51 och tabell 6).

Diagram 51 Realränta, KPIF-inflation och BNP-gap

Procent, procent av potentiell BNP respektive årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Anm. Realräntan är beräknad som reporäntan minus KPIF-inflationen.

Källor: Riksbanken, SCB och Konjunkturinstitutet.

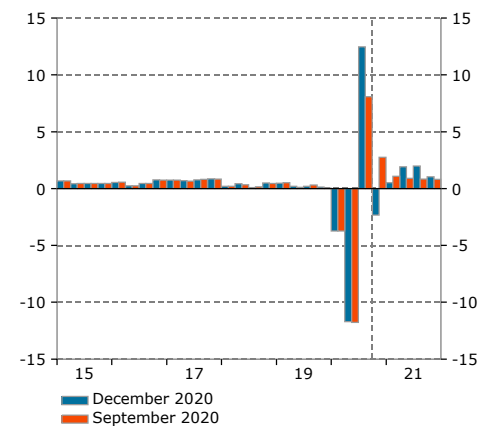
Prognosrevideringar 2020–2021

Sedan Konjunkturläget september 2020 har bilden av hur covid-19-pandemin påverkar den ekonomiska utvecklingen i Sverige och i omvärlden klarnat något, framför allt till följd av att olika säkra och verksamma vacciner mot covid-19 nu bedöms bli allmänt tillgängliga inom kort. Samtidigt har den andra vägen av pandemin slagit hårdare mot bland annat Europa de senaste månaderna än vad som förutsågs i Konjunkturläget september. Nedan beskrivs kortfattat några av de mest betydelsefulla revideringarna (se även tabell 8).

- Den ekonomiska återhämtningen i euroområdet blev betydligt starkare det tredje kvartalet än vad som förutsågs i prognosen i september (se diagram 52). Samtidigt har den andra vägen av covid-19 blivit allvarigare än väntat och många länder har åter skärpt sina restriktioner för att bromsa smittspridningen. Det senare har bidragit till en stor nedrevidering av BNP-tillväxten det fjärde kvartalet.
- Även i Sverige blev återhämtningen starkare det tredje kvartalet än vad som prognosticerades i september. Såväl konsumtionen som investeringarna och utrikeshandeln utvecklades starkare än väntat. Den andra vägen av covid-19 drabbade Sverige något senare än många länder i euroområdet och skärpningen av de smittbromsande åtgärderna har varit mindre omfattande än i många andra europeiska länder. Detta bidrar till att BNP-tillväxten det fjärde kvartalet revideras ner betydligt mindre i Sverige än i euroområdet (se diagram 53).
- Produktiviteten i den svenska ekonomin som helhet steg med 3,6 procent det tredje kvartalet. En möjlig förklaring till den starka produktivitetstillväxten är att de relativt generösa villkoren för korttidspermittering gör det enklare för företagen att finjustera personalstyrkan efter det rådande efterfrågeläget. Den starka produktivitetstillväxten det tredje kvartalet har lett till att produktivitetstillväxten för helåret 2020 har reviderats upp.
- Sysselsättningen utvecklades starkare än väntat det tredje kvartalet och tillväxten revideras upp också för det fjärde kvartalet. För helåret 2020 har därför sysselsättningstillväxten reviderats upp med 0,3 procentenheter, medan arbetslösheten har reviderats ner med 0,2 procentenheter.
- Kronans effektiva växelkurs har utvecklats betydligt starkare de senaste månaderna än vad som förutsågs i Konjunkturläget september 2020. Den starkare kronkursen består 2021 (se diagram 54).

Diagram 52 BNP i euroområdet

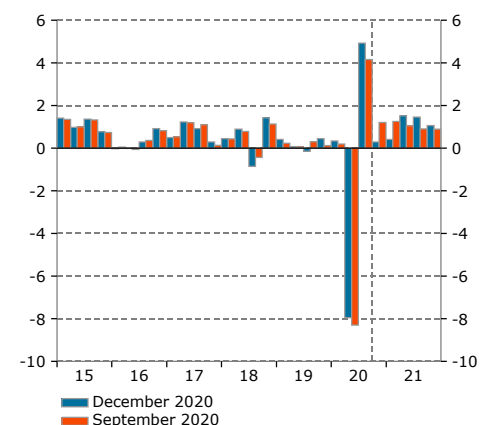
Procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Diagram 53 BNP i Sverige

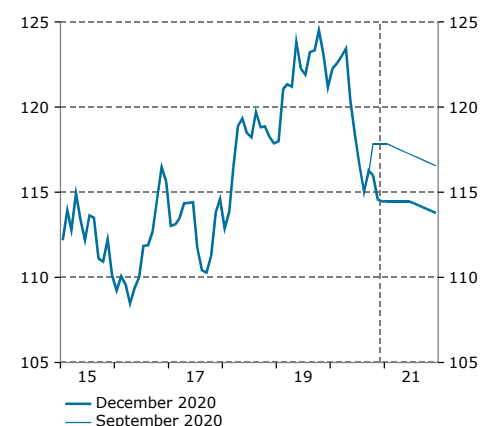
Procentuell förändring, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 54 Kronans effektiva växelkurs (KIX)

Index 1992-11-18=100, månadsvärden

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell 8 Prognos och revideringar jämfört med prognosen i september 2020

Procentuell förändring respektive procentenheter om inget annat anges

	2020			2021		
	Dec	Sep	Diff	Dec	Sep	Diff
Internationellt						
BNP i världen	-4,0	-4,3	0,3	4,6	5,2	-0,6
BNP, KIX-vägd	-4,8	-5,5	0,6	4,4	5,3	-0,9
BNP i euroområdet	-7,2	-7,9	0,7	4,2	5,2	-1,0
BNP i USA	-3,6	-3,9	0,3	3,6	4,2	-0,6
BNP i Kina	1,8	1,8	0,0	8,3	8,0	0,2
Federal funds target rate ^{1,2}	0,3	0,3	0,0	0,3	0,3	0,0
ECB:s referänta ^{1,2}	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Oljepris ³	41,7	41,4	0,3	49,8	47,9	1,9
KPI, KIX-vägd	1,2	1,3	-0,1	1,4	1,5	-0,1
Försörjningsbalans						
BNP, kalenderkorrigerad	-3,1	-3,6	0,5	3,1	3,5	-0,4
BNP	-2,8	-3,4	0,5	3,2	3,6	-0,4
Hushållens konsumtionsutgifter	-5,1	-4,7	-0,4	3,1	4,8	-1,6
Offentliga konsumtionsutgifter	0,1	-0,3	0,5	3,1	2,5	0,6
Fasta bruttoinvesteringar	-1,5	-3,2	1,7	3,0	2,4	0,6
Lagerinvesteringar ⁴	-0,6	-0,6	0,0	0,1	0,1	0,1
Export	-5,3	-6,3	1,0	5,5	7,2	-1,6
Import	-6,7	-7,3	0,6	5,9	7,5	-1,6
Arbetsmarknad, inflation, räntor, med mera						
Arbetade timmar ⁵	-4,0	-3,7	-0,3	1,9	2,0	-0,2
Sysselsättning	-1,6	-1,9	0,3	0,1	0,1	0,0
Arbetslöshet ⁶	8,5	8,7	-0,2	9,0	9,1	-0,1
Arbetsmarknadsgap ⁷	-4,6	-4,0	-0,5	-3,4	-2,4	-1,0
BNP-gap ⁸	-3,8	-4,3	0,5	-2,5	-2,2	-0,3
Produktivitet ⁵	1,0	-0,1	1,2	1,4	1,4	0,0
Timlön ⁹	1,9	1,9	0,0	2,6	2,2	0,3
KPI	0,5	0,6	-0,1	0,9	1,3	-0,4
KPIF	0,5	0,6	-0,1	1,1	1,3	-0,3
Reporänta ^{1,2}	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tioårig statsobligationsränta ¹	0,0	0,0	0,0	0,2	0,2	0,0
Kronindex (KIX) ¹⁰	118,6	119,3	-0,7	114,3	117,2	-2,9
Bytesbalans ¹¹	5,9	5,4	0,5	4,1	4,3	-0,2
Offentligt finansiellt sparande ¹¹	-3,4	-3,6	0,2	-2,8	-2,6	-0,2

¹ Procent. ² Vid årets slut. ³ Brent, dollar per fat, årsgenomsnitt. ⁴ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁵ Kalenderkorrigerade värden. ⁶ Procent av arbetskraften. ⁷ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁸ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP. ⁹ Enligt konjunkturlönestatistiken. ¹⁰ Index 1992–11–18=100. ¹¹ Procent av BNP.

Anm. Differensen avser skillnaden mellan nuvarande prognos och prognosen i september 2020. Ett positivt värde innebär en upp-revidering.

Källa: Konjunkturinstitutet

FÖRDJUPNING

Arbetslöshet i covid-19-pandemin

Covid-19-pandemin har haft stor påverkan på svensk arbetsmarknad. I mars 2020 varslades drygt 42 000 personer om uppsägning. Det är mer än dubbelt så många som den högsta noteringen en enskild månad under finanskrisen. Den omfattande varselvågen och uppsägningar av visstidsanställningar i förtid resulterade i en snabb uppgång av arbetslösheten andra kvartalet 2020, och arbetslösheten har därefter stabiliserats kring 9 procent. Fördjupningen visar att covid-19-pandemin främst drabbat svaga grupper på arbetsmarknaden medan uppgången i arbetslöshet bland exempelvis personer med minst gymnasieutbildning har varit betydligt lägre.

Arbetslöshet innebär minskade inkomster för de som drabbas. Även priserna påverkas, främst via lönebildningen. Nedan beskrivs vilka grupper på arbetsmarknaden som har drabbats värst av covid-19-pandemin. Därefter görs en jämförelse med vilka grupper som främst drabbades av arbetslöshet under finanskrisen. Arbetslöshetens sammansättning är av stor betydelse för hur snabbt arbetsmarknaden kan återhämta sig.

Rekordmånga varslade 2020

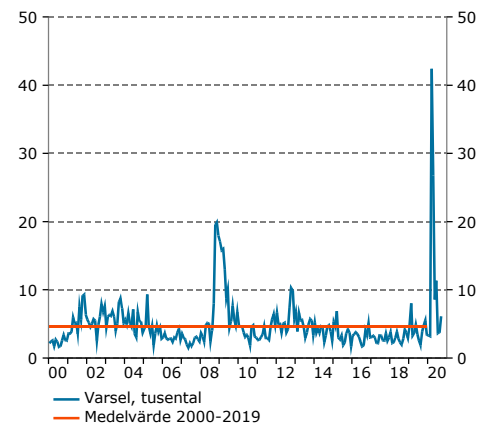
VARSLÉN HAR FRÄMST SKETT INOM HOTELL- OCH RESTAURANGBRANSCHEN

I mars 2020 varslades drygt 42 000 personer (se diagram 55). Av dessa var drygt 17 000 anställda inom hotell- och restaurangbranschen samt inom transportbranschen. Det totala antalet varsel var historiskt sett högt även det andra kvartalet 2020 för att sedan avta det tredje kvartalet. Från mars till och med november år 2020 varslades totalt 114 000 personer och 35 procent av dessa var inom hotell- och restaurangbranschen samt transportbranschen.¹⁹ Andra branscher med omfattande varsel är industrin och företagstjänster²⁰, se marginalruta för branschbeteckningar (se diagram 56).

¹⁹ Av dessa har ca 13 000 varsel skett inom transportbranschen och ca 25 000 inom hotell och restaurang.

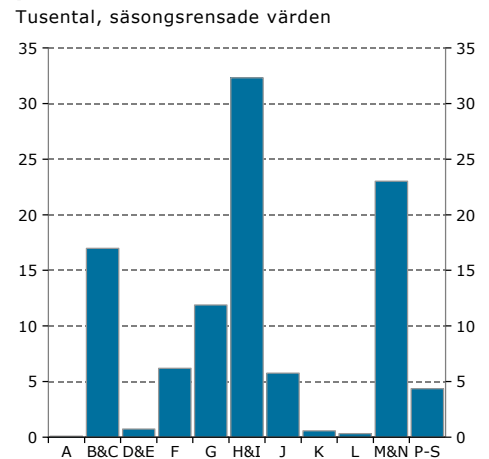
²⁰ I företagstjänster (SNI-kod M och N) ingår verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik (bransch M) samt uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster (bransch N). Det är främst bransch N som drabbats av covid-19-krisen. Här ingår exempelvis bemanningsföretag och konsultverksamheter.

Diagram 55 Varsel om uppsägning
Tusental, månadsvärden

Källa: Arbetsförmedlingen.

Diagram 56 Ackumulerade varsel 2020 per bransch
Tusental, säsongsrensade värden

Anm. Diagrammet avser varsel ackumulerat till och med november månad.

Källor: Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet.

Diagram 57 Arbetslöshet

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: SCB.

Varsel är dock inte liktydigt med uppsägning. Drygt hälften av varslen som skedde i mars och april ledde till uppsägning.²¹ Av de som varslades i mars och april var ca 20 procent inskrivna som arbetslösa vid Arbetsförmedlingen tre månader senare.²²

Anställda inom transport, hotell och restaurang (H och I) är i genomsnitt yngre än anställda i andra branscher. Andelen av de anställda som har högst grundskoleutbildning är högre än i flera andra branscher samtidigt som andelen utrikes födda är högre. Sammantaget innebär detta att transport, hotell och restaurang är branscher där de anställda har en relativt sett svag ställning på arbetsmarknaden (se tabell 9).

Tabell 9 Deskriptiv statistik för anställda i privat sektor

Genomsnitt per bransch, data från 2019

Bransch	Ålder	Procent kvinnor	Procent utrikes födda	Procent med högst grundskoleutbildning ¹
A	41	14,4	17,4	26,1
B och C	44	24,2	17,3	12,7
D och E	44	25,4	10,5	8,7
F	40	9,3	17,6	16,8
G	39	48,1	14,4	11,7
H och I	39	35,0	33,4	21,0
J	41	27,7	17,5	4,1
K	42	51,6	12,0	3,0
L	45	42,3	12,2	8,4
M och N	40	43,3	23,7	11,6
P-S	42	69,3	24,6	10,1
Medel	41	39,3	20,5	12,4

¹ I gruppen med högst grundskoleutbildade ingår också personer som påbörjat en gymnasieutbildning men ej slutfört den.

Anm. Kvinnor, utrikes födda och gymnasieutbildade anges i procent. Se marginalruta för förklaring till branschbeteckningar.

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet

ARBETSLÖSHETEN BLAND GRUPPER SOM ARBETAR I DE HÅRDAST DRABBADE BRANSCHERNA HAR ÖKAT

Arbetslösheten har stigit i Sverige under 2020 och var 9,1 procent det tredje kvartalet. Detta är den högsta arbetslösheten sedan 1990-talskrisen och något högre än den högsta nivån som noterades ett enskilt kvartal under finanskrisen (se diagram 57). Covid-19-pandemin har påverkat vissa branscher mer än andra

Branschbeteckningar

Branscher betecknas med olika bokstäver enligt SCB:s SNI-system. Vissa branscher redovisas tillsammans i texten.

A: Jordbruk, skogsbruk och fiske

B & C: Utvinning av mineral och tillverkning

D & E: Försörjning av el, gas, värme och kyla samt vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshandling och sanering.

F: Byggverksamhet

G: Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar

H & I: Transport och magasinering samt hotell- och restaurangverksamhet

J: Informations- och kommunikationsverksamhet

K: Finans- och försäkringsverksamhet

L: Fastighetsverksamhet

M & N: Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt uthyrning, fastighets-service, resetjänster och andra stödtjänster

P-S: Utbildning, vård och omsorg, annan serviceverksamhet

²¹ Se www.arbetsformedlingen.se.

²² Arbetsgivare behöver även varsla visstidsanställda om det rör sig om fem personer eller mer i ett och samma län (se www.arbetsformedlingen.se).

vilket avspeglar sig i de grupper som drabbats hårdast av arbetslöshet.

Yngre personer löper större risk att bli arbetslösa

Arbetslösheten har främst stigit bland unga (se diagram 58). Bland personer 15–24 år uppgick arbetslösheten det tredje kvartalet 2020 till ca 27 procent. Exkluderas gruppen heltidsstuderande som söker extrajobb var arbetslösheten bland unga närmare 14 procent det tredje kvartalet 2020 vilket kan jämföras med ca 9 procent innan covid-19-pandemin bröt ut. Arbetslösheten bland kärnarbetskraften (25–54 år) och bland äldre (55–74 år) har också stigit, men i betydligt mindre utsträckning (se diagram 58).

Utvecklingen av arbetslösheten i kärnarbetskraften, 25–54 år, döljer dock stora skillnader mellan olika åldersgrupper. Arbetslösheten har stigit som mest i åldrarna 25–34 år (se diagram 59). Arbetslösheten har historiskt sett varit lägre för äldre personer i kärnarbetskraften men under covid-19-pandemin har skillnaderna i arbetslöshet mellan olika åldersgrupper stigit.

Liten skillnad mellan mäns och kvinnors arbetslöshet

Trots att andelen kvinnor är jämförelsevis låg i de branscher som varslat flest, transport, hotell och restaurang (H och I) samt mineralutvinning och tillverkningsindustri (B och C), har arbetslösheten bland män och kvinnor utvecklats likartat under det andra och tredje kvartalet 2020.

Det historiska mönstret är att mäns arbetslöshet varierar mer över konjunkturcykeln (se diagram 60). Män arbetar i högre utsträckning inom branscher där sannolikheten att bli arbetslös är högre medan andelen kvinnor är högre inom offentlig sektor.

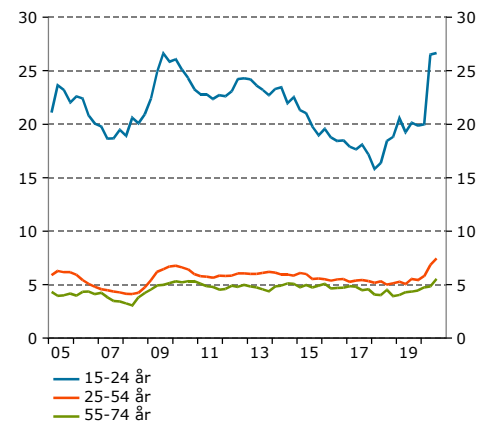
Att arbetslösheten bland kvinnor och män är så lika nu kan delvis förklaras av att fler kvinnor är visstidsanställda jämfört med män. Andra kvartalet 2020 innebar en kraftig minskning av visstidsanställda och minskningen, mätt i antal personer, var större bland kvinnor än bland män (se diagram 61)

Arbetslösheten har ökat mer bland utrikes födda

Transport, hotell och restaurang är de branscher som haft flest varsel och som sysselsätter flest utrikes födda. Andelen utrikes födda i dessa branscher är drygt 33 procent jämfört med genomsnittet i näringslivet på drygt 20 procent (se tabell 1). Arbetslösheten uppdelad på inrikes och utrikes födda visar att utrikes födda också har drabbats hårdare än inrikes födda. Arbetslösheten bland utrikes födda steg från 15,7 procent det fjärde

Diagram 58 Arbetslöshet i olika åldersgrupper

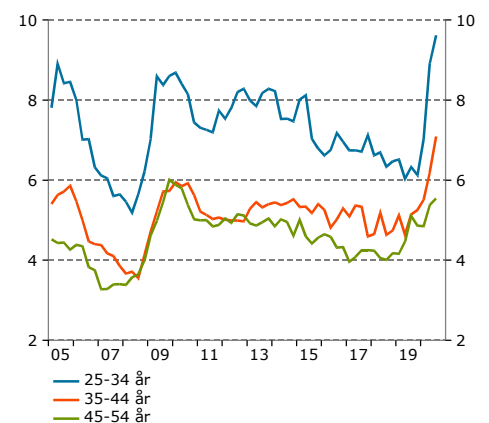
Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: SCB.

Diagram 59 Arbetslöshet för åldersgrupper inom kärnarbetskraften

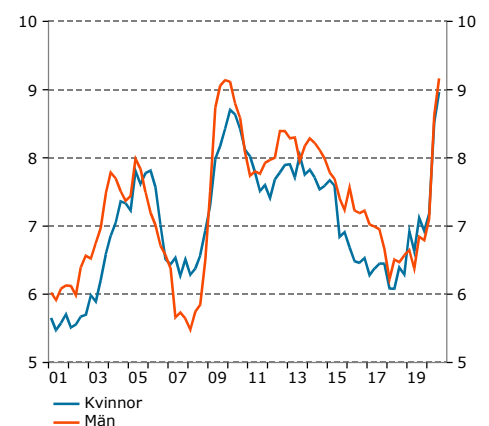
Procent, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 60 Arbetslöshet för kvinnor och män

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: SCB.

kvartalet 2019 till 20,5 procent det tredje kvartalet 2020. Arbetslösheten för inrikes födda steg från 4,3 procent det fjärde kvartalet 2019 till 5,6 procent det tredje kvartalet 2020 (se diagram 62)

Hög arbetslöshet bland personer utan gymnasieutbildning

När arbetslösheten delas upp efter utbildningsnivå är det tydligt hur covid-19-pandemin har lett till hög arbetslöshet bland personer som saknar gymnasieutbildning²³ (se diagram 63). Arbetslösheten bland personer som inte har gymnasieutbildning steg i samband med finanskrisen och låg kvar på ca 20 procent under 2010-talet. Under det andra kvartalet 2020 ökade dock arbetslösheten för denna grupp markant. Tredje kvartalet 2020 uppgick den till 30 procent.

Den höga arbetslösheten inom gruppen som inte har gymnasieutbildning kan bara delvis förklaras av ungdomar 15–19 år som har svårt att hitta extrajobb. I åldersgruppen 20–64 år steg arbetslösheten bland personer med högst grundskoleutbildning till drygt 25 procent tredje kvartalet 2020 från 20,5 procent fjärde kvartalet 2019. Utvecklingen av arbetslösheten inom gruppen har varit stigande över tid (se diagram 64).

Tredje kvartalet 2020 var knappt 100 000 personer med högst grundskoleutbildning arbetslösa vilket motsvarar knappt 2 procent av arbetskraften och en knapp fjärdedel av de arbetslösa med enbart grundskoleutbildning i åldersgruppen 20–64 år.

Personer utan gymnasieutbildning arbetar i högre utsträckning inom hotell, restaurang och transport (se tabell 1). Gruppen har därför påverkats mer negativt än andra utbildningsgrupper av covid-19-pandemin som inneburit kraftiga minskningar i omsättningen inom hotell och restauranger samt taxi, rederier och flygbolag inom transportbranschen.

Skillnader i arbetslöshet mellan covid-19-krisen och finanskrisen

FINANSKRISEN DRABBADE FRÄMST INDUSTRIEN

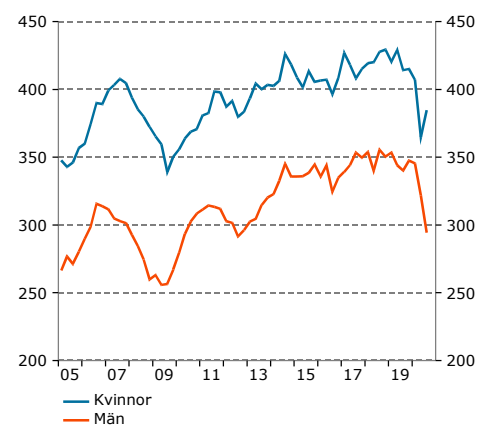
Den senaste gången som arbetslösheten var hög av konjunkturrella skäl i Sverige var under finanskrisen som inleddes hösten 2008.²⁴ Under det fjärde kvartalet 2008 steg varslen till nivåer markant över det historiska genomsnittet (se diagram 55).

²³ I gruppen med högst grundskoleutbildning ingår också personer som påbörjat men inte slutfört en gymnasieutbildning.

²⁴ I fördjupningen antas fjärde kvartalet 2008 vara det första kvartalet i finanskrisen.

Diagram 61 Sysselsatta med visstidsanställning

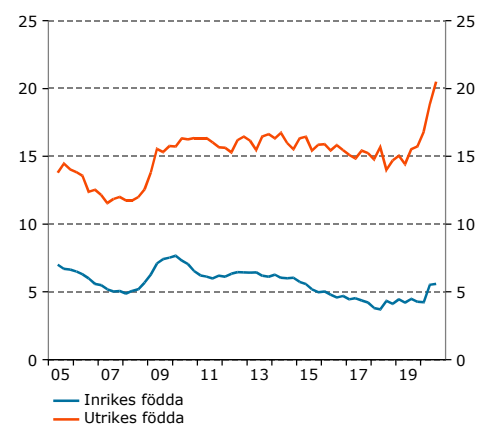
Tusental, säsongsrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 62 Arbetslöshet

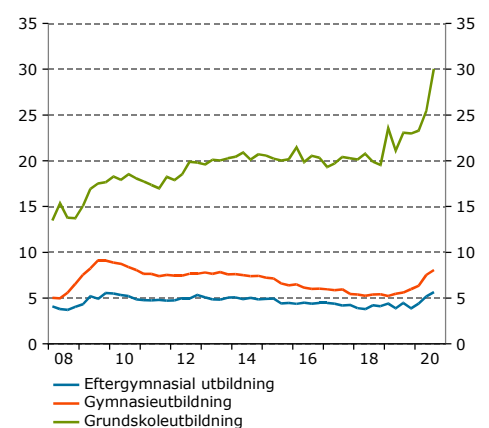
Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Källa: SCB.

Diagram 63 Arbetslöshet efter utbildningsnivå

Procent av arbetskraften, säsongsrensade kvartalsvärden

Anm. Arbetslöshet efter utbildningsnivå finns från 2008.

Källa: SCB.

Finanskrisens effekter på sysselsättning och arbetslöshet syntes sedan tydligt 2009. Det första kvartalet 2010 var arbetslösheten som högst och nådde då 8,9 procent, vilket är 0,2 procentenheter lägre än arbetslösheten tredje kvartalet 2020 (se diagram 57).

Finanskrisen påverkade främst sysselsättningen inom industrin medan covid-19-pandemin främst lett till minskad sysselsättning inom hotell, restaurang och transport. Diagram 65 visar sysselsättningsminskningen första krisåret jämfört med sysselsättningen året innan krisen inleddes.²⁵ För finanskrisen jämförs därför antalet sysselsatta 2009 med 2008 för de olika branscherna.²⁶ För covid-19-krisen jämförs den genomsnittliga sysselsättningen första och andra kvartalet 2020 med sysselsättningen 2019.

Över tid har sysselsättningen inom industrin minskat, både mätt som andel av alla sysselsatta i näringslivet och mätt som antal sysselsatta (se diagram 66 och diagram 67). Finanskrisen påskyndade en utveckling mot lägre arbetskraftsintensitet som redan pågått en tid och som sedan fortsatt efter det att konjunkturen vände uppåt. Industrins andel av alla sysselsatta inom näringslivet har sedan några år tillbaka stabiliserats på ca 16 procent.²⁷

Transport, hotell och restaurang är branscher som ökat något i relativ sysselsättningsstorlek de senaste 15 åren. Branschernas andel av sysselsättningen i näringslivet har stigit från dryga 12 procent 2005 till dryga 13 procent i slutet av 2019. Detta motsvarar en sysselsättningsstillväxt om ungefär 100 000 personer under samma tidsperiod (se diagram 66 och diagram 67)

COVID-19-PANDEMIN HAR SLAGIT HÅRT MOT SVAGARE GRUPPER PÅ ARBETSMARKNADEN

Tabell 10 visar arbetslösheten det tredje kvartalet 2020 och första kvartalet 2010, då arbetslösheten var som högst under finanskrisen, inom de fyra demografiska kategorier, ålder, kön, inrikes respektive utrikes född och utbildning, som redovisats tidigare.

²⁵ För finanskrisen jämförs antalet sysselsatta 2009, det första krisåret, med antalet sysselsatta 2008. För covid-19-pandemin jämförs det genomsnittliga antalet sysselsatta första och andra kvartalet 2020 med antalet sysselsatta 2019.

²⁶ Finanskrisens effekter på sysselsättning och arbetslöshet syntes först 2009 även om varslen tog fart fjärde kvartalet 2008. Det dröjer dock minst två månader mellan det att en arbetstagare varslas och en eventuell uppsägning.

²⁷ Anställda inom delbranschen C26 har klassificerats om och var 2020 en del av bransch J, informations- och kommunikationsverksamhet, medan de ingick i bransch C, tillverkning 2008. Därför är inte siffrorna helt jämförbara.

Diagram 64 Arbetslöshet bland personer med grundskoleutbildning, 20–64 år

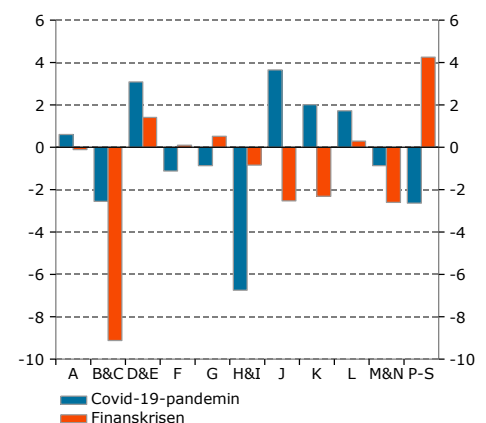
Procent av arbetskraften, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 65 Sysselsättningsförändring på branschnivå

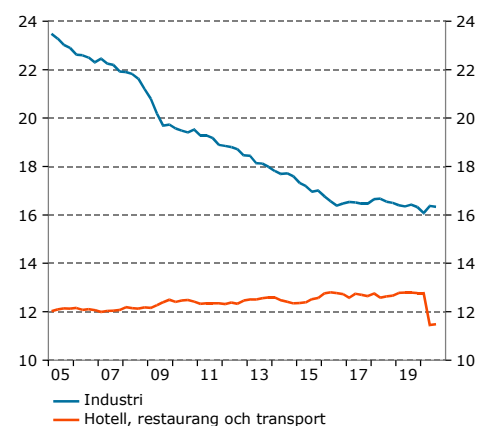
Procentenheter, säsongrensade värden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Diagram 66 Andel anställda industri samt hotell, restaurang och transport

Relativt sysselsatta i näringslivet, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell 10 Arbetslöshet för olika grupper

Procent av arbetskraften, säsongrensade värden

Grupp	Covid-19-pandemin	Finanskrisen
Unga	26,7	26,1
Kärnarbetskraften	7,4	6,8
Äldre	5,5	5,3
Män	9,2	9,1
Kvinnor	9,0	8,7
Inrikes födda	5,6	7,7
Utrikes födda	20,5	15,7
Grundskola ¹	25,3	13,5
Gymnasium	8,1	8,9
Eftergymnasial	5,6	5,5
Alla grupper	9,1	8,9

¹ För personer med som mest grundskoleutbildning visas arbetslösheten för personer mellan 20–64 år. Detta för att undvika att arbetssökande gymnasiestudenter 15–19 år tas med i statistiken.

Anm. Tabellen jämför arbetslöshet i olika grupper det tredje kvartalet 2020 med det första kvartalet 2010 då arbetslösheten nådde sin högsta siffra under finanskrisen.

Källa: SCB och Konjunkturinstitutet.

Skillnaden i arbetslöshet mellan åldersgrupper har ökat

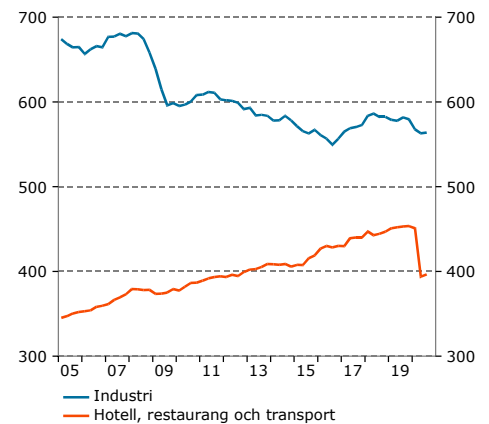
Ungdomsarbetslösheten är ungefär lika omfattande under covid-19-pandemin som den var under finanskrisen. Arbetslösheten hos kärnarbetskraften, personer mellan 25–54 år, är något högre nu jämfört med finanskrisen. Diagram 59 visar dock att arbetslösheten bland 25–35-åringar och 35–44-åringar är ca 1 procentenhet högre nu jämfört med finanskrisen medan arbetslösheten för 45–54-åringar är ca 0,5 procentenheter lägre. De yngre åldersgrupperna i kärnarbetskraften har därmed högre arbetslöshet nu jämfört med finanskrisen. Arbetslösheten bland äldre, 55–74 år, är ungefär lika hög som under finanskrisen.

Något fler kvinnor arbetslösa nu jämfört med finanskrisen

Arbetslösheten för män och kvinnor är ganska likartad i de två kriserna (se diagram 61). Männens arbetslöshet var 0,1 procentenhet högre det tredje kvartalet 2020 jämfört med första kvartalet 2010 och kvinnornas arbetslöshet är 0,3 procentenheter högre. Skillnaden i förändring av mäns och kvinnors arbetslöshet som en följd av de två kriserna kan dels förklaras av att fler visstidsanställda, där kvinnor är överrepresenterade, har sagts

Diagram 67 Antal anställda industri samt hotell, restaurang och transport

Tusental personer, säsongrensade kvartalsvärden

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

upp under covid-19-pandemin, dels av att transport, hotell och restaurang, som drabbats hårdast av covid-19-pandemin, sysselsätter fler kvinnor än industrin som drabbades hårdast under finanskrisen.

Större skillnad mellan inrikes och utrikes födda

Skillnaden i arbetslöshet mellan inrikes och utrikes födda är påtagligt större tredje kvartalet 2020 jämfört med första kvartalet 2010. Första kvartalet 2010 var arbetslösheten bland utrikes födda ungefär dubbelt så hög som arbetslösheten bland inrikes födda. Det tredje kvartalet 2020 var arbetslösheten bland utrikes födda däremot ca 3,5 gånger högre än för inrikes födda. Detta beror både på strukturella och konjunkturella faktorer. Dels har utrikes föddas arbetskraftsdeltagande stigit under 2010-talet samtidigt som det har varit svårare för personer i denna grupp att hitta arbete, vilket höjt arbetslösheten strukturellt.²⁸ Dels beror det på att transport, hotell och restaurang, som är de hårdast drabbade branscherna av konjunkturnedgången till följd av covid-19-pandemin, sysselsätter relativt sett fler utrikes födda (se tabell 1 och diagram 62).

Gymnasieutbildning allt viktigare för sysselsättning

Den största skillnaden i arbetslöshet mellan covid-19-pandemin och finanskrisen finns bland grupperna med olika utbildningsnivåer. Arbetslösheten bland personer 20–64 år med som mest grundskoleutbildning var 25,3 procent det tredje kvartalet 2020 jämfört med 13,5 procent det första kvartalet 2010.²⁹ Arbetslösheten bland personer med som mest gymnasieutbildning var i stället något lägre under det tredje kvartalet 2020 jämfört med det första kvartalet 2010. Arbetslösheten bland personer med eftergymnasial utbildning var närmast identisk.

Ett av skälen till att arbetslösheten har stigit kraftigt bland personer med som mest grundskoleutbildning är att transport, hotell och restaurang sysselsätter relativt sett fler som har högst denna utbildningsnivå (se tabell 1). Samtidigt har arbetslösheten inom gruppen stigit under en lägre tid (se diagram 63). Den trendmässiga utvecklingen kan delvis förklaras av en ökad andel

²⁸ Se fördjupningen "Utrikes födda och integration på den svenska arbetsmarknaden", *Lönebildningsrapporten* (2018), Konjunkturinstitutet.

²⁹ Jämförelsen görs för gruppen högst grundskoleutbildade i åldrarna 20–64 år för att undvika att arbetssökande gymnasiestudenter 15–19 år tas med i statistiken. För gruppen högst grundskoleutbildade i åldrarna 15–74 år var motsvarande siffror för arbetslösheten 30,0 procent tredje kvartalet 2020 och 18,3 procent första kvartalet 2010. Detta innebär att ungefär 5 procentenheter av arbetslösheten i gruppen med högsta grundskoleutbildning består av ungdomar 15–19 år och äldre 65–74 år de redovisade kvartalen.

utrikes födda på svensk arbetsmarknad där en större andel, jämfört med inrikes födda, inte har gymnasieutbildning.³⁰ Eftersom andelen arbeten som inte kräver gymnasieutbildning är relativt låg i Sverige, jämfört med andra OECD-länder, ökar också arbetslösheten inom gruppen.³¹

Långsiktiga effekter av uppsägningar

Omfattande uppsägningar leder till hög arbetslöshet. Personer som blir arbetslösa förlorar sin arbetsinkomst³² i samband med arbetslösheten. Även efter att arbetslösa återkommit i sysselsättning är det vanligt att de under en längre tid har lägre arbetsinkomst jämfört med personer som inte har varit arbetslösa under en period. En omfattande forskningslitteratur har kartlagt vad som händer 10–20 år efter det att en person blivit uppsagd.³³ Forskningen visar att personer som blivit arbetslösa en gång har större sannolikhet att bli arbetslösa igen. De tar också nya arbeten till lägre lön och arbetar i genomsnitt färre timmar jämfört med likande personer som inte varit arbetslösa.

I USA och Tyskland ser uppsägningar ut att leda till att arbetsinkomsten initialt minskar med omkring 35 procent. Över tid återhämtar sig arbetsinkomsten men den är ändå omkring 15 procent lägre än jämförbara personer 10–20 år efter uppsägning. Timlönen minskar med drygt 15 procent året efter uppsägningen för att sedan stiga snabbare än timlönen för jämförbara personer. Trots att en viss återhämtning sker över tid är den genomsnittliga timlönen för en person som blivit uppsagd fortfarande omkring 10 procent lägre jämfört med liknande personer som aldrig blivit uppsagda 10–20 år senare. Skälet till att arbetsinkomsten minskar mer än timlönen är att personer som blivit uppsagda har ökad risk att bli arbetslösa igen och att de också har anställningar där de arbetar färre antal timmar.

Liknande resultat för inkomst- och sysselsättningsutveckling finns i Sverige även om storleksordningen är mindre. Personer

³⁰ Andelen utrikes födda i befolkningen 20–64 år som saknar gymnasieutbildning är knappa 20 procent vilket är dubbelt så högt som motsvarande andel bland inrikes födda. Se fördjupningen "Utrikes födda och integration på den svenska arbetsmarknaden", *Lönebildningsrapporten* (2018).

³¹ Se kapitlet "Jämviktsarbetslöshetens utveckling till och med 2030", *Lönebildningsrapporten* (2017).

³² Formellt är den förväntade arbetsinkomsten (y) produkten av sannolikheten att en person har ett arbete (p) gånger hur många timmar personen arbetar (h) gånger timlönen personen har (w): $y = p \cdot h \cdot w$. Ersättningar från socialförsäkringssystemet ingår inte i arbetsinkomsten.

³³ På engelska refereras detta till "scarring effects of unemployment". De flesta studier tar avstamp i den första uppsägningen, som kan mätas i data, och studerar inkomstförlopp, sysselsättning och löneutveckling efter denna. Se Couch och Placzky (2010) för metod.

som blivit uppsagda i samband med företagsnedläggningar har i genomsnitt 10 procent lägre arbetsinkomst jämfört med liknande personer som inte blivit uppsagda 5–10 år efter nedläggningen.³⁴

Det finns olika teoretiska förklaringar till varför inkomster och löner hos uppsagda faller kraftigt och inte återhämtar sig. En förklaring är att sysselsatta personer som är väl matchade på arbetsmarknaden har lättare att förhandla upp sin lön med hjälp av erbjudanden från andra arbetsgivare. Arbetslöshet innebär att den möjligheten försvinner och den som är arbetslös måste börja om från början igen och gå in på en lägre lön.³⁵ Samtidigt försvinner matchspecifikt humankapital vid en uppsägning, det vill säga kunskaper om hur ett visst jobb görs hos en viss arbetsgivare. En annan förklaring är att arbetslöshet skapar en mer allmän humankapitalförlust hos den arbetslöse.³⁶ Vilken av dessa effekter som spelar störst roll empiriskt finns det mindre kunskap kring.

Arbetsmarknadens utveckling kommande år

Covid-19-pandemin har, jämfört med finanskrisen, främst drabbat branscher som sysselsätter grupper som har en svagare ställning på arbetsmarknaden. Det pekar mot att det kan ta tid innan dessa personer hittar ett nytt arbete igen.

Samtidigt styrs arbetsmarknadens utveckling framöver i hög utsträckning av covid-19-pandemins fortsatta förlopp. Ett effektivt vaccin, som kan börja distribueras under första halvåret av 2021, skulle sannolikt leda till att hotell-, restaurang- och transportbranscherna kan börja återhämta sig.

Det har skett en betydande ökning av antalet konkurser, främst inom hotell- och restaurangbranschen och transportbranschen,³⁷ som innebär att det kan ta tid att starta nya företag. Branscherna har också permitterat i lägre utsträckning jämfört med andra branscher. Däremot är investeringskostnaderna vad gäller fysiskt kapital i branscherna lägre jämfört med industrin och verksamheter går därför snabbare att bygga upp igen. Många av dem som blivit arbetslösa under 2020 skulle kunna återanställas igen 2021.

³⁴ Se Eliason och Storrie (2006).

³⁵ Denna beskrivning av lönebildningen på arbetsmarknaden kallas på engelska för "job ladder", det vill säga en arbetsstege där personer klättrar uppåt och på så sätt blir bättre matchade, får högre lön och minskar sin arbetslöshetsrisk allt efter tiden går. Se exempelvis Jarosch (2015) och Krolkowski (2017).

³⁶ Se Jarosch (2015) och Krolkowski (2017).

³⁷ Se www.uc.se.

På motsvarande sätt kommer en långsammare utveckling och produktion av ett covid-19-vaccin, samt hur ofta vaccinet måste ges för att upprätthålla immunitet, innebära att arbetslösheten kan komma att stanna kvar på en hög nivå under en längre tid. Särskilt eftersom transport, hotell och restaurang är branscher som i högre grad sysselsätter personer med lägre utbildningsnivå och utrikes födda. Dessa branscher är också i hög utsträckning den första bransch att bli anställd i för personer utan gymnasieutbildning och utrikes födda.

Arbetslösheten kan också bli kvar på en högre nivå en längre tid när exempelvis nyexaminerade inte hittar arbete och sedan riskerar att trängas ut av personer med färskare examen när konjunkturen vänder uppåt.³⁸

Referenser

- Couch, K. A. och D. W. Placzek (2010), Earnings losses of displaced workers revisited. *American Economic Review*, 100, vol. 1, sid. 572–589.
- Davis, S. J. och T. M. von Wachter, T. M, Recessions and the cost of job loss, working paper 17638, National Bureau of Economic Research, 2011.
- Eliason, M., och D. Storrie, (2006), Lasting or latent scars? Swedish evidence on the long-term effects of job displacement. *Journal of Labor Economics*, 24, vol. 4, sid. 831–856.
- Jarosch, G. (2015), ”Searching for job security and the consequences of job loss”, Working paper, Princeton University, 2015.
- Konjunkturinstitutet, *Lönebildningsrapporten*, 2018.
- Konjunkturinstitutet, *Lönebildningsrapporten*, 2020.
- Krolikowski, P., (2017), Job ladders and earnings of displaced workers. *American Economic Journal: Macroeconomics*, vol. 9, sid. 1–31.
- Oreopoulos, P., T. von Wachter och A. Heisz, (2012), The short- and long-term career effects of graduating in a recession. *American Economic Journal: Applied Economics*, vol. 4, sid. 1–29.

---

³⁸ Forskning visar att personer som tar examen i en lågkonjunktur tjänar omkring 10 procent lägre på första arbetet jämfört med liknande personer som inte tar examen i en lågkonjunktur. Denna skillnad försvinner över tid men det kan ta upp till 10 år. Se Oreopoulos m.fl. (2011).

FÖRDJUPNING

Växelkursens genomslag på svenska priser under 2000-talet

Kronans värde gentemot andra valutor har betydelse för priserna i Sverige. Försvagas kronan väntas priserna stiga och om kronan stärks väntas de sjunka. I denna fördjupning studeras i vilken utsträckning förändringar av växelkursen har påverkat importpriserna (i svenska kronor) och konsumentpriserna i Sverige under de senaste två decennierna. Slutsatsen är att prisernas samvariation med växelkursen under 2000-talet har varit förvånansvärt liten.

Efter att kronan släpptes fri att flyta den 19 november 1992 har dess värde gentemot andra valutor varierat betydligt. Ett år senare hade den försvagats med nära 30 procent. Även under 2000-talet har kronans värde rört sig kraftigt (se diagram 68).³⁹ I denna fördjupning studeras först hur denna variation påverkat importpriserna i Sverige (se diagram 69). Därefter studeras hur konsumentpriserna kan ha påverkats.

Beräkning av genomslaget på priserna

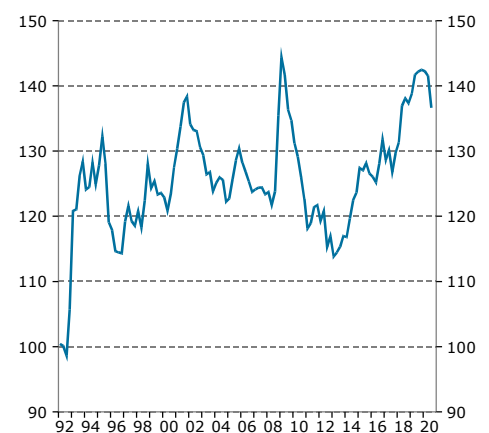
Genomslaget av växelkursförändringar på priserna i Sverige kan beräknas på flera olika sätt. En bra utgångspunkt är att beräkna det teoretiska genomslaget på priserna under olika antaganden. Under antagandet att priserna på allt som importeras till Sverige prissätts på en internationell marknad i utländsk valuta, så kan man förvänta sig ett 1:1 genomslag av växelkursförändringar på importpriserna i svenska kronor. Det vill säga, om den svenska växelkursen försvagas med 10 procent mot de valutor i vilka prissättningen sker, kan man även förvänta sig att importpriserna uttryckta i svenska kronor stiger med 10 procent. Det förutsätter att svenska importörer är pristagare, det vill säga att de inte har någon inverkan på de internationella priserna.

För konsumentpriserna kan man utgå från den andel av värdet av konsumentprodukterna som importeras, med tillägg för den import som förbrukas av företag som producerar och säljer konsumtionsprodukter i Sverige, för att beräkna ett teoretiskt fullt genomslag. Det vill säga det genomslag man kan förvänta sig om företagen vältrar över sina förändrade kostnader för importen på sina kunder. Anta att 40 procent av värdet av de

³⁹ En förstärkning av den svenska växelkursen motsvaras av en nedgång i KIX-index.

Diagram 68 Växelkursindex

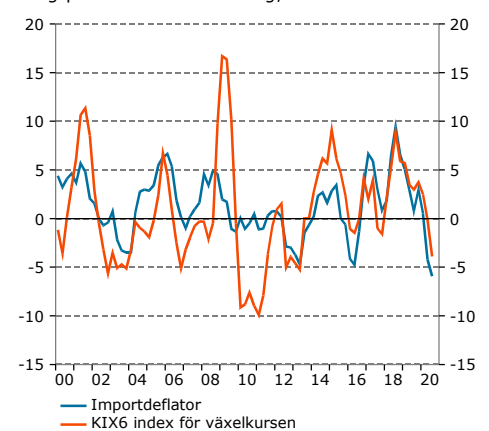
Index 1992-11-18=100, kvartalsvärden

Anm. Avser KIX6.

Källa: Macrobond.

Diagram 69 Växelkurs och importpris
Årlig procentuell förändring, kvartalsvärden

Källor: SCB och Macrobond.

produkter som konsumeras i Sverige importeras. Anta därutöver att 10 procent av konsumtionsvärdet utgörs av importerade varor och tjänster som förbrukas i den inhemska produktionen av konsumtionsprodukterna.⁴⁰ Då kan prisgenomslaget, allt annat lika, förväntas vara hälften av växelkursförändringen. Utformningen av skatter och subventioner komplicerar dock analysen. För att ta hänsyn till dessa faktorer kan en input-output-baserad prismodell användas för att beräkna det teoretiska prisgenomslaget.⁴¹ Priserna på inhemskt producerade produkter kan dock även påverkas av växelkursförändringar via konkurrensen med importerade produkter. Om exempelvis priset på importerade köttprodukter sjunker till följd av en starkare krona är det sannolikt att konkurrensskäl leder till att även priset på inhemskt producerade köttprodukter sjunker. Det innebär att en teoretisk beräkning med en input-output baserad prismodell såväl kan underskatta som överskatta det verkliga prisgenomslaget av växelkursförändringar.

STATISTISK SAMVARIATIONSANALYS

Även om en rent teoretisk analys är intressant så krävs andra metoder om man vill uppskatta hur stort genomslaget har varit i verkligheten. Man kan använda sig av statistisk samvariationsanalys (tidsserieregression) för att skatta storleken och tidsprofilen för genomslaget. I analysen tas hänsyn till att genomslaget kan ske med viss fördröjning (se diagram 70). Det är tyvärr svårt att separera orsak från verkan i en sådan analys, eftersom växelkursen kan påverkas av prisutvecklingen. I en vanlig statistisk samvariationsanalys går det inte att dra någon slutsats om den samtida växelkursförändringen orsakat inflationsutvecklingen eller tvärtom. Därför blir den statistiska samvariationsanalysen till viss del en redovisning av korrelationen mellan växelkursen och inflationen, snarare än en uppskattning av den kausala effekten av växelkursförändringar på inflationen. Ibland görs försök att isolera den kausala effekten av växelkursförändringen som sådan,⁴² men metoderna som används förutsätter nästan alltid att vissa antaganden om orsakssambandens struktur är uppfyllda. Det gör resultaten mycket osäkra. Därför redovisas en vanlig statistisk samvariationsanalys i denna fördjupning.

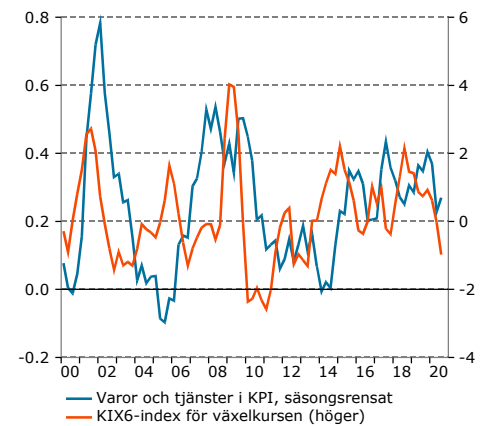
⁴⁰ Med produkter avses både varor och tjänster.

⁴¹ En input-output-modell är en matematisk beskrivning av ekonomin där varje bransch antas ha en fast produktionsstruktur med inköp av olika produkter från andra branscher. Se "PRIOR – NIER's input-output based cost push price model", september 2019, under övriga publikationer på www.konj.se för en närmare beskrivning av prismodellen.

⁴² Se exempelvis Corbo och Casola (2018).

Diagram 70 Växelkursen och varu- och tjänstepriser

Procentuell förändring, 4-kvartals glidande medelvärde, kvartalsvärden

Anm. Båda serier visar det glidande medelvärdet av kvartalsutvecklingen fyra kvartal bakåt i tiden. Källor: SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Metoden för att beräkna den historiska samvariationen

För att beräkna den historiska samvariationen mellan växelkursen och priserna används regressionsanalys. För att isolera växelkursens betydelse för priserna måste man kontrollera för andra variabler som påverkar både växelkursen och priserna. Annars kan det beräknade genomslaget spegla effekten av utelämnade variabler.

Man bör dock inte kontrollera för de variabler som påverkas av växelkursen, men inte påverkar den. Då riskerar man att underskatta växelkursens betydelse, eftersom man räknar bort en eller flera av de kanaler via vilka växelkursen påverkar priserna.

För att fånga dynamiken i sambandet inkluderas växelkursvariationen upp till fyra kvartal bakåt i tiden. Se appendix för en utförligare beskrivning av metoden.

Samvariationen mellan växelkursen och priserna enligt prisstatistiken påverkas av hur priserna mäts. Hur väl statistiken speglar verkliga priser påverkar resultaten. Vilket växelkursindex som används i den statistiska analysen har också betydelse.

Resultaten blir också osäkra eftersom många andra prispåverkande faktorer kan påverka samvariationen. Det är nödvändigt att kontrollera för dessa andra faktorer för att isolera effekten av förändringar i växelkursen som sådan. Exempelvis har den svenska växelkursen ofta försvagats vid internationella lågkonjunkturer. Samtidigt tenderar inflationen att sjunka vid en lågkonjunktur. Om man inte kontrollerar för konjunkturreffekten ger samvariationsanalysen missvisande resultat. I denna fördjupning kontrolleras för förändringar i den utländska konjunkturen och för förändringar i utländska priser. Det är dock inte lämpligt att kontrollera för den svenska konjunkturen, i synnerhet när det gäller växelkursens påverkan på konsumentpriserna, eftersom den svenska konjunkturen i sig påverkas av växelkursförändringar. Risken är då att hela effekten av växelkursförändringen på konsumentpriserna inte fångas upp.

En närmare beskrivning av metoden som används och vilka kontrollvariabler som ingår finns i appendix.

Genomslaget på importpriserna

EN FÖRÄNDRAD VÄXELKURS SLÅR IGENOM SNABBT PÅ IMPORTPRISERNA

Importpriserna beskrivs här av nationalräkenskapernas deflatorer och det är växelkursens inflytande på dessa deflatorer som undersöks.⁴³ Anledningen till detta är att det är i dem som prisutvecklingen för den totala importen av både varor och tjänster kan studeras.

I tabell 11 redovisas den skattade effekten av en 10-procentig växelkursförändring på importpriserna, statistiskt beräknat med kvartalsdata från år 2000 till fjärde kvartalet 2019. Under perioden har omkring 75 procent av en växelkursförändring slagit igenom på importpriserna efter fyra kvartal. Två tredjedelar har slagit igenom kvartalet efter växelkursförändringen. Eftersom växelkursen kan påverkas av prisutvecklingen i Sverige så är det inte helt klarlagt att analysen fångar den kausala effekten av växelkursförändringar på priserna. Resultaten ska i stället tolkas som den samvariation som finns mellan priserna och växelkursen.

---

⁴³ Växelkursen utgörs i denna beräkning av KIX6-index, som är ett konkurrensvägt effektivt nominellt växelkursindex baserat på utvecklingen för länderna i Euroområdet, USA, Storbritannien, Danmark, Norge och Japan. Se Erlandsson och Markowski (2006), för en närmare beskrivning av KIX-index.

Tabell 11 Växelkursgenomslag på importpriserna

Kumulativt genomslag av en 10-procentig växelkursförändring på prisnivån på importerade produkter i procentenheter

Antal kvartal efter växelkursförändring	Totalt	Bearbetade		
		varor	Råvaror	Tjänster
Samtida	4,9	5,2	5,6	4,4
1	6,6	7,1	9,3	4,1
2	6,2	6,6	8,8	4,4
3	6,8	7,3	9,1	4,9
4	7,5	7,7	9,7	5,7

Källa: Konjunkturinstitutet.

Att genomslaget ska komma snabbt är väntat, men det samtida genomslaget kan tyckas något lågt. I synnerhet som importen till övervägande del prissätts i utländsk valuta. En tänkbar förklaring skulle dock kunna vara att den utländske exportören vid till exempel en kronförsvagning sänker sitt pris för att även fortsättningsvis vara attraktiv för den svenske importören. Skattningsresultaten påverkas också av hur prisstatistiken samlas in, och vilka priser som mäts (se marginalrutan ”Oklarheter i prisstatistiken påverkar tolkningen av skattningsresultaten för importpriserna”). En annan källa till osäkerhet är att en betydande andel av utrikeshandeln är koncernintern, där alternativa företagsmål skulle kunna påverka prissättningen, vilket påverkar skattningsresultaten för växelkursens genomslag på importpriserna.

Vid en uppdelning av importen på bearbetade varor, råvaror och tjänster framgår som väntat att en växelkursförändring slår igenom mest på råvarorna, och att genomslaget varit nästintill fullständigt. Råvarorna består till övervägande del av relativt homogena produkter med till stor del kända och givna världsmarknadspriser. Skattningsarna visar på ett stort genomslag även för bearbetade varor medan det krymper till drygt 50 procent för de importerade tjänsterna.

Genomslaget på konsumentpriserna

Växelkursens betydelse för importpriserna har i sin tur bäring på betydelsen för konsumentpriserna. I detta avsnitt studeras sambandet mellan växelkursen och svensk konsumentprisinflation. Både en teoretisk beräkning och en statistisk samvariationsanalys redovisas.

Oklarheter i prisstatistiken påverkar tolkningen av skattningsresultaten för importpriserna

När företagen lämnar prisuppgifter på exporterade och importerade varor till SCB utgör en knapp majoritet priser i utländsk valuta (se dokumentationen av producentprisindex på SCB:s hemsida för en närmare beskrivning). När de utländska priserna räknas om till priser i svensk valuta används växelkurser noterade tredje onsdagen i månaden före mätmånaden. I viss utsträckning korrigeras dessa växelkurser om de avviker med mer än 5 procent från mätmånadens faktiska växelkurser, men innebär ändå att den statistiska analysen delvis baseras på två olika växelkurser. En som används för att räkna om priser till svensk valuta och en annan, mätmånadens genomsnittliga växelkurs.

De export- och importpriser som företagen själva rapporterat i svenska valuta bedöms till övervägande del ha räknats om från priser i utländsk valuta. I detta fall är det högst oklart vilken omräkningskurs uppgiftslämnaren använt. Exempelvis kan förutbestämda eller säkrade valutakurser ha använts, vilket innebär att den samtida kronkursen inte återspeglas i priset och att det beräknade sambandet mellan pris och växelkurs blir osäkert.

Uteblivna prisgenomslag kan bero på osäkerhet kring varaktigheten i växelkursförändringen

När växelkursen förändras vet ingen hur varaktig förändringen blir. I de fall priserna sätts i svensk valuta kan företaget välja att inte agera på växelkursförändringen. I stället låter man den nya växelkursen slå på vinsterna, åtminstone på kort sikt. Så kan vara fallet om det finns kostnader förknippade med prisförändringar, eller om företagen är måna om att bibehålla eller öka sin marknadsandel i Sverige.

FULLT PRISGENOMSLAG PÅ KPIF BERÄKNAT MED KONJUNKTURINSTITUTETS PRISMODELL

Konjunkturinstitutets input-outputbaserade prismodell kan användas för att beräkna den teoretiska effekten av ändrade importpriser på KPIF under olika antaganden. Beräkningarna beaktar importinnehållet i korgen av varor och tjänster i KPIF. Modellen medger tre åtskilda antaganden om företagets lönsamhet, och därmed hur de reagerar på ändrade inköpskostnader: Fasta vinstmarginaler, fasta vinstandelar eller fast kapitalavkastning. Fasta vinstmarginaler innebär att vinsten antas vara konstant som andel av företagets omsättning. Fasta vinstandelar innebär att vinsten antas vara en konstant andel av företagets försäljningsvärde, och fast kapitalavkastning att vinsten är konstant som andel av värdet av företagets kapitalstock.

Prisgenomslaget är något större under antagandet om fasta vinstmarginaler, jämfört med de andra alternativen. Detta eftersom omsättningen stiger då priserna stiger. Om vinsten som andel av omsättningen ska förbli konstant så måste vinsten, och därmed priserna, höjas mer.

Det teoretiska genomslaget av 10 procent högre importpriser på KPIF visas i tabell 12. Det teoretiska genomslaget är drygt en tredjedel av förändringen av importpriserna vid fasta vinstmarginaler och något under en tredjedel om fasta vinstandelar eller fast kapitalavkastning antas. Beräkningen tar hänsyn till att vissa skatter, såsom moms, är multiplikativa på priserna, medan punktskatterna inte är det.

Tabell 12 Teoretisk effekt av 10 procent högre importpriser på KPIF-nivån

Procentenheter

Fasta vinstmarginaler	3,8
Fasta vinstandelar	3,2
Fast kapitalavkastning	3,2

Anm. Nivåeffekt på prisindex. Beräknat med Konjunkturinstitutets prismodell PRIOR.

Källa: Konjunkturinstitutet.

I tabell 11 visades att växelkursförändringar slår igenom med 75 procent på importpriserna efter fyra kvartal. En växelkursförsvagning på 10 procent skulle alltså höja konsumentprisindex med $0,75 \cdot 3,8 = 2,85$ procent under antagandet om fasta vinstmarginaler och att det inte blir några substitutionseffekter hos vare sig konsumenter eller producenter.

Tidigare analyser av växelkursens genomslag på konsumentpriserna

Betydelsen av växelkursen för inflationen i Sverige har analyserats åtskilliga gånger. Exempelvis studerade Riksbanken genomslaget i en fördjupning i Penningpolitisk rapport, december 2016. Analysen visade att en 10-procentig försvagning av växelkursen kan förväntas ge en inflationseffekt på ungefär 0,5 procent efter ett år, vartefter effekten gradvis klingar av. Osäkerhetsintervallet är förhållandevis stort, det redovisade intervallet för effekten efter fyra kvartal sträcker sig från ungefär 0,2 till 0,8 procent. Den största effekten syntes på priserna för utrikesresor, frukt och grönt liksom kläder och skor.

En analys publicerades också i Riksbankens Inflationsrapport 2001. Resultaten där visade att en växelkursförsvagning på 10 procent ger ungefär 1,7 procent högre konsumentpriser inom ett år. Alltså ett större genomslag än det som senare beräknades år 2016. Skillnaden mellan resultaten kan bero på skillnader i både metod och vilken period som studerades.

En omfattande analys av växelkursens betydelse för importpriser och inflation i Europa publicerades av den europeiska centralbanken i april 2020. Resultaten för Sverige är snarlika de som redovisas här.

Se referenslistan för en förteckning av dessa och andra publikationer.

I verkligheten är det osannolikt att vinstmarginalerna förblir oförändrade, åtminstone på kort sikt. Dessutom skulle en växelkursförsvagning och högre importpriser göra det lättare för inhemska producenter att höja sina priser. Det verkliga genomslaget kan alltså av olika skäl bli antingen högre eller lägre än det teoretiska genomslaget som beräknats här.

STATISTISK ANALYS AV HISTORISK SAMVARIATION MELLAN VÄXELKURS OCH INFLATION

För att uppskatta vad det verkliga genomslaget har varit på konsumentpriserna krävs statistisk analys i likhet med exempelvis Riksbankens tidigare undersökningar i ämnet (se marginalrutan "Tidigare analyser av växelkursens genomslag på konsumentpriserna"). Samma metod som användes för skattning av genomslaget på importpriserna används, men kontrollvariablerna skiljer sig lite. En utförligare metodbeskrivning finns i appendix.

Tabell 13 visar den skattade effekten av en omedelbar permanent 10-procentig växelkursförändring på prisnivåerna i KPI, statistiskt beräknat med kvartalsdata från år 2000 till fjärde kvartalet 2019.⁴⁴ Skattningarna ska tolkas på samma sätt som tabell 11 ovan.⁴⁵ Eftersom växelkursen kan påverkas av inflationen i Sverige så är det inte helt klart att analysen fångar den kausala effekten av växelkursförändringar på priserna. Resultaten ska i stället tolkas som den samvariation som finns mellan priserna och växelkursen.

---

⁴⁴ I verkligheten kan ingen veta huruvida en växelkursförändring kommer att vara permanent eller inte. Här menas att skattningsresultaten har räknats om till att motsvara en permanent växelkursförändring. Det betyder inte att en verklig växelkursförändring som individer tror kommer att bestå permanent skulle ha gett samma genomslag.

⁴⁵ Effekten på inflationstakten är något annorlunda än effekten på nivån eftersom inflationen i regel redovisas i årstakt. Även om genomslaget på prisnivån klingar av efter fyra kvartal så består effekten på inflationstakten (årstakten) några kvartal till därefter.

Tabell 13 Växelkursgenomslag på olika prisindex i KPI

Kumulativt genomslag av en 10-procentig växelkursförsvagning på prisnivån i procentenheter

Antal kvartal efter växelkursförändring	Varor	Varor och tjänster	KPIF
Samtida	0,2	0,3	0,4
1	0,2	0,3	0,4
2	0,5	0,6	0,5
3	1,1	1,1	1,0
4	1,2	1,3	1,0

Anm. Samvariation beräknad med hjälp av statistisk analys (regressionsanalys). Varor avser varor exklusive energi och varor direkt knutna till bostadsunderhåll (exempelvis reparationsvaror). Tjänster avser alla tjänster exklusive de knutna till bostaden (exempelvis hyror, vatten och avlopp).

Källa: Konjunkturinstitutet.

Den samtida effekten på konsumentpriserna är förhållandevis liten, en större effekt kommer tre kvartal senare (se diagram 71). Det är framför allt drivmedelspriserna som påverkas tämligen omedelbart av växelkursförändringar, vilket förklarar varför den samtida effekten på KPIF är större än effekten på varu- och tjänstepriserna. Eftersom inflationen redovisas i årstakt består effekten på inflationen under lite längre tid. Omräknat till årstakt har effekten på inflationen klingat av först 6 till 7 kvartal efter växelkursförändringen (se diagram 72).⁴⁶ Att genomslaget på konsumentpriserna tar längre tid än genomslaget på importpriserna kan bero på att många företag försäkrar sig mot en del av växelkursrisken, och inte vill ändra sina priser allt för ofta eftersom det för med sig kostnader i olika former.

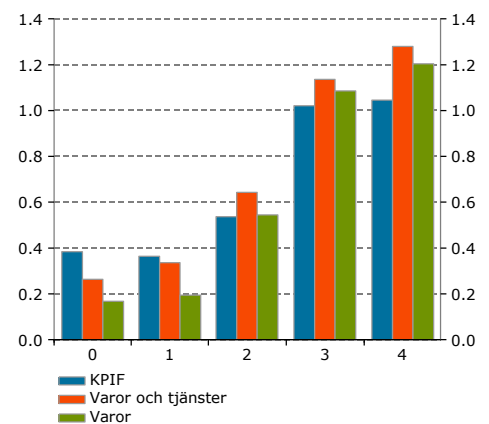
Magnituden av effekten är högre än genomslaget som Riksbanken beräknade 2016. Sannolikt beror det på skillnader i vilken metod som använts för beräkningen. Men det är betydligt lägre än vad ett fullt prisgenomslag beräknat med importandelar (prismodellen) skulle vara. Det visar att företagen på medellång sikt inte låter hela växelkursförändringen slå igenom på försäljningspriserna. Men resultatet kan påverkas av att andra prispåverkande faktorer inte har kontrollerats för tillräckligt väl. Resultaten är samtidigt behäftade med stor osäkerhet eftersom tidsperioden är kort och kontrollvariablerna inte är heltäckande.⁴⁷

⁴⁶ Om nivån på prisindex höjs permanent under ett kvartal, så består effekten på inflationen även de tre efterföljande kvartalen.

⁴⁷ Man kan inte ha med hur många kontrollvariabler som helst i regressionsanalysen eftersom det behövs ett antal datapunkter för att skatta priset effekten av var och en av variablerna.

Diagram 71 Växelkursens genomslag på prisnivån

Procentenheter, kvartalsvärden

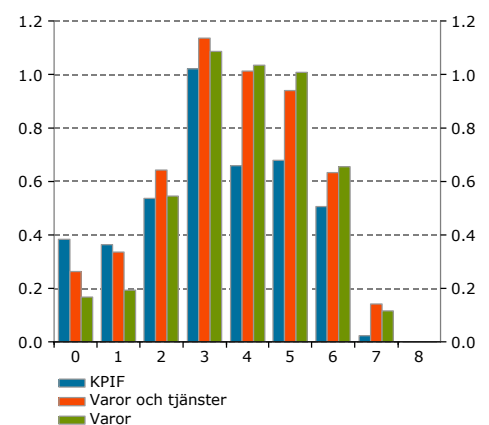

Anm. Effekt av 10 procent svagare växelkurs vid kvartal 0.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Diagram 72 Växelkursens genomslag på inflationen

Procentenheter, kvartalsvärden

Anm. Effekt av 10 procent svagare växelkurs vid kvartal 0.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Referenser

- Corbo, V. och P. Di Casola (2018), "Conditional exchange rate pass-through: evidence from Sweden", Working paper nr. 352, Sveriges riksbank.
- Erlandsson, M. och Markowski, A. (2006) "The Effective Exchange Rate Index KIX – Theory and Practice" Working paper nr. 95, november 2006, Konjunkturinstitutet.
- Glans, E (2019) "PRIOR – NIER's input-output based cost push price model", september 2019. Tillgänglig under övriga publikationer på www.konj.se.
- Ortega, E. och Osbat, C. (2000) "Exchange rate pass through in the euro area and EU countries" Occasional paper nr. 241, april 2020, Europeiska centralbanken.
- Riksbanken (2016) "Växelkursens genomslag på inflationen", Fördjupning i *Penningpolitisk rapport*, december 2016.
- Riksbanken (2001) "Växelkursens genomslag i priserna", fördjupningsruta i *Inflationsrapport* 2001:3.
- SCB (2020) Kvalitetsdeklaration prisindex i producent- och importled. Dokumentation från 2020-02-27. Tillgänglig på www.scb.se.

Bilaga

STATISTISK MODELL FÖR HISTORISK SAMVARIATION MELLAN VÄXELKURS OCH PRISER

Parametrarna α , β_f , $\gamma_{k,f}$ i ekvationen:

$$y_t = \alpha + \sum_{f=0}^4 \beta_f v_{t-f} + \sum_k \sum_{f=0}^{F_k} \gamma_{k,f} x_{k,t-f} + \varepsilon_t$$

estimeras med ordinära minstakvadratmetoden. t är ett index för tid i kvartalsfrekvens. Den förklarade variabeln y är förändringen i logaritmen av importpriser eller säsongrensade prisindex i KPI (varor, varor och tjänster, respektive hela KPIF). Kvartalsdata används och tidsperioden för data är från och med år 2000 till och med år 2019, vilket ger 80 observationer. Analysen är gjord med prisförändringen i säsongrensad kvartalsutveckling, och har räknats om till nivåeffekter i efterhand.

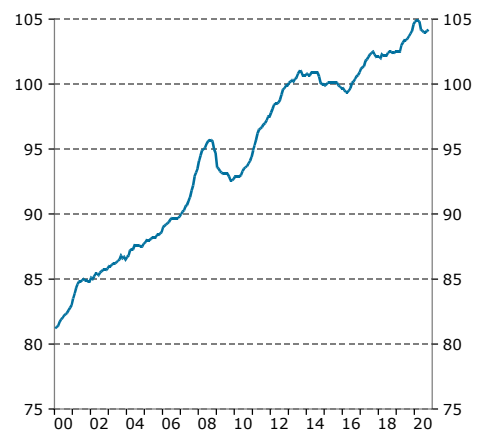
Den förklarande variabeln av intresse är växelkursen v , mätt som förändringen i logaritmen i KIX6-index. Eftersom

växelkursen kan påverkas av prisutvecklingen i Sverige så är det inte helt klart att analysen fångar den kausala effekten av växelkursförändringar på priserna. Resultaten ska i stället tolkas som den samvariation som finns mellan priserna och växelkursen.⁴⁸

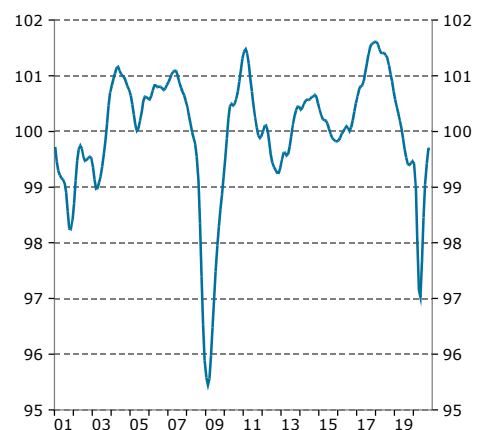
Variablerna x_k avser kontrollvariabler. För att fånga den isolerade effekten av växelkursförändringen så ingår exempelvis både omvärldens priser och efterfrågeläge som kontrollvariabler. En del av kontrollvariablerna ingår även med fördröjda värden till och med som mest 4 kvartal bakåt i tiden, vilket anges med F_k i ekvationen. Exempelvis ingår förändringen i logaritmen av producentprisindex för konsumentvaror i euroområdet i skattningarna av växelkursgenomslaget på svensk inflation (se diagram 73). I skattningarna för genomslaget på importpriserna används i stället producentpriset för varor totalt. Samtida och upp till fyra kvartals fördröjd utländska prisförändringar ingår. Som proxy för efterfrågeläget i omvärlden används OECD:s konfidensindikator för tillverkningsindustrin (se diagram 74). Dessutom inkluderas den samtida förändringen i det logaritmerade råoljepriser (Brentolja uttryckt i dollar) som kontrollvariabel i samtliga skattningar. Råoljepriset uppvisar nära samvariation med importpriset på råvaror (se diagram 75). Utöver detta ingår i skattningarna för konsumentpriserna en dummyvariabel för tillfällena då svensk skatt på alkohol eller tobak har höjts påtagligt. Även den samtida löneutvecklingen i näringslivet mätt i årlig procentuell förändring enligt Konjunkturlönestatistiken ingår som kontrollvariabel i skattningarna av konsumentprisgenomslaget. Tabell 14 visar alla de förklarande variablerna som använts i skattningarna.

Diagram 73 Producentpris konsumentvaror i euroområdet
Index 2015=100, månadsvärden

Källor: ECB, Eurostat och Macrobond.

Diagram 74 Konfidensindikator för tillverkningsindustrin i OECD-länderna
Index medelvärde=100, säsongsrensade månadsvärden

Källor: OECD och Macrobond.

⁴⁸ Ett sätt att undvika detta så kallade endogenitetsproblem är att skatta ekvationen utan den samtida växelkursförändringen. Då skattas enbart effekten av tidigare växelkursförändringar på priserna. Givet att den samtida växelkursförändringen ingår i den datagenererande processen är dock en sådan modell felspecificerad. I en sådan modell blir det sammantagna prisgenomslaget något mindre än om skattningen även inkluderar den samtida växelkursförändringen. De beräknade koefficienterna för de laggade växelkursförändringarna är dock stabila.

Tabell 14 Förklarande variabler och kontrollvariabler i skattning av växelkursgenomslag på priserna

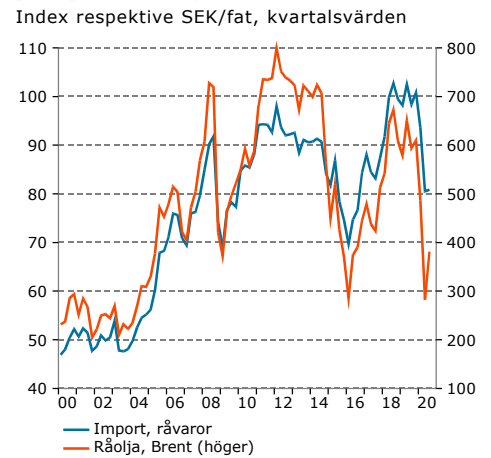
Gemensamma för export, import och konsumentpriser	Index/dataserie	Transformation
Växelkurs	KIX6	Förändring i logaritmerat index, samtida värde samt 1–4 kvartal tidigare
Utländsk efterfrågan	Konfidensindikator tillverkningsindustrin, OECD	Är ett normaliserat index, samtida värde samt 1–4 kvartal tidigare
Råoljepris	Spotpris Brent i dollar	Förändring i logaritmerat pris, samtida värde
Enbart för export- och importpriser		
Utländska priser	Producentpris för varor i euroområdet	Förändring i logaritmerat index, samtida värde samt 1–4 kvartal tidigare
Enbart för konsumentpriser¹		
Utländska priser	Producentpris konsumentvaror i euroområdet	Förändring i logaritmerat index, samtida värde samt 1–4 kvartal tidigare
Inhemsk kostnadsutveckling	Konjunkturlön i näringslivet	Årlig procentuell förändring, enbart samtida värde
Skatt på alkohol och tobak	Dummyvariabel	Variabel som tar värdet 1 vid större höjningar av skattesatserna och 0 annars

Anm. Ingen av de förklarande variablerna utom utländsk efterfrågan bedöms ha någon tydlig säsongsvariation och är därför icke-säsongrensade.

¹ Samma uppsättning förklarande variabler och kontrollvariabler används för alla skattningar av genomslaget på olika index i KPI.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Den totala effekten på prisnivån av växelkursförändringar approximeras genom att summera de estimerade koefficienterna β_f . Eftersom både prisindex och växelkursindex är logaritmerade förändringstal så ger summan av koefficienterna en god approximation av den procentuella effekten på prisnivån av en procentuell förändring i växelkursen, givet att förändringarna är relativt små. Övriga parametrar är inte av intresse för frågeställningen i just denna analys.

Diagram 75 Importpris på råvaror samt pris på Brentolja

Källor: SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabellbilaga

På Konjunkturinstitutets webbplats finns fler variabler och längre tidsserier, se www.konj.se/statistik.

INNEHÅLL

Internationell konjunktur	52
Tabell A1 BNP i världen.....	52
Tabell A2 KPI i världen.....	52
Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet.....	53
Tabell A4 Nyckeltal för USA.....	53
Räntor och växelkurser.....	53
Tabell A5 Räntor och växelkurser.....	53
Konjunkturen i Sverige.....	54
Tabell A6 Försörjningsbalans	54
Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande.....	55
Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande	56
Tabell A9 BNI.....	56
Tabell A10 Produktion.....	57
Tabell A11 Arbetade timmar.....	57
Tabell A12 Produktivitet.....	57
Tabell A13 Arbetsmarknaden	58
Tabell A14 Resursutnyttjande	58
Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken.....	59
Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna	59
Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser	60
Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet.....	60
Tabell A19 Konsumentpriser.....	61
Offentliga finanser.....	62
Tabell A20 Offentliga sektorns finanser.....	62
Tabell A21 Statens finanser.....	63
Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser	64
Tabell A23 Kommunsektorns finanser	65
Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster	66
Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter	66
Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll.....	67
Tabell A27 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och balanstal	67
Tabell A28 Statens budgetsaldo och skuld	68
Tabell A29 Utgiftstak för staten	68
Tabell A30 Finanspolitiskt prognos och scenario i offentlig sektor.....	69

Internationell konjunktur

Tabell A1 BNP i världen

Procent av köpkraftsjusterad global BNP respektive procentuell förändring, fasta priser

	Vikt ¹	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Världen ²	100,0	2,8	-4,0	4,6	3,9	3,4	3,2	3,2
KIX-vägd ³	75,2	1,9	-4,8	4,4	3,9	2,6	2,1	2,0
USA	15,9	2,2	-3,6	3,6	3,4	2,5	2,0	1,8
Euroområdet	14,3	1,3	-7,2	4,2	4,0	2,3	1,4	1,3
Japan	4,1	0,3	-5,3	2,5	1,9	1,2	0,8	0,7
Storbritannien	2,4	1,3	-11,1	4,1	4,7	2,3	1,9	1,6
Sverige	0,4	1,4	-3,1	3,1	3,5	2,4	1,9	2,0
Norge	0,3	0,9	-1,6	3,2	2,8	1,9	2,0	1,9
Danmark	0,3	2,8	-4,1	2,4	3,0	1,8	1,8	1,6
Kina	17,4	6,0	1,8	8,3	5,1	5,3	5,3	5,3
Svensk exportmarknad⁴	...	2,8	-10,1	5,5	5,4	3,7	3,3	3,2

¹ Vikterna anger varje lands eller regions köpkraftskorrigerade andel av världens BNP. ² I tabellen visas ett urval av de länder Konjunkturinstitutet gör prognoser för. Världsaggregatet beräknas med hjälp av tidsvarierande köpkraftsjusterade BNP-vikter från IMF. ³ KIX-vägd BNP är ett aggregat som vägs samman med hjälp av Riksbankens KIX-vikter. I KIX ingår Sveriges 32 viktigaste handelspartners (för information om vilka länder som ingår i KIX, se www.konj.se). ⁴ Den svenska exportmarknaden avser den samlade importefterfrågan i de 32 länder som är Sveriges viktigaste handelspartners. Respektive lands vikt utgörs av dess andel i svensk varuexport.

Källor: Eurostat, IMF, OECD, Macrobond, Riksbanken och Konjunkturinstitutet.

Tabell A2 KPI i världen

Procentuell förändring

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
USA	2,4	1,8	1,2	2,0	2,2	2,5	2,4	2,3
Euroområdet	1,8	1,2	0,3	0,8	1,3	1,7	1,9	1,9
Japan	1,0	0,5	0,1	0,1	0,7	1,2	1,3	1,3
Storbritannien	2,3	1,7	1,0	1,3	1,8	2,0	2,0	2,0
Sverige	2,1	1,7	0,5	1,1	1,4	1,9	2,2	2,1
Norge	3,0	2,3	1,1	1,9	2,0	2,0	2,0	2,0
Danmark	0,7	0,7	0,3	0,8	1,4	1,9	1,9	1,9
Kina	2,1	2,9	2,4	0,9	2,8	3,0	3,0	3,0

Anm. KPI för EU-länder och Norge avser harmoniserade index för konsumentpriser (HIKP). För Storbritannien avses CPIH, vilket innefattar kostnader för egna hem. För Sverige avses KPIF. Aggregatet för euroområdet är vägt med konsumtionsvikter från Eurostat.

Källor: OECD, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A3 Nyckeltal för euroområdet

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP ¹	1,9	1,3	-7,2	4,2	4,0	2,3	1,4	1,3
HIKP ¹	1,8	1,2	0,3	0,8	1,3	1,7	1,9	1,9
Styrränta ²	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,50
Dagslåneränta, euroområdet ³	-0,4	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	0,1
Tioårig statsobligationsränta ⁴	0,5	-0,2	-0,5	-0,4	0,0	0,4	0,8	1,2
Dollar per euro ⁵	1,18	1,12	1,14	1,21	1,22	1,22	1,21	1,21

¹ Procentuell förändring. ² Procent, vid slutet av året. Avser refinansräntan. ³ Procent, vid slutet av året. Avser estr. ⁴ Procent. Avser Tyskland. ⁵ Nivå.

Källor: ECB, Eurostat, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Tabell A4 Nyckeltal för USA

Procentuell förändring, fasta priser, procent respektive nivå

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP ¹	3,0	2,2	-3,6	3,6	3,4	2,5	2,0	1,8
KPI ¹	2,4	1,8	1,2	2,0	2,2	2,5	2,4	2,3
Styrränta ²	2,5	1,75	0,25	0,25	0,25	0,25	0,75	1,25
Tioårig statsobligationsränta ³	2,9	2,1	0,9	1,1	1,4	1,8	2,1	2,4
Dollar per euro ⁴	1,18	1,12	1,14	1,21	1,22	1,22	1,21	1,21

¹ Procentuell förändring. ² Procent, vid slutet av året. Avser övre gränsen i Federal Reserves styrräntespann. ³ Procent. ⁴ Nivå.

Källor: Bureau of Economic Analysis, Federal Reserve, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Räntor och växelkurser

Tabell A5 Räntor och växelkurser

Procent, index 1992-11-18=100 respektive kronor per valutaenhet

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Vid slutet av året								
Reporänta	-0,50	-0,25	0,00	0,00	0,00	0,00	0,25	0,50
Styrränta, KIX6-vägd ¹	0,04	-0,05	-0,38	-0,39	-0,39	-0,37	-0,29	0,11
Årsgenomsnitt								
Reporänta	-0,50	-0,26	0,00	0,00	0,00	0,00	0,07	0,37
5-årig statsobligationsränta	0,1	-0,4	-0,3	-0,2	0,1	0,4	0,8	1,3
10-årig statsobligationsränta	0,7	0,1	0,0	0,2	0,6	0,9	1,3	1,7
KIX	117,6	122,1	118,6	114,3	113,0	111,9	111,6	111,8
Euro	10,26	10,59	10,49	10,24	10,14	10,04	10,02	10,05
Dollar	8,69	9,46	9,22	8,44	8,33	8,24	8,28	8,32

¹ Avser ett genomsnitt av estr för euroområdet samt styrräntor i USA, Norge, Storbritannien, Danmark och Japan.

Källor: Riksbanken, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Konjunkturen i Sverige

Tabell A6 Försörjningsbalans

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser

	Nivå	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	2 277	1,3	-5,1	3,1	5,1	3,0	2,4	2,3
Varor	1 042	1,8	0,1	2,7	1,8	...	...	...
Tjänster exkl. bostadstjänster	716	2,1	-13,4	4,5	10,9	...	...	...
Bostadstjänster	432	2,0	1,8	2,0	1,6	...	...	...
Offentliga konsumtionsutgifter	1 300	0,3	0,1	3,1	0,8	1,0	1,2	0,9
Statlig konsumtion	336	-0,7	1,4	2,6	-1,8	...	...	...
Kommunal konsumtion	964	0,6	-0,3	3,3	1,7	...	...	...
Fasta bruttoinvesteringar ²	1 228	-1,2	-1,5	3,0	3,4	2,5	1,8	1,7
Näringslivet exkl. bostäder	761	0,3	-4,3	2,5	4,2	...	...	...
Industrin	179	0,5	-3,5	4,0	2,0	...	...	...
Övriga varubranscher	134	-1,1	-3,2	2,0	2,4	...	...	...
Tjänster exkl. bostäder	448	0,6	-4,9	2,1	5,6	...	...	...
Bostäder	234	-7,9	1,6	-1,1	2,8	...	...	...
Offentliga myndigheter	227	1,3	4,1	8,5	1,7	...	...	...
<i>Inhemsk efterfrågan exkl. lager</i>	<i>4 806</i>	<i>0,4</i>	<i>-2,8</i>	<i>3,1</i>	<i>3,5</i>	<i>2,3</i>	<i>1,9</i>	<i>1,8</i>
Lagerinvesteringar ³	35	-0,1	-0,6	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
<i>Total inhemsk efterfrågan</i>	<i>4 841</i>	<i>0,2</i>	<i>-3,4</i>	<i>3,2</i>	<i>3,6</i>	<i>2,3</i>	<i>1,9</i>	<i>1,8</i>
Export	2 368	3,6	-5,3	5,5	6,5	3,7	3,2	2,8
Export av varor	1 663	1,7	-2,5	6,9	4,6	...	...	...
Bearbetade varor	1 322	2,3	-4,7	8,0	5,4	...	...	...
Råvaror	341	-0,4	6,1	3,5	1,5	...	...	...
Export av tjänster	705	8,3	-11,9	1,9	11,9	...	...	...
<i>Total efterfrågan</i>	<i>7 209</i>	<i>1,3</i>	<i>-4,0</i>	<i>4,0</i>	<i>4,5</i>	<i>2,8</i>	<i>2,3</i>	<i>2,1</i>
Import	2 185	1,2	-6,7	5,9	6,9	4,2	3,4	3,0
Import av varor	1 474	-0,9	-4,2	7,5	4,4	...	...	...
Bearbetade varor	1 082	0,7	-5,2	8,5	4,7	...	...	...
Råvaror	392	-5,1	-1,4	4,8	3,5	...	...	...
Import av tjänster	711	6,0	-11,9	2,2	12,7	...	...	...
<i>Nettoexport³</i>	<i>183</i>	<i>1,1</i>	<i>0,4</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
BNP	5 024	1,3	-2,8	3,2	3,5	2,2	1,9	1,8
BNP per invånare ⁴	489	0,3	-3,7	2,4	2,8	1,5	1,2	1,1

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer samt nettot av hushållens konsumtion i utlandet och utländsk konsumtion i Sverige. ² Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ³ Förändring i procent av BNP föregående år. ⁴ Tusental kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A7 Hushållens inkomster, konsumtionsutgifter och sparande

Miljarder kronor, löpande priser, respektive procentuell förändring

	Nivå 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lönesumma, justerad för utland	2 003	3,9	0,8	2,6	5,5	4,0	3,7	3,8
Timlön enligt NR ^{1,2}	252	3,9	4,9	0,7	2,4	2,4	2,8	3,1
Arbetade timmar ^{1,3}	7 905	-0,2	-3,9	1,9	3,0	1,6	0,9	0,7
Transfereringar från offentlig sektor, netto	658	2,4	6,3	1,5	-0,2	0,6	1,9	2,2
Kapitalinkomster, netto	339	16,0	-32,2	23,6	4,2	8,4	6,3	5,1
Övriga inkomster, netto ⁴	344	6,4	3,1	3,4	5,0	4,3	1,1	6,5
Inkomster före skatt⁵	3 344	4,9	-1,2	3,9	4,1	3,7	3,3	3,9
Direkt skatt ⁶	893	0,2	0,5	1,0	0,2	-0,2	-0,2	0,0
Disponibel inkomst	2 451	5,1	-0,7	5,0	4,3	3,5	3,1	3,9
Konsumentpris ⁷	...	1,9	1,0	0,8	1,2	1,5	2,3	2,1
Real disponibel inkomst	2 451	3,1	-1,7	4,2	3,1	2,0	0,9	1,8
per invånare ⁸	238	2,1	-2,6	3,3	2,3	1,3	0,2	1,1
Konsumtionsutgifter⁹	2 277	1,3	-5,1	3,1	5,1	3,0	2,4	2,3
Sparande ¹⁰	430	15,9	17,6	18,1	16,7	15,8	14,4	13,8
Nettosparande i avtals- och premiepensioner	255	16,7	-17,1	-0,2	5,3	0,8	-0,8	-0,6
Eget sparande ¹¹	174	7,1	10,3	11,2	9,5	8,6	7,2	6,7
Finansiellt sparande ¹⁰	341	12,6	14,1	14,7	13,3	12,4	11,0	10,4

¹ Kalenderkorrigerade värden. ² Kronor per timme. ³ Avser anställdas timmar, miljontals. ⁴ I denna post ingår även beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar, se tabell A20. ⁵ Tillväxten i inkomster före skatt är en vägd summa av tillväxttakterna för lönesumma, transfereringar, kapitalinkomster och övriga inkomster. ⁶ Direkta skatters bidrag till disponibelinkomstens förändring, uttryckt i procentenheter. ⁷ Implicitprisindex för hushållens konsumtionsutgifter. ⁸ Tusental kronor. ⁹ Fasta priser. ¹⁰ Sparande i miljarder kronor, löpande priser respektive i procent av disponibel inkomst inklusive nettosparande i avtals- och premiepensioner. ¹¹ Sparande i miljarder kronor, löpande priser respektive i procent av disponibel inkomst.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A8 Bytesbalans och finansiellt sparande

Miljardier kronor, löpande priser respektive procent

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nettoexport	108	183	212	219	222	222	223	224
varav varor	122	189	210	218	226	...	...	...
tjänster	-14	-6	2	0	-4	...	...	...
Löner, netto	7	10	10	9	10	10	10	11
Kapitalavkastning, netto	81	133	157	70	100	104	94	87
Transfereringar med mera, netto	-70	-91	-88	-84	-84	-89	-104	-108
Bytesbalans	123	232	291	214	247	246	223	213
<i>Procent av BNP</i>	2,5	4,6	5,9	4,1	4,6	4,4	3,8	3,5
Kapitaltransfereringar	1	0	0	-1	-1	-1	-1	-1
Finansiellt sparande	123	232	290	213	247	246	222	212
<i>Procent av BNP</i>	2,6	4,6	5,9	4,1	4,6	4,4	3,8	3,5

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A9 BNI

Miljardier kronor, löpande priser samt tusental respektive procentuell förändring

	Nivå 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNI	5 171	5,1	-1,3	2,6	5,5	4,1	3,8	3,7
Deflator, inhemsk användning	...	2,3	0,9	1,3	1,6	1,9	2,2	2,2
Real BNI	...	2,7	-2,2	1,3	3,9	2,2	1,5	1,5
Befolkning	10 279	1,0	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7	0,7
Real BNI per invånare¹	503	1,7	-3,1	0,5	3,1	1,4	0,8	0,8

¹ Tusental kronor.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A10 Produktion

Miljarder kronor, löpande priser respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå								
	2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Varubranscher	1 186	1,5	-3,0	4,0	3,5	...	...	...	
varav industri	689	0,4	-5,8	6,8	3,9	...	...	...	
byggverksamhet	303	3,2	1,1	0,1	3,0	...	...	...	
Tjänstebranscher	2 316	1,8	-3,6	3,1	4,5	...	...	...	
Näringsliv	3 501	1,7	-3,4	3,5	4,1	2,8	2,2	2,2	
Offentliga myndigheter	907	0,4	-1,4	2,7	1,3	0,9	0,9	0,9	
BNP till baspris¹	4 466	1,4	-3,0	3,3	3,5	2,4	1,9	2,0	
Produktskatter/subventioner	565	0,7	-3,4	1,5	3,6	2,4	1,9	2,0	
BNP till marknadspris	5 031	1,4	-3,1	3,1	3,5	2,4	1,9	2,0	

¹ Inklusivt produktion i hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Anm. Med produktion avses förädlingsvärde.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A11 Arbetade timmar

Miljoner timmar respektive procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden

	Nivå								
	2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Varubranscher	1 946	-1,2	-5,9	1,2	2,2	...	...	...	
varav industri	978	-1,8	-8,4	2,7	2,3	...	...	...	
byggverksamhet	648	0,4	-6,1	-1,6	2,7	...	...	...	
Tjänstebranscher	3 916	0,3	-5,0	2,3	4,9	...	...	...	
Näringsliv	5 862	-0,2	-5,3	2,0	4,0	1,8	0,9	0,6	
Offentliga myndigheter	2 228	-0,7	-0,7	1,7	0,8	0,9	1,0	0,9	
Hela ekonomin¹	8 261	-0,3	-4,0	1,9	3,0	1,6	0,9	0,7	

¹ Inklusivt hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A12 Produktivitet

Kronor per timme (baspris) respektive procentuell förändring, fasta priser, kalenderkorrigerade värden

	Nivå								
	2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Varubranscher	609	2,7	3,1	2,8	1,3	...	...	...	
varav industri	704	2,2	2,8	4,0	1,5	...	...	...	
byggverksamhet	468	2,8	7,7	1,7	0,3	...	...	...	
Tjänstebranscher	591	1,5	1,4	0,8	-0,4	...	...	...	
Näringsliv	597	1,9	2,0	1,5	0,1	1,0	1,2	1,6	
Offentliga myndigheter	407	1,1	-0,7	0,9	0,6	0,0	-0,1	0,0	
Hela ekonomin¹	541	1,7	1,0	1,4	0,5	0,8	1,0	1,2	

¹ Inklusivt hushållens icke-vinstdrivande organisationer.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A13 Arbetsmarknad

Tusental personer respektive procentuell förändring, om inget annat anges

	Nivå 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetade timmar ¹	8 261	-0,3	-4,0	1,9	3,0	1,6	0,9	0,7
Medelarbetstid för sysselsatta ²	31,0	-0,9	-2,5	1,7	1,2	-0,1	-0,1	0,0
Sysselsatta	5 132	0,7	-1,6	0,1	1,9	1,7	1,0	0,7
Sysselsättningsgrad ³	...	68,3	67,0	66,9	67,9	68,7	69,1	69,3
Arbetskraft	5 504	1,1	0,3	0,7	0,8	0,9	0,7	0,7
Arbetskraftsdeltagande ⁴	...	73,3	73,2	73,5	73,8	74,1	74,4	74,5
Arbetslöshet ⁵	373	6,8	8,5	9,0	8,0	7,3	7,1	7,0
Befolkning 15–74 år	7 510	0,7	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5

¹ Miljoner timmar, kalenderkorrigerade värden. ² Timmar per vecka, kalenderkorrigerade värden. ³ Andelen sysselsatta av befolkningen 15–74 år, procent. ⁴ Andelen personer i arbetskraften av befolkningen 15–74 år, procent. ⁵ Procent av arbetskraften.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A14 Resursutnyttjande

Procentuell förändring, kalenderkorrigerade värden, om inget annat anges

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Arbetsmarknad								
Jämviktsarbetslöshet ¹	6,8	6,8	6,8	6,9	7,0	7,1	7,1	7,0
Faktisk arbetslöshet ²	6,3	6,8	8,5	9,0	8,0	7,3	7,1	7,0
Potentiellt arbetade timmar	1,3	0,8	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,7
varav potentiell sysselsättning	1,3	1,1	0,8	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
Faktiskt arbetade timmar	1,9	-0,3	-4,0	1,9	3,0	1,6	0,9	0,7
Arbetsmarknadsgap ³	0,9	-0,1	-4,6	-3,4	-1,1	-0,2	0,0	0,0
Produktivitet								
Potentiell produktivitet	0,6	1,1	0,8	1,1	1,0	1,1	1,1	1,2
varav potentiell produktivitet, näringslivet	1,0	1,2	1,3	1,2	1,2	1,4	1,5	1,6
Faktisk produktivitet	0,2	1,6	1,0	1,2	0,5	0,8	1,0	1,2
Produktivitetsgap ⁴	0,1	0,7	0,8	0,9	0,4	0,2	0,0	0,0
BNP								
Potentiell BNP	1,9	1,9	1,4	1,7	1,6	1,8	1,8	1,9
Faktisk BNP	2,1	1,4	-3,1	3,1	3,5	2,4	1,9	2,0
BNP-gap ⁵	1,1	0,6	-3,8	-2,5	-0,7	-0,1	0,0	0,0

¹ Nivå i procent av potentiell arbetskraft. ² Nivå i procent av arbetskraften. ³ Skillnaden mellan faktiskt och potentiellt arbetade timmar uttryckt i procent av potentiellt arbetade timmar. ⁴ Skillnaden mellan faktisk och potentiell produktivitet uttryckt i procent av potentiell produktivitet. ⁵ Skillnaden mellan faktisk och potentiell BNP uttryckt i procent av potentiell BNP.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A15 Timlön enligt konjunkturlönestatistiken

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Näringsliv	69	2,5	1,9	2,5	2,4	2,5	2,8	3,1
Varubranscher	22	2,4	1,3	2,6	2,3	...	...	...
varav industri	15	2,6	1,1	2,6	2,3	...	...	...
byggverksamhet	7	2,1	1,6	2,8	2,3	...	...	...
Tjänstebanscher	47	2,5	2,2	2,5	2,4	...	...	...
Kommunal sektor	25	2,8	1,7	2,7	2,3	...	...	...
Stat	6	2,8	2,2	2,1	2,3	...	...	...
Totalt	100	2,6	1,9	2,6	2,3	2,4	2,8	3,1
Real timlön (KPI) ¹	...	0,8	1,4	1,6	1,0	0,5	0,4	0,6
Real timlön (KPIF) ²	...	0,9	1,4	1,5	1,0	0,5	0,6	1,0

¹ Deflaterad med konsumentprisindex (KPI). ² Deflaterad med konsumentprisindex med fast bostadsränta (KPIF).

Källor: Medlingsinstitutet, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A16 Timlön och arbetskostnad i näringslivet enligt nationalräkenskaperna

Kronor per timme, procent respektive procentuell förändring

	Nivå 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ej kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	260	4,1	5,0	-0,2	2,4	3,1	2,9	3,7
Arbetsgivaravgifter ² (i procent av lönen)	...	43,2	41,8	43,8	43,7	...	...	...
Arbetskostnad per timme ³	373	4,2	4,0	1,1	2,3	...	...	...
Produktivitet ⁴	579	2,0	1,4	1,4	0,3	...	...	...
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	...	2,2	2,6	-0,3	2,1	...	...	...
Kalenderkorrigerade värden								
Timlön ¹	259	4,0	5,7	0,1	2,4	2,5	2,8	3,1
Arbetskostnad per timme ³	372	4,1	4,7	1,4	2,3	...	...	...
Produktivitet ⁴	578	2,0	1,8	1,6	0,2	...	...	...
Justerad enhetsarbetskostnad ⁵	...	2,1	2,8	-0,2	2,1	...	...	...

¹ Beräknat med enbart anställdas arbetade timmar. ² Kollektiva avgifter och löneskatter. ³ NR-lön och arbetsgivaravgifter. ⁴ Exklusive små- och fritidshus. ⁵ Exklusive små- och fritidshus samt justerad för antalet timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A17 Tillförsel- och användningspriser

Procent respektive procentuell förändring

	Vikt 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP	69,7	2,7	1,0	1,3	1,4	1,8	2,1	2,1
Offentliga myndigheter ^{1, 2}	13,4	3,3	2,2	1,1	1,9	2,9	2,9	3,5
Näringsliv ²	48,5	2,6	0,6	1,2	1,4	1,6	1,9	1,8
Skattenetto	7,8	2,1	1,5	1,9	1,2	...	...	...
Import	30,3	2,9	-4,1	-1,4	1,0	0,8	1,3	1,6
Bearbetade varor	15,0	2,6	-1,0	-2,9	-1,2	...	...	...
Råvaror	5,4	1,5	-16,0	0,3	6,6	...	...	...
Tjänster	9,9	4,2	-1,7	0,0	1,4	...	...	...
Tillförsel/användning³	100,0	2,8	-0,5	0,5	1,3	1,5	1,8	1,9
Offentlig konsumtion	18,0	3,1	2,0	1,7	2,1	2,7	2,6	3,1
Hushållens konsumtionsutgifter	31,6	1,9	1,0	0,8	1,2	1,5	2,3	2,1
Fasta investeringar	17,0	2,2	0,5	0,8	1,8	1,8	1,7	1,5
Export	32,9	3,6	-3,4	-1,2	0,8	0,8	1,1	1,4
Bearbetade varor	18,3	4,8	-1,7	-2,7	-0,4	...	...	...
Råvaror	4,7	0,0	-14,0	2,1	3,2	...	...	...
Tjänster	9,8	3,3	-0,5	0,1	1,4	...	...	...

¹ Inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer. ² Förädlingsvärdepris beräknat till baspris. ³ Inklusive lagerinvesteringar.
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A18 Priser, kostnader och vinster i näringslivet

Miljarder kronor, procentuell utveckling respektive procent

	Nivå 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Förädlingsvärde, fasta priser ¹	...	1,7	-3,2	3,6	4,1	2,6	2,1	2,0
Förädlingsvärde deflator	...	2,6	0,6	1,2	1,4	1,6	1,9	1,8
Förädlingsvärde, löpande priser ²	3 494	4,4	-0,9	3,7	4,9	...	...	...
Arbetade timmar, anställda	...	-0,1	-4,6	2,4	4,0	1,2	0,8	0,0
Arbetskostnad per timme ³	373	4,2	4,0	1,1	2,3	2,9	2,8	3,5
Total arbetskostnad ⁴	2 046	4,1	-0,7	3,5	6,4	4,2	3,7	3,5
Bruttoöverskott	1 448	4,7	-1,2	4,0	2,8	...	...	...
Vinstandel	...	41,5	41,3	41,5	40,6	40,6	40,9	41,2
Justerad vinstandel ⁵	...	35,8	35,7	36,0	35,2	35,3	35,5	35,8

¹ Beräknat till baspris. ² Beräknat till faktorpris. ³ Kronor. ⁴ Inkluderar löneberoende övriga produktionskostnader för anställda. ⁵ Exklusive små- och fritidshus, justerad för antalet arbetade timmar utförda av egenföretagare.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A19 Konsumentpriser

Procent respektive procentuell utveckling

	Vikt 2020	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
KPI	100,0	1,8	0,5	0,9	1,3	2,0	2,4	2,5
Räntekostnader, bostadsränta	...	1,8	0,4	-4,0	-0,6	1,3	4,4	11,5
KPIF	100,0	1,7	0,5	1,1	1,4	1,9	2,2	2,1
Varor	43,7	1,0	0,8	0,2	0,6	...	...	...
Tjänster	29,8	2,1	1,4	1,3	1,3	...	...	...
Boende exkl. räntekostnader och energi	16,3	1,9	1,7	1,8	1,5	...	...	...
Energi	7,0	3,1	-9,5	1,5	4,2	...	...	...
Räntekostnader, kapitalstock	3,1	5,8	5,6	5,4	5,3	5,0	4,8	4,5
KPIF exkl. energi	93,0	1,6	1,3	1,0	1,2	...	...	...
HIKP	...	1,7	0,7	0,7	1,2	...	...	...
Råolja (Brent) ¹	...	64,3	41,7	49,8	58,7	74,5	85,8	88,6

¹ Dollar per fat, årsgenomsnitt.

Anm. Räntekostnader i KPI utgörs av produkten av kapitalstock och bostadsränta.

Källor: Intercontinental Exchange, SCB, Macrobond och Konjunkturinstitutet.

Offentliga finanser

Tabell A20 Offentliga sektorns finanser

Miljarderna kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomster	2 390	2 454	2 414	2 496	2 607	2 723	2 824	2 938
<i>Procent av BNP</i>	49,5	48,8	49,0	48,4	48,2	48,3	48,2	48,3
Skatter och avgifter	2 107	2 158	2 123	2 182	2 277	2 384	2 482	2 579
<i>Procent av BNP</i>	43,6	43,0	43,1	42,3	42,1	42,3	42,4	42,4
Skattekvot ¹	43,8	43,1	43,2	42,5	42,2	42,5	42,5	42,5
Kapitalinkomster	75	77	64	70	76	80	86	94
Övriga inkomster	208	218	227	244	254	259	255	264
Utgifter	2 350	2 421	2 583	2 639	2 669	2 733	2 825	2 930
<i>Procent av BNP</i>	48,7	48,2	52,4	51,2	49,3	48,5	48,2	48,1
Konsumtion	1 258	1 300	1 328	1 392	1 433	1 485	1 543	1 606
Transfereringar	829	848	974	941	919	923	944	969
Hushåll	656	673	715	725	724	729	743	760
Företag	93	94	167	115	100	95	99	103
Utland	80	82	92	101	96	99	103	107
Investeringar ²	233	245	255	278	288	294	301	311
Kapitalutgifter	30	27	27	28	29	31	36	44
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	0	-3	-19	-14
Finansiellt sparande⁴	40	33	-169	-142	-62	-7	17	22
<i>Procent av BNP</i>	0,8	0,6	-3,4	-2,8	-1,1	-0,1	0,3	0,4
Primärt finansiellt sparande⁵	-5	-17	-207	-184	-109	-56	-33	-29
<i>Procent av BNP</i>	-0,1	-0,3	-4,2	-3,6	-2,0	-1,0	-0,6	-0,5
Strukturellt sparande	14	30	-92	-69	-32	0	19	20
<i>Procent av potentiell BNP</i>	0,3	0,6	-1,8	-1,3	-0,6	0,0	0,3	0,3
Maastrichtskuld	1 879	1 762	1 955	2 069	2 102	2 157	2 194	2 236
<i>Procent av BNP</i>	39	35	40	40	39	38	37	37
BNP, löpande pris	4 828	5 024	4 931	5 153	5 412	5 632	5 858	6 085
Potentiell BNP, löpande pris	4 776	4 995	5 127	5 284	5 449	5 635	5 858	6 085
Finansiell nettoställning	1 160	1 424	1 344	1 280	1 264	1 308	1 377	1 452
<i>Procent av BNP</i>	24	28	27	25	23	23	24	24

¹ Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. Avser de belopp som under kommande år behöver överföras mellan hushåll och offentlig sektor för att uppnå prognostiserad bana för det strukturella sparandet. Ett negativt tal innebär ett åtstramningsbehov i offentlig sektor, det vill säga att åtgärder vidtas med negativ effekt på hushållens disponibla inkomster, och ett positivt tal innebär ett utrymme för expansiva åtgärder. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen. ⁵ Primärt finansiellt sparande beräknas som finansiellt sparande minus kapitalnettot. Kapitalnettot är kapitalinkomster minus kapitalutgifter.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A21 Statens finanser

Miljardier kronor respektive procent av BNP, löpande priser

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomster	1 264	1 288	1 241	1 286	1 339	1 411	1 463	1 524
Skatter och avgifter	1 106	1 124	1 069	1 103	1 145	1 212	1 267	1 319
Kapitalinkomster	28	29	30	27	30	30	33	35
Övriga inkomster	130	135	143	157	164	168	163	169
Utgifter	1 198	1 217	1 422	1 403	1 366	1 365	1 400	1 442
Transfereringar	747	751	935	883	837	818	831	848
Ålderspensionssystemet ¹	24	23	24	25	24	23	23	24
Kommunsektorn	277	278	350	337	322	312	315	318
Hushåll	310	313	342	344	337	332	336	343
Företag	60	60	130	80	63	57	59	61
Utland	76	77	88	96	91	95	98	102
Konsumtion	321	332	341	356	359	371	384	399
Investeringar ²	105	113	127	144	149	154	160	166
Kapitalutgifter	24	21	19	20	21	21	25	29
varav ränteutgifter	19	15	13	14	14	15	18	22
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	16	41	38	57
Finansiellt sparande⁴	66	71	-180	-116	-42	4	25	24
Procent av BNP	1,4	1,4	-3,7	-2,3	-0,8	0,1	0,4	0,4
Statsskuld	1 197	1 054	1 245	1 325	1 325	1 349	1 353	1 358
Procent av BNP	24,8	21,0	25,3	25,7	24,5	24,0	23,1	22,3
Finansiell nettoställning	-131	-43	-207	-270	-272	-242	-190	-139
Procent av BNP	-2,7	-0,9	-4,2	-5,2	-5,0	-4,3	-3,2	-2,3

¹ Statliga ålderspensionsavgifter. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. I tabellen är statsbidragen till kommunsektorn beräknade enligt oförändrade regler. I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till oförändrade regler kommer den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minska i motsvarande grad, samtidigt som den beräkningstekniska överföringen från kommunerna till hushållen ökar i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, påverkas inte. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A22 Ålderspensionssystemets finanser

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomster	318	328	319	336	350	362	376	392
Socialförsäkringsavgifter	257	267	270	277	291	302	313	325
Statliga ålderspensionsavgifter	24	23	24	25	24	23	23	24
Kapitalinkomster	35	37	22	31	33	35	37	40
Övriga inkomster	2	2	3	3	3	3	3	3
Utgifter	311	322	333	340	346	357	367	376
Inkomstpensioner	304	315	325	332	338	349	359	367
Kapitalutgifter	1	0	0	0	1	1	1	1
Övriga utgifter	6	7	7	7	7	8	8	8
Finansiellt sparande	7	6	-13	-4	4	5	9	16
<i>Procent av BNP</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>	<i>0,3</i>
Finansiell nettoställning	1 402	1 617	1 687	1 701	1 710	1 741	1 775	1 818
<i>Procent av BNP</i>	<i>29,0</i>	<i>32,2</i>	<i>34,2</i>	<i>33,0</i>	<i>31,6</i>	<i>30,9</i>	<i>30,3</i>	<i>29,9</i>

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A23 Kommunsektorns finanser

Miljardier kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomster	1 119	1 148	1 238	1 248	1 275	1 297	1 335	1 377
Skatter	726	749	765	782	820	848	879	912
Kommunal fastighetsavgift	18	19	19	20	21	21	22	23
Statsbidrag inkl. kompensation för mervärdesskatt	273	276	348	336	320	310	313	316
Kapitalinkomster	12	12	12	12	14	15	16	19
Övriga inkomster	89	93	94	97	101	103	105	107
<i>Genomsnittlig kommunalskattesats¹</i>	<i>32,12</i>	<i>32,19</i>	<i>32,28</i>	<i>32,28</i>	<i>32,28</i>	<i>32,28</i>	<i>32,28</i>	<i>32,28</i>
Utgifter	1 151	1 193	1 214	1 270	1 315	1 358	1 409	1 466
Transfereringar	84	90	95	96	98	100	102	105
Hushåll	44	47	49	51	50	50	50	52
Övriga transfereringar	40	43	46	45	48	50	52	53
Konsumtion	933	964	984	1 032	1 069	1 110	1 154	1 202
Investeringar ²	128	132	128	134	139	140	141	145
Kapitalutgifter	6	6	7	8	8	9	11	14
Överföring till hushållen³	0	0	0	0	-16	-44	-56	-71
Finansiellt sparande⁴	-33	-45	24	-22	-24	-17	-18	-18
<i>Procent av BNP</i>	<i>-0,7</i>	<i>-0,9</i>	<i>0,5</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,4</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,3</i>	<i>-0,3</i>
Finansiell nettoställning	-112	-150	-136	-151	-174	-191	-209	-227
<i>Procent av BNP</i>	<i>-2,3</i>	<i>-3,0</i>	<i>-2,8</i>	<i>-2,9</i>	<i>-3,2</i>	<i>-3,4</i>	<i>-3,6</i>	<i>-3,7</i>

¹ Procent. ² Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm. ³ Beräkningsteknisk överföring till hushållen genom ändrade skatter och/eller transfereringar. I tabellen är statsbidragen till kommunsektorn beräknade enligt oförändrade regler. I den mån som statsbidragen till kommunerna ökas i förhållande till oförändrade regler kommer den beräkningstekniska överföringen från kommunsektorn till hushållen öka i motsvarande grad genom mindre omfattande höjningar av det kommunala skatteuttaget (eller eventuellt ökat ekonomiskt bistånd). Eftersom den beräkningstekniska överföringen från staten till hushållen minskar i motsvarande grad kommer den totala beräkningstekniska överföringen från offentlig sektor till hushållen, som redovisas i tabell A20, inte att påverkas. ⁴ Finansiellt sparande beräknas som inkomster minus summan av utgifter och överföring till hushållen.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A24 Offentliga sektorns inkomster

Procent av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Hushållens direkta skatter	15,6	15,1	15,5	15,0	14,7	14,8	14,8	14,8
Företagens direkta skatter	3,0	3,1	3,0	2,8	2,8	2,9	2,9	2,9
Arbetsgivaravgifter ¹	12,1	12,0	11,8	11,9	11,9	12,1	12,1	12,1
Mervärdesskatt	9,2	9,2	9,3	9,2	9,2	9,2	9,3	9,3
Punktskatter	2,2	2,1	2,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Övriga skatter	1,7	1,6	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Skattekvot²	43,8	43,1	43,2	42,5	42,2	42,5	42,5	42,5
EU-skatter ³	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1
Övriga inkomster ⁴	4,3	4,3	4,6	4,7	4,7	4,6	4,4	4,3
Primära inkomster	48,0	47,3	47,7	47,1	46,8	46,9	46,7	46,7
Kapitalinkomster	1,6	1,5	1,3	1,4	1,4	1,4	1,5	1,5
Inkomster	49,5	48,8	49,0	48,4	48,2	48,3	48,2	48,3

¹ Arbetsgivar- och egenföretagaravgifter samt särskild löneskatt. ² Skattekvoten beräknas som totala skatter, inklusive EU-skatter, dividerat med BNP. ³ Skatter till EU, ingår i skattekvoten men inte i den offentliga sektorns inkomster. ⁴ Bland annat transfereringar från utlandet och från a-kassorna.

Anm. Avser offentliga sektorns inkomster vid oförändrade skatteregler, det vill säga utifrån regelverket i senaste budgetproposition. Eventuella urfasningar av temporära ändringar är beaktade.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A25 Offentliga sektorns utgifter

Procent av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Konsumtion	26,1	25,9	26,9	27,0	26,5	26,4	26,3	26,4
Transfereringar	17,2	16,9	19,7	18,3	17,0	16,4	16,1	15,9
Hushåll	13,6	13,4	14,5	14,1	13,4	12,9	12,7	12,5
Företag	1,9	1,9	3,4	2,2	1,8	1,7	1,7	1,7
Utland	1,6	1,6	1,9	2,0	1,8	1,8	1,8	1,8
Investeringar ¹	4,8	4,9	5,2	5,4	5,3	5,2	5,1	5,1
Primära utgifter	48,1	47,6	51,9	50,7	48,8	48,0	47,6	47,4
Kapitalutgifter	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7
Utgifter	48,7	48,2	52,4	51,2	49,3	48,5	48,2	48,1

¹ Fasta bruttoinvesteringar, lagerinvesteringar och anskaffning/avyttring av mark mm.

Anm. Avser offentliga sektorns utgifter vid bibehållen personaltätthet inom offentligt finansierade verksamheter och en standardhöjning i linje med historiskt mönster samt oförändrade regler för transfereringarna.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A26 Transfereringar från offentlig sektor till hushåll

Procent av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Pensioner ¹	7,5	7,5	7,9	7,7	7,5	7,4	7,3	7,2
varav inkomstpension	6,3	6,2	6,6	6,4	6,2	6,2	6,1	6,0
Arbetsmarknad ²	0,6	0,6	0,9	1,0	0,8	0,7	0,7	0,6
Ohälsa ³	1,6	1,5	1,6	1,5	1,3	1,2	1,2	1,2
Familj och barn ⁴	1,7	1,7	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6	1,5
Studier ⁵	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Ekonomiskt bistånd ⁶	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2
Övrigt ⁷	1,5	1,5	1,6	1,5	1,4	1,4	1,3	1,3
Transfereringar till hushållen	13,6	13,4	14,5	14,1	13,4	12,9	12,7	12,5

¹ Inkomst- och tilläggspension, garantipension, efterlevandepension, pensionstillägg, offentliganställdas avtalspensioner och bostadstillägg till pensionärer. ² Ersättning vid arbetslöshet, aktivitetsstöd, etableringsersättning och lönegaranti. ³ Sjuk- och rehabiliteringspenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning, handikappersättning, merkostnadsersättning. ⁴ Föräldrapenning, barnbidrag, vårdbidrag, bostadsbidrag. ⁵ Studiebidrag och övrig studiehjälp. ⁶ Socialbidrag. ⁷ Assistansersättning och äldreomsorgsstöd samt övriga transfereringar till hushåll.

Anm. Avser transfereringar från offentlig sektorn till hushåll vid oförändrade regler för transfereringarna.

Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A27 Inkomstindex, balansindex, inkomstpensioner och balanstal

Procentuell förändring om inget annat anges

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Inkomstindex	1,5	3,1	3,8	2,2	2,4	3,6	2,4	2,8
Balansindex	2,6	3,1	3,8	2,2	2,4	3,6	2,4	2,8
Balanstal ^{1, 2}	1,013	1,012	1,017	1,027	1,018	1,010	1,018	...
Nominell inkomstpension³	1,0	1,4	2,1	0,5	0,8	1,9	0,8	1,2

¹ Nivå. ² Från och med 2017 avses dämpat balanstal enligt Pensionsmyndigheten som anger pensionssystemets tillgångar i förhållande till dess skulder två år före respektive år. ³ Följsamhetsindexering, dvs. procentuell förändring av inkomstindex minus 1,6 procentenheter.

Källor: Pensionsmyndigheten och Konjunkturinstitutet.

Tabell A28 Statens budgetsaldo och skuld

Miljarder kronor, löpande priser respektive procent av BNP

	2018	2019	2020	2021	2022
Budgetsaldo	80	112	-236	-80	4
Avgränsningar	10	-62	29	-1	-15
Försäljning av aktier med mera	-2	0	0	0	0
Extraordinära utdelningar	0	-1	0	-6	-3
Delar av Riksgäldens nettoutlåning	18	-58	27	17	-2
Övriga avgränsningar	-6	-3	1	-12	-9
Periodiseringar	-23	21	28	-35	-32
varav skatteperiodiseringar	-19	16	21	-27	-34
ränteperiodiseringar	1	7	6	-8	2
Övrigt	-1	0	0	0	0
Finansiellt sparande i staten	66	71	-180	-116	-42
Statens lånebehov ¹	-80	-112	236	80	-4
Värdeförändringar i statsskulden	12	-31	-45	0	4
Statsskuldens förändring	-68	-143	191	80	-1
Statsskuld	1197	1054	1245	1325	1325
<i>Procent av BNP</i>	<i>24,8</i>	<i>21,0</i>	<i>25,3</i>	<i>25,7</i>	<i>24,5</i>

¹ Statens lånebehov är lika med budgetsaldot med omvänt tecken.

Källor: Ekonomistyrningsverket, Riksgälden, SCB och Konjunkturinstitutet.

Tabell A29 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor, löpande priser om inget annat anges

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Utgiftstak för staten	1 337	1 351	1 743	1 695	1 634	1 539
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>28,0</i>	<i>27,0</i>	<i>34,0</i>	<i>32,1</i>	<i>30,0</i>	<i>27,3</i>
Takbegränsade utgifter	1 282	1 308	1 497	1 486	1 459	1 467
<i>Procent av potentiell BNP</i>	<i>26,9</i>	<i>26,2</i>	<i>29,2</i>	<i>28,1</i>	<i>26,8</i>	<i>26,0</i>
Budgeteringsmarginal	55	43	246	209	175	72
<i>Procent av takbegränsade utgifter</i>	<i>4,3</i>	<i>3,3</i>	<i>16,5</i>	<i>14,1</i>	<i>12,0</i>	<i>4,9</i>

Källor: Ekonomistyrningsverket, Finansdepartementet och Konjunkturinstitutet.

Tabell A30 Finanspolitiskt prognos och scenario i offentlig sektor

Miljarder kronor

	2022	2023	2024	2025	2023- 2025
Budgetutrymme	-31	73	27	32	101
Utgiftsåtgärder exkl. standardhöjning	14	39	18	19	91
Utgiftsåtgärder inkl. standardhöjning	19	44	25	27	115
Staten	3	14	12	12	41
Konsumtion	-1	11	9	9	27
Investeringar	4	3	3	3	13
Kommunal sektor	16	30	13	16	75
Konsumtion	14	26	12	14	66
Investeringar	2	3	1	2	8
Överföring till hushållen genom ändrade skatter och transfereringar	0	-3	-16	5	-14
Strukturellt sparande ¹	-0,6	0,0	0,3	0,3	

¹ Procent av potentiell BNP.

Källa: Konjunkturinstitutet.

Bilaga Marginalrutor

Grundläggande antaganden för prognosen

Den pågående covid-19-pandemin innebär att den föreliggande prognosen är påtagligt mer osäker än normalt. Prognosen baseras på ett antal grundläggande antaganden för hur den påbjudna sociala distanseringen och myndigheternas andra åtgärder påverkar ekonomin. De mest betydande antagandena för prognosen för den svenska ekonomin är:

- Godkända vaccin mot covid-19 antas finnas tillgängliga i Sverige och våra viktigaste handelspartners det första kvartalet 2021, om än inledningsvis i begränsade mängder. I Sverige antas att riskgrupper och vård- och omsorgspersonal börja vaccineras i början av 2021. Efter att dessa grupper vaccinerats påbörjas vaccineringen av den övriga befolkningen.
- Covid-19-pandemin fortsätter med oförminskad styrka de närmaste månaderna i många länder. Smittspridningen mattas sedan av, delvis som en följd av att en betydande andel av befolkningen i omvärlden då har vaccinerats.
- De restriktioner som införts i omvärlden är inte fullt lika restriktiva som i våras och bedöms inte komma att väsentligt skärpas ytterligare framöver. Industrin kommer inte att drabbas av problem med leverantörskedjor i större omfattning.
- Spridningen av covid-19 i Sverige har tagit fart igen under hösten. Skärpta restriktioner och ökad självpåtagen social distansering leder till att uppgången i smittspridningen bryts. Under vintern och våren ligger sedan smittspridningen kvar på en betydligt högre nivå än under sommaren och den tidiga hösten 2020. Därefter avtar smittspridningen, delvis som en följd av att många då vaccinerats.
- De restriktioner som införts och de påbud om social distansering som utfärdats under senare tid i Sverige för att bromsa smittspridningen kommer i allt väsentligt att ligga kvar under inledningen av 2021. Restriktionerna kommer därefter att fasas ut i takt med att smittspridningen minskar.
- Förskolor och grundskolor bedriver i huvudsak sin verksamhet genom undervisning på plats i skolorna.
- I Sverige har i genomsnitt ca 330 000 personer gått ner i arbetstid efter överenskommelse om korttidspermittering under det andra och det tredje kvartalet 2020. Det fjärde kvartalet minskar antalet permitterade till ca 120 000. Minskningen fortsätter 2021 och under det andra halvåret 2021, då subventionsgraden i systemet går tillbaka till normal nivå, är i genomsnitt ca 10 000 personer permitterade.
- Storbritannien och EU förutsätts komma överens om ett avtal på åtminstone handelsområdet före årsskiftet så att en ”hård” brexit undviks.

Så mäts offentlig konsumtion

Den offentliga konsumtionen kan delas upp i *kollektiv* och *individuell* konsumtion. När det finns en specifik mottagare av tjänsten (individuell konsumtion) mäts volymen i nationalräkenskaperna som antalet brukare av tjänsten (volymmetoden). Exempel på detta är vårdtillfällen, studenter på högskolan, elever i skolan eller barn på förskolan. När det inte finns en specifik mottagare av tjänsten (kollektiv konsumtion) mäts volymen genom en fastprisberäkning av kostnaden och återspeglar då bland annat antalet arbetade timmar. Exempel på kollektiv konsumtion är polis, försvar och statsförvaltning.

Se vidare i fördjupningen ”Produktivitetsutveckling i offentlig sektor” i *Konjunkturläget*, december 2018.

Vad skiljer scenario från prognos?

Prognos är Konjunkturinstitutets bedömning av den mest troliga utvecklingen för svensk ekonomi och omvärldsekonomin de allra närmaste åren, i nuläget till och med 2022.

Scenariot baseras på att inga nya störningar drabbar ekonomin, som strävar mot konjunkturell balans. När det uppnåtts är BNP-tillväxten utbudsbestämd och följer i huvudsak av hur produktivitetstillväxten och utbudet av arbetskraften utvecklas. Scenariot för svensk ekonomi bygger dessutom på följande specifika antaganden:

Finanspolitiken anpassas så att överskottsmålet uppfylls på sikt. Penningpolitiken bedrivs så att inflationsmålet nås på sikt, det vill säga KPIF ökar på sikt med 2 procent i årstakt. Offentlig konsumtion och offentliga investeringar utvecklas i linje med det demografiskt betingade behovet. Det innebär bland annat oförändrad personaltäthet i offentligt finansierade verksamheter och en standardhöjning ungefär i linje med historiskt mönster.

Branschbeteckningar

Branscher betecknas med olika bokstäver enligt SCB:s SNI-system. Vissa branscher redovisas tillsammans i texten.

- A: Jordbruk, skogsbruk och fiske
- B & C: Utvinning av mineral och tillverkning
- D & E: Försörjning av el, gas, värme och kyla samt vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering.
- F: Byggverksamhet
- G: Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar
- H & I: Transport och magasinering samt hotell- och restaurangverksamhet
- J: Informations- och kommunikationsverksamhet
- K: Finans- och försäkringsverksamhet
- L: Fastighetsverksamhet

- M & N: Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik samt uthyrning, fastighetservice, resetjänster och andra stödtjänster
- P-S: Utbildning, vård och omsorg, annan serviceverksamhet

Metoden för att beräkna den historiska samvariationen

För att beräkna den historiska samvariationen mellan växelkursen och priserna används regressionsanalys. För att isolera växelkursens betydelse för priserna måste man kontrollera för andra variabler som påverkar både växelkursen och priserna. Annars kan det beräknade genomslaget spegla effekten av utelämnade variabler.

Man bör dock inte kontrollera för de variabler som påverkas av växelkursen, men inte påverkar den. Då riskerar man att underskatta växelkursens betydelse, eftersom man räknar bort en eller flera av de kanaler via vilka växelkursen påverkar priserna.

För att fånga dynamiken i sambandet inkluderas växelkursvariationen upp till fyra kvartal bakåt i tiden. Se appendix för en utförligare beskrivning av metoden.

Samvariationen mellan växelkursen och priserna enligt prisstatistiken påverkas av hur priserna mäts. Hur väl statistiken speglar verkliga priser påverkar resultaten. Vilket växelkursindex som används i den statistiska analysen har också betydelse.

Oklarheter i prisstatistiken påverkar tolkningen av skattningsresultaten för importpriserna

När företagen lämnar prisuppgifter på exporterade och importerade varor till SCB utgör en knapp majoritet priser i utländsk valuta (se dokumentationen av producentprisindex på SCB:s hemsida för en närmare beskrivning). När de utländska priserna räknas om till priser i svensk valuta används växelkurser noterade tredje onsdagen i månaden före mätmånaden. I viss utsträckning korrigeras dessa växelkurser om de avviker med mer än 5 procent från mätmånadens faktiska växelkurser, men innebär ändå att den statistiska analysen delvis baseras på två olika växelkurser. En som används för att räkna om priser till svensk valuta och en annan, mätmånadens genomsnittliga växelkurs.

De export- och importpriser som företagen själva rapporterat i svenska valuta bedöms till övervägande del ha räknats om från priser i utländsk valuta. I detta fall är det högst oklart vilken omräkningskurs uppgiftslämnaren använt. Exempelvis kan förutbestämda eller säkrade valutakurser ha använts, vilket innebär att den samtida kronkursen inte återspeglas i priset och att det beräknade sambandet mellan pris och växelkurs blir osäkert.

Uteblivna prisgenomslag kan bero på osäkerhet kring varaktigheten i växelkursförändringen

När växelkursen förändras vet ingen hur varaktig förändringen blir. I de fall priserna sätts i svensk valuta kan företaget välja att inte agera på växelkursförändringen. I stället låter man den nya växelkursen slå på vinsterna, åtminstone på kort sikt. Så kan vara fallet om det finns kostnader förknippade med prisförändringar, eller om företagen är måna om att bibehålla eller öka sin marknadsandel i Sverige.

Tidigare analyser av växelkursens genomslag på konsumentpriserna

Betydelsen av växelkursen för inflationen i Sverige har analyserats åtskilliga gånger. Exempelvis studerade Riksbanken genomslaget i en fördjupning i Penningpolitisk rapport, december 2016. Analysen visade att en 10-procentig försvagning av växelkursen kan förväntas ge en inflationseffekt på ungefär 0,5 procent efter ett år, vartefter effekten gradvis klingar av. Osäkerhetsintervallet är förhållandevis stort, det redovisade intervallet för effekten efter fyra kvartal sträcker sig från ungefär 0,2 till 0,8 procent. Den största effekten syntes på priserna för utrikesresor, frukt och grönt liksom kläder och skor.

En analys publicerades också i Riksbankens Inflationsrapport 2001. Resultaten där visade att en växelkursförsvagning på 10 procent ger ungefär 1,7 procent högre konsumentpriser inom ett år. Alltså ett större genomslag än det som senare beräknades år 2016. Skillnaden mellan resultaten kan bero på skillnader i både metod och vilken period som studerades.

En omfattande analys av växelkursens betydelse för importpriser och inflation i Europa publicerades av den europeiska centralbanken i april 2020. Resultaten för Sverige är snarlika de som redovisas här.